UNDER DANNEBROG

Axel
1915.

UNDER DANNEBROG

UNDER DANNEBROG

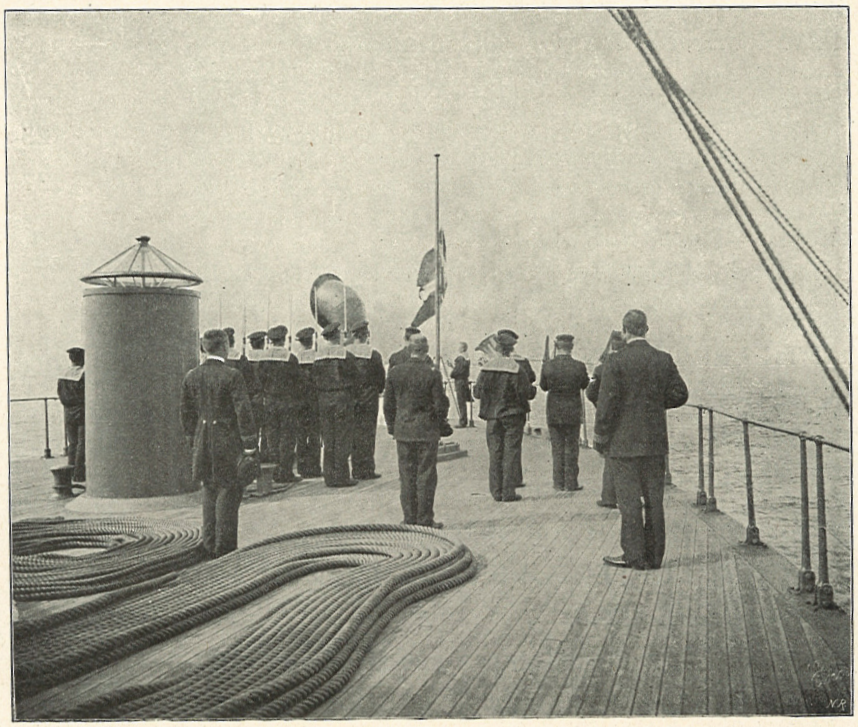

REDIGERET AF
KAPTAJN H. EWALD

Omslagsbillede af R. CHRISTIANSEN
Originaltegninger af
Premierløjtnant E. RIIS-CARSTENSEN.

1915

Du Danskes Vej til Ros og Magt,
Sortladne Hav!
Modtag Din Ven, som uforsagt
Tør møde Faren med Foragt,
Saa kæk som Du mod Stormens Magt
Sortladne Hav!
Og rask igennem Sang og Spil
Og Kamp og Sejr før mig til
Min Grav.

TREDIE AARGANG

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG
EGMONT H. PETERSENS KGL. HOF-BOGTRYKKERI

INDHOLD

Pag.

VERDENSHAVET. Digte. Af *Axel Juel* 5

PAA EVENTYR. Af *O. Aarestrup* 10

EN LANDSMAND. Af *H. F. Kiær* 22

KEJSEREN INSPICERER. Af *C. F. Wandel* 25

ET MØDE PAA KRETA. Af *C. A. Broberg* 27

FRA CHILE. Af *A. V. Jørgensen* 29

DA JEG BESØGTE BANDITTEN VARSALONA.
Af *H. C. Gad* 31

ARTILLERISKOLESKIBET „LE SOUVERAIN".
Af *C. F. Scheller* 35

FRA MIN VIRKSOMHED I GRÆSK TJENESTE I 1897.
Af *Walter Christmas* 37

VINGESKUDT. Af *Kay Jungersen* 42

GENNEM LUFTEN OVER FREMMEDE LANDE.
Af *H. C. Ullidtz* 46

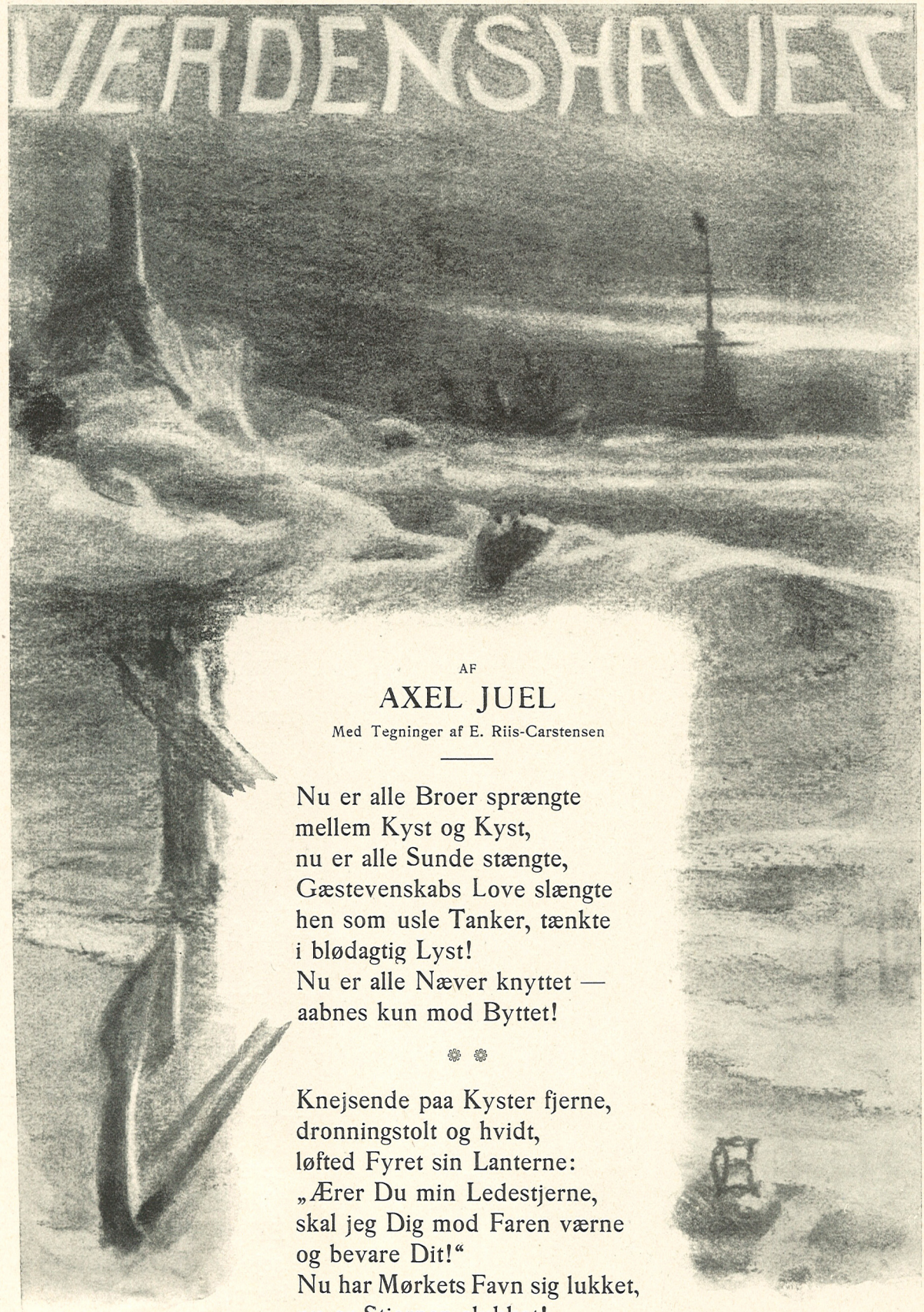

AF

AXEL JUEL

Med Tegninger af E. Riis-Carstensen

Nu er alle Broer sprængte
mellem Kyst og Kyst,
nu er alle Sunde stængte,
Gæstevenskabs Love slængte
hen som usle Tanker, tænkte
i blødagtig Lyst!
Nu er alle Næver knyttet —
aabnes kun mod Byttet!

❀ ❀

Knejsende paa Kyster fjerne,
dronningstolt og hvidt,
løfted Fyret sin Lanterne:
„Ærer Du min Ledestjerne,
skal jeg Dig mod Faren værne
og bevare Dit!“
Nu har Mørkets Favn sig lukket,
nu er Stjernen slukket!

Hvor en Anløbsbro sig strakte
som en venlig Haand,
der udover Bølgen rakte
Velkomst mod, hvad Havet bragte,
hvert et Skib, som saas at fragte
fremmed Gods og Aand —
hadefulde Øjne spejde:
„Ingen gir vi Lejde!"

Selve Verdenshavet bobler,
og dets Bølger spy
Dødsensangst, der Had fordobler:
onde, rædselsvangre Gopler
slynger højt — lig sorte Popler —
Vrag og Vand mod Sky — —
Had, der brød sig Vej i Blinde,
rammer Ven som Fjende — — —.

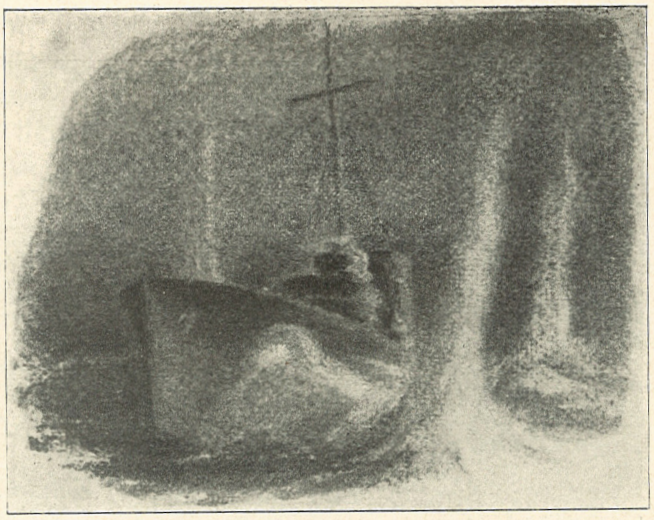

da det af Havnen gik —
man stod med Haanden over Bryn
og syntes, at man saa et Syn
og hørte fjern Musik.

❁ ❁

SKIBET

FØR KAMPEN

Salutkanoner bragede,
og alle Master flagede,

Kanoners Munde blinkede,
og alle Hænder vinkede
— selv de, der skulde ro —
Men Chefen stod saa tavs og saa
det skønne Land, der bag ham laa
højt fra sin Panserbro.

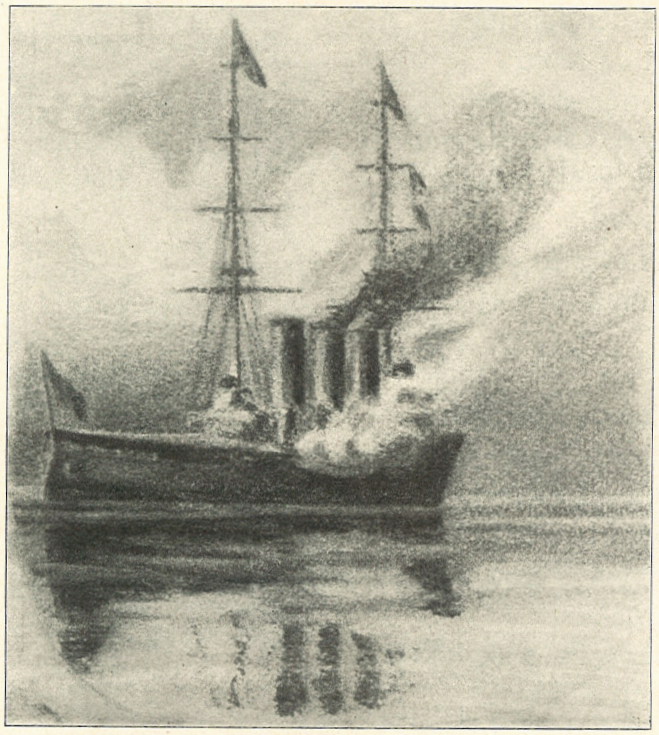

Og Løftet, som han lovede,
det var, at Alt han vovede
for denne milde Strand:
sit Liv — sin Lykke og sin Sorg —
det Skib, der var hans Hjem, hans Borg —
Alt for sit Fædreland — —

EFTER KAMPEN

De sidste spredte Skud er skudt,
de sidste vilde Raab er brudt
og kvalt i Bølgens Favn —
det sidste sejge Liv er slukt,
og Havet har sig naadigt lukt
om mange Heltes Navn.

Og *han* har raabt de sidste Ord:
„Red sig, hvem der kan!“
Nu staar saa sælsomt rank om Bord
ved Broens brudte Semafor
en dødsens-ensom Mand.

Naar Maanestriben glider under
Skyens tunge Flig,
da ser han i dens Dødningskær
sit Skib, der paa den sidste Færd
kun bærer Blod og Lig —

JULENAT PAA HAVET

Det gløder endnu hér og dér
i brudte Plader, sorte Spær — —
hvad var det? — hørtes ganske nær
endnu et dæmpet Skrig? — — —
Dér bag et sværtet Panserskjold
iblandt de tavse Mænd
Een løfter sig med sygt Besvær
og drager rallende sit Vær
og segner tungt igen.

Og Skibet sænker dybt sin Stævn
i Nattens dumpe Sø.
Det vandt sin Sejr og fik sin Hævn,
nu skal det bare dø. —
Med sprængte Kedler, slukte Fyr,
et ravende, dødsmærket Dyr
fra Skanse og til Klyds — —

da slaar en blodrød Flamme op,
belyser Flaget højt i Top —
en sidste Sitren i den Krop,
der skjalv af Vilje nys — — —
saa retter det i Svimlen
Kanonerne mod Himlen!

❁ ❁

Baade kom til med den gryende Dag,
hvor Kampen ved Nat havde hærget, —
de søger blandt Lig og blandt drivende Vrag,
om nogen dog Livet har bjærget — —

Da hviskes det Navn fra Mund og til Mund,
som raabtes ved Nat gennem Larmen, —
man løfted ham op, — man kendte ham kun
paa de fire Snore om Armen — — — —

❁ ❁

SKIPPEREN

JULENAT PAA HAVET

Han stod og saa
mod Himlens dybe Blaa
og Maanestribens Vej den vaade, blanke; —
saa god en Fred
steg til hans Hjerte ned
og talte dæmpet til hans Sind og Tanke:

Se Træets Sol —
Morlille i sin Stol —
hør Juleeventyrets dunkle Stemme, —
der var engang — —
langt bort gik Sjælens Trang;
nu finder den sit Hvilested derhjemme.

En Julenat
et Sind fornemmer brat,
at intet ondt dets dulgte Dyb forhærder.

Hvor vi gaar frem —
ved Jul gaar Sjælen hjem,
og paa *den* Vej os ingen Magt forfærder.

Her er saa tyst
— fjernt glider Kampens Kyst —
kun Vandets dybe Brusen foran Boven —
Naturens Lyd,
en Fredens milde Fryd,
som Nattevindens Susen gennem Skoven

Fra Dybets Skød
en Klokkebøje lød —
en fremmed Damper glidende sig fjerner —
Rødt imod Rødt,
han holder Kursen støt —
den tavse Hilsen mellem to Lanterner —

Axel Juel.

PAA EVENTYR

AF

O. AARESTRUP

En Dag i April 1906 stod en yngre Søofficer paa Marineministeriets Trappegang og stirrede eftertænksomt gennem de smaa firkantede Ruder ud i Gaarden, hvor et Skær af Foraar begyndte at lægge sig over den lille Have bag Stakittet.

I en af Ruderne var der med en Diamant indridset et Navn, og skønt hans Tanker var stærkt optagne af deres eget Løb, kunde han dog ikke forhindre, at de af og til gjorde et Sidespring til Ejeren eller Ejerinden af hin Diamant og til Aarsagen til, at Vedkommende havde haft Tid og Lyst til at ridse sine Initialer i Ministeriets højhellige Ruder; men øjeblikkelig sprang Tankerne igen tilbage til det store Spørgsmaal, som overskyggede alt andet, og som kunde sammenfattes i Ordene: „hvad nu?“

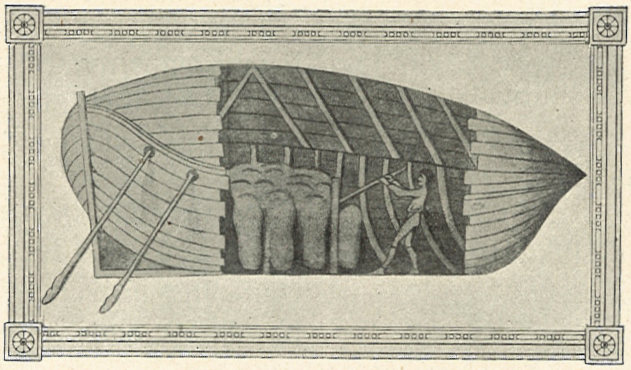

Englænderen Symons Undervandsbaad, ca. 1720, den første Undervandsbaad, hvortil Tegninger haves.

Han havde lige faaet Meddelelse om, at hans Anmodning om at rejse ud for at studere Undervandsbaade var afslaaet, og hermed var alle hans skønne Planer totalt kuldkastede.

Uden officiel Støtte forekom det ham ret haabløst at begive sig paa Vej, da hverken fremmede Regeringer eller Privat-Firmaer kunde have stor Interesse af en Løjtnant, der rejste rundt for sin egen Fornøjelse, men paa den anden Side kunde han ikke udholde den Tanke at skulle opgive, hvad han saa længe havde drømt om og haabet paa.

Om han nu forsøgte at rejse ud paa egen Haand, hvad kunde der da ske? I værste Fald en lang Næse og et medlidende Smil ved Hjemkomsten, men det kunde jo ogsaa hænde, at Lykken vilde gribe den udstrakte Haand og saa — — —!

Farvel, Trappegang! Farvel, diamantskaarne Rude!

I et Spring var han ude paa Gaden og ovre paa Telegrafstationen, hvorfra der afgik et Telegram til Svogeren i Rotterdam: „Kan Du tage mig med til Amerika“.

Svaret kom næste Morgen: „Hjertelig velkommen, sejler i Overmorgen“.

Samme Aften, da Gedsertoget gled ud fra Banegaarden, sad der i en Kupé en civilklædt Løjtnant, der sagde til sig selv: „Tærningerne er kastede, men hvad nu?“

* * *

Saaledes gik det til, at Forfatteren af denne lille Beretning en Dag i April 1906 befandt sig paa Vej ud i Verden for at søge Oplysninger om Undervandsbaade.

Hvad man vidste om disse Fartøjer herhjemme var ikke stort, da alt, hvad der angik Undervandsbaade, den Gang var omgivet af en Mur af Hemmelighedsfuldhed. Forøvrigt var der heller ikke mange, der interesserede sig for dem, da de regnedes for ret uanvendelige til virkelig Krigsbrug.

Det var i Undervandsbaadenes Barndom, og vist er det, at de Lilleputbaade, der dengang byggedes, ikke var særlig frygtindgydende. Nu, 10 Aar senere, er der ikke et Barn, der ikke ved, hvad en Undervandsbaad er værd.

Forøvrigt var det kun faa Regeringer, der byggede Undervandsbaade og kun et enkelt, amerikansk Privat-Firma kunde reklamere med virkelig brugbare Baade.

Man formodede nok, at andre Firmaer ogsaa eksperimenterede lidt i den Retning, men nærmere Enkeltheder kendte man ikke.

Det var for at søge at løfte lidt af det Slør, der hvilede over Undervandsbaadene, at jeg havde ønsket at rejse ud, og det var med det for Øje, at jeg den næste Dag befandt mig i Toget med Rotterdam som foreløbigt og Amerika som endeligt Maal.

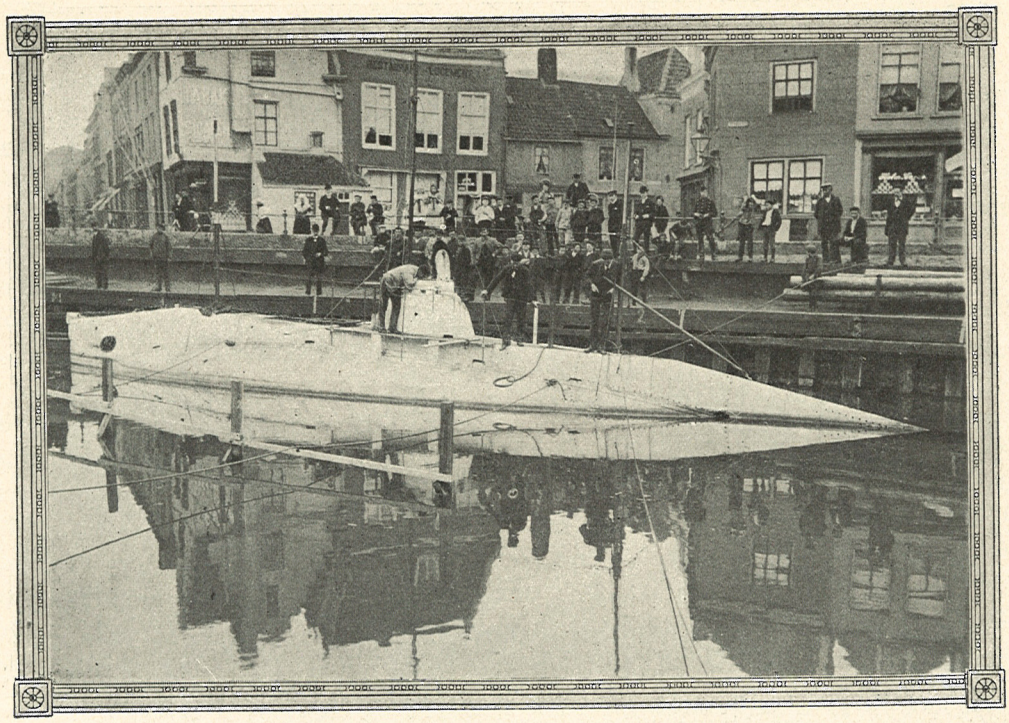

„Luctor et emergo“ ved Bolværk i Vliessingen, en af de første Holland-Undervandsbaade (opkaldt efter Opfinderen, Amerikaneren Holland).

Toget rullede, men Tankerne rullede endnu raskere ud mod det ukendte Fjærne. Hamburg og Bremen passeredes. Det smaaregnede, og Landskabets triste Graahed virkede ikke opmuntrende.

I Hannover var der 3 Timers Forsinkelse paa Grund af Sammenstød mellem 2 Godstog.

Resultatet heraf var forsinket Ankomst til Rotterdam midt om Natten.

Intet Spor af nogen Svoger og ingen Oplysning om hans Opholdssted, saa et Hotel maatte vælges efter Anbefaling af en Drager.

Men som hele denne Rejse var en Række af de mærkeligste Sammentræf, saaledes ogsaa denne Gang. Om Morgenen opdagede jeg, at min Svoger ikke alene boede i samme Hotel, men ogsaa i Værelset ved Siden af mit.

Han havde været paa Banegaarden om Aftenen og dér faaet at vide, at det Tog, jeg skulde komme med, var stødt sammen med 2 Godstog, „und jetzt fummelen sie herum mit den Toten im Dunkel“, var der trøstende blevet tilføjet.

Glæden over at se mig velbeholden var altsaa stor.

Det viste sig, at mit Hastværk med at komme af Sted havde været unødvendigt. Skibet var blevet forsinket og skulde først gaa om 3 Dage.

Der var altsaa Tid til Raadighed, og jeg besluttede straks at kaste mine Garn ud for at se, om det skulde lykkes mig at fange noget i dem.

Jeg havde om Sommeren af Officererne paa et hollandsk Krigsskib hørt, at der byggedes en Undervandsbaad i Holland.

Min Plan var derfor simpel: finde nævnte Skib, spørge Officererne, hvor Undervandsbaaden var og søge at komme i Forbindelse med dem, der byggede den.

I en af Kanalerne havde jeg fra mit Vindue i Hotellet set en ærværdig Olding af en Kanonbaad, der trods sit affældige Ydre dog stadig syntes at være i Tjeneste og formentlig benyttedes som et Slags Vagtskib. Derhen styrede jeg mine Fjed og erfarede, at det Skib, jeg søgte, laa paa Marinestationen i *Hellevootsluis,* ca. 2 Timers Sejlads fra Rotterdam.

Næste Dag var Søndag, og Kl. 8 Morgen sad jeg paa Dækket af en lille Damper med Hellevootsluis som Maal. Mine Medpassagerer var brave Borgerfolk og Bønder, og det morede mig at iagttage de forskellige Fysiognomier, der tydeligt kunde indordnes under 2 Generaltyper, den lyshaarede, lidt plumpe Hollænder, der er kendt saa godt fra de gamle Malerier, og en mørk, mager og skarp-

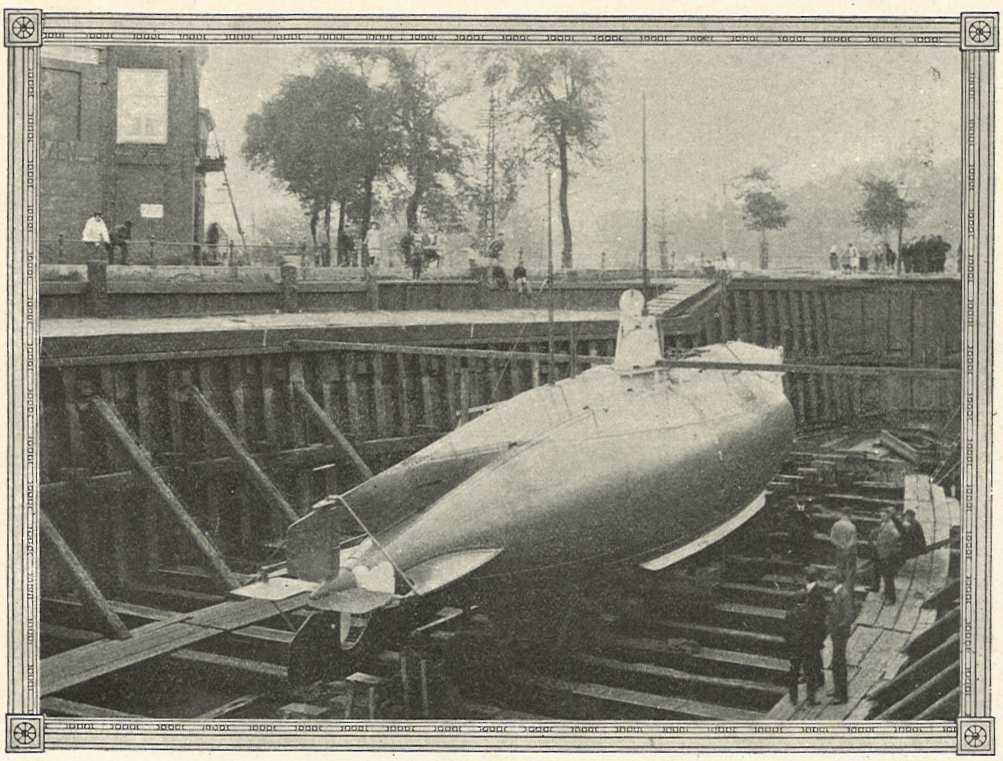

„Luctor et emergo“ i Dok i Vliessingen.

skaaren Type, der leder Tanken hen paa det spanske Herredømme og Hertugen af Albas Tider.

Gennem snævre, smaa Kanaler, forbi pyntelige Smaahuse, hvor søndagsklædte Koner med hvide Hovedtøjer stod i blomstrende Smaahaver, førte Damperen mig til Hellevootsluis.

Værftet var omgivet af en Mur, og en Skildvagt med Sabel i Haanden holdt Vagt ved Porten.

Han afviste kategorisk min Anmodning om Adgang til Værftet, men det Metal, der overalt er den bedste Nøgle, banede ogsaa her Vejen, og snart efter stod jeg ved Maalet.

Dér laa Skibet, men alt om Bord var forandret. Mine Venner var borte, Besætningen skiftet, og en kølig Høflighed mødte den fremmede, der havde trængt sig ind paa Værftet uden nogen Introduktion.

Dog, Heldet svigtede mig heller ikke denne Gang. En af de tidligere Officerer kom tilfældig forbi, og i et Øjeblik forbedredes Situationen. Nu var jeg den velkomne Gæst, som man kappedes om at vise Venlighed og tyllede med Genever, for at jeg rigtig skulde føle mig tilpas.

Snart efter vidste jeg, at Undervandsbaaden byggedes i *Vliessingen*, og at den Officer, der havde Tilsyn med den, i Dag var i Haag, hvor jeg maaske kunde træffe ham, hvis jeg straks tog af Sted.

Forsynet med en Anbefalingsskrivelse og osende af Genever som en gammel Spritlampe sejlede jeg atter gennem et Virvar af Kanaler, og 2 Timer senere stod jeg i Haag og forklarede mine Genvordigheder og Forhaabninger for en Officer, der interesseret lyttede til mig.

Diskussionen tog Fart, og uden at vi selv vidste af det, grundedes her et Venskab, der varer uforandret den Dag i Dag, og som senere førte til 4 Aars dagligt Samarbejde i Fiume og Paris.

Resultatet af Samtalen var, at Officeren sagde, at egentlig havde han ikke Lov til at vise mig Undervandsbaaden, men for en Dag vilde han lade Lovene sove og tage mig om Bord paa eget Ansvar, saafremt jeg næste Morgen vilde rejse med ham til Vliessingen.

Der havde kort før min Ankomst til Holland raset en frygtelig Orkan i Nordsøen. I Provinsen Zeeland var Digerne paa mange Steder gennembrudte, og det var forbi oversvømmede Marker, væltede Huse, Ødelæggelse og Elendighed, at Toget næste Dag førte mig sydpaa mod Søhelten de Ruyters Fødeby, Vliessingen.

I sit Vaaben har Zeeland en Løve, der, halvt i Vand og halvt paa Land, kæmper sig op af Bølgerne og Provinsens Valgsprog „Luctor et emergo“ bærer Vidnesbyrd om den Kamp, der stadig føres med Havet.

Denne Gang havde dette faaet Overtaget, og selv igennem Vliessingens Gader havde Stormfloden raset og revet dybe Huller i Brolægningen, medens alle Kældre fyldtes med Vand.

Men nede i en af Kanalerne, hvor Hammerslag og Luftværktøjs Skratten forkyndte Beliggenheden af et Skibsværft, laa et lille, lavt, graamalet Fartøj, paa hvis Boug der ogsaa stod „Luctor et emergo“, det var det nye Vaaben, til hvilket Hollænderne knyttede Forhaabningen om, at det en Gang i Tiden som Zeelands Løve skulde dukke op ad Havet og værne sit Lands Selvstændighed.

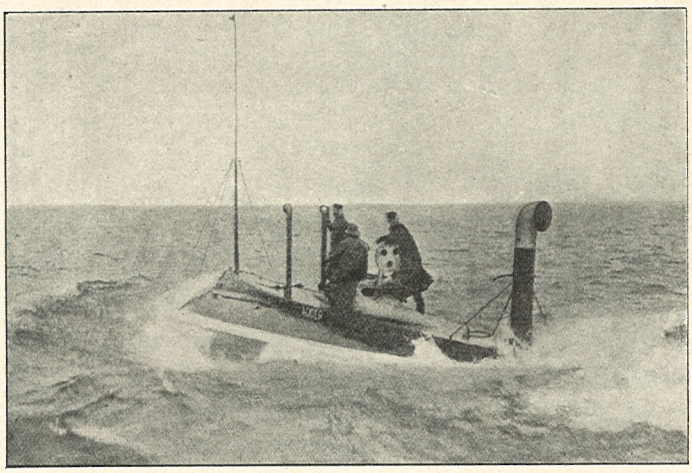

En af de første amerikanske Undervandsbaade, bygget af Electric Boat-Company paa Fore-River Værft.

Lille, uanselig og graa saa Baaden ud, naar man stod oppe paa Bolværket, og dog udøvede den paa mig en uendelig større Tiltrækning end selv den pragtfuldeste Oceanflyver.

Den var jo for mig det Maal, om hvilket mine Tanker saa længe havde kredset, og den var i det Øjeblik tillige et Pant paa, at hvad der end herefter skulde hænde, saa vilde min Rejse dog ikke have været forgæves.

Det var derfor med en salig Følelse, at jeg dukkede ned gennem den smalle Luge, som dannede Indgangen til Baaden, og jeg indaandede med et sandt Velbehag den ellers lidt kvalme Luft i Baaden, hvor en stærk Benzinduft var fremherskende, medens jeg saa mig om i det snævre Rum blandt de mange Mekanismer, der for mig endnu var ukendte Mysterier.

Men jeg havde i min nye Ven en udmærket Fører, der tog Sagen grundigt. Han forklarede mig udførligt alle Enkeltheder, og da han var færdig, lod han mig fortælle det hele om igen; saa da jeg efter nogle Timers Forløb igen dukkede op i den frie Luft, var jeg blevet ikke saa lidt klogere paa Undervandsbaade end før.

Men bedre end alt andet var et Løfte om at komme ud at sejle med Baaden paa min Tilbagerejse fra Amerika.

Glad og med Bevidstheden om en veltilbragt Dag satte jeg mig igen i Toget for at rejse tilbage til Rotterdam.

Nu havde Mørket lagt sin skærmende Kappe over al Elendigheden ude i Naturen, og medens Toget rystede afsted og Kupeernes Lamper skinnede mat gennem Tobaksrøgen, kunde Tankerne uhindret gaa tilbage og fæstne alle de spredte Indtryk, saa de indgravede sig uforglemmeligt i Erindringen.

* * *

Som en bred, gulgraa Landevej fuld af myldrende Liv bugter Maasfloden sig forbi Rotterdam.

Skibe fra alle Verdens Hjørner mødes og krydses paa Floden, og inde paa Kajerne bakser en broget Flok med de store Vareballer, der dufter af Østens Krydderier.

Store Rhinpramme glider i lange Rækker frem gennem Brobuerne, medens smaa Færgedampere og Slæbebaade piler ud og ind som Drenge, der smutter over Gaden.

Gennem denne Stimmel gled vort Skib næste Dag bort fra Byen ud mellem grønne Enge, fra hvis Diger Vindmøllerne viftede et sidste Farvel, indtil alt laa bag og Horizontens Ring lukkede sig om os. —

Rejsen til Amerika var begyndt.

Skibet var en stor Fragtdamper, der gik i regelmæssig Fart mellem Philadelphia og Rotterdam.

Velholdt og veludstyret var den et behageligt Opholdssted, og at den just ikke fløj over Oceanet, var snarest kærkomment,

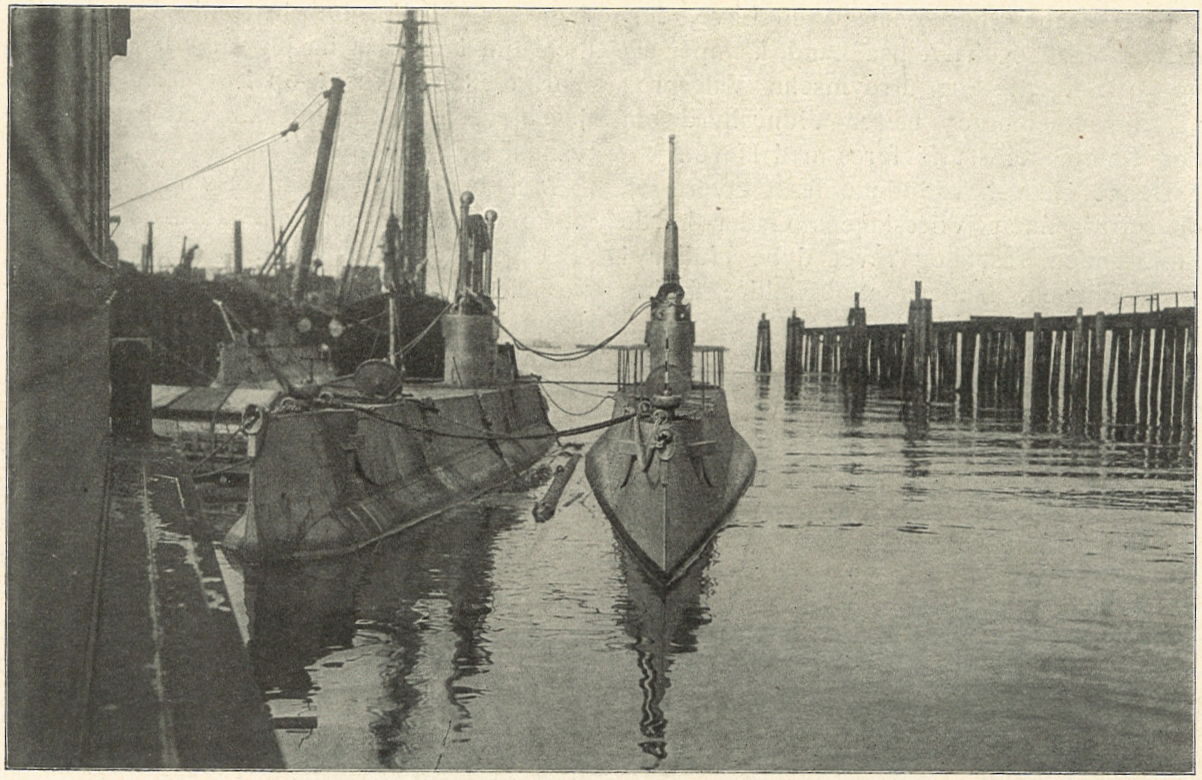

Moderne amerikanske Undervandsbaade fra Electric Boat Company.

da den derved gav mig Tid til at udarbejde Beskrivelse og Tegninger af, hvad jeg havde set, og fæste alle mine Indtryk paa Papiret.

Derved gik Dagen jævnt og roligt, i Graavejr og Smaaregn gennem Kanalen og i Solskin og Varme over Golfstrømmen, indtil en Dag den nye Verden i blaalige Skygger steg frem af Havet.

Der er næppe noget Land, der paa en Europæer virker med en saa nøgtern Realisme som Amerika.

Man føler ved sin Indgang, at her lades al unødvendig Sentimentalitet ude.

„Time is money" er det ubønhørlige Bud, og den, der ikke vil lyde dette, bliver hurtig sejlet agter ud.

Jeg fik en levende Følelse heraf, da Yankee-Lodsen sprang ombord udfor Delaware-Floden og efter en kort Hilsen meddelte, at Kontoret i Philadelphia havde telefoneret, at Skibet vilde faa 3 Døgn til at laste, hvorefter det øjeblikkelig skulde afsted igen til Rotterdam.

3 Døgn!

Hjertet sank i Livet paa mig.

Jeg skulde besøge 2 Firmaer, hvoraf det ene havde Kontor i *New York*, det andet i *Washington*, og skulde om muligt ogsaa se nogle Undervandsbaade, der sikkert byggedes et tredje eller fjerde Sted.

At knibe ud fra Damperen og gaa tilbage med en anden var udelukket, da jeg var paamønstret som Styrmand og i Henhold til de amerikanske Passagerlove, der forbyder Fragtdampere at tage Passagerer med, vilde blive behandlet som Desertør, hvis jeg manglede ved Afrejsen.

Der var derfor nok at spekulere over, medens Skibet om Natten stod op ad Delaware-Floden, hvor stærke Lys, flammende Ovne og Lyden af Hammerslag forkyndte det aldrig hvilende Arbejde.

Næste Morgen, da Skibet lagde til ved Kajen i *Philadelphia*, var jeg parat med min Haandkuffert til at styrte mig ud i Travlheden. Jeg følte, at det gjaldt om at sætte Tempoet op paa Højde med det amerikanske, hvis jeg overhovedet skulde have Udsigt til at opnaa noget, der kunde nærme sig til et Resultat. —

Der var 2 Firmaer, jeg vilde besøge.

Det ene, *Electric Boat Co.* var den Gang Verdens eneste egentlige Undervandsbaadsfirma og gjorde glimrende Forretninger i England, Rusland, Japan og Amerika.

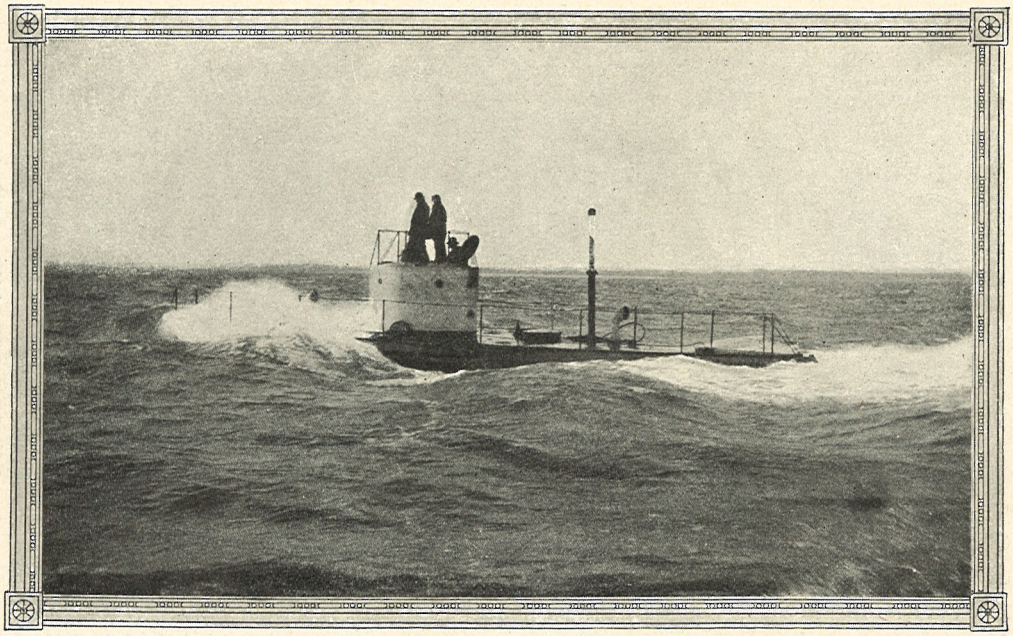

En af de første Undervandsbaade af den amerikanske Lake-Type.

Det andet var en nyopdukket Konkurrent, der ved smart, amerikansk Reklame forsøgte at afbøde, hvad der mangledes i praktiske Erfaringer.

Jeg havde skrevet til begge om at se deres Baade og havde fra Electric Boat Co. faaet et høfligt, men bestemt Afslag, medens det andet Firma havde lovet mig Guld og grønne Skove, hvis jeg blot vilde komme til Amerika.

Dette sidste Firma interesserede mig dog mindre. Det var Electric Boat Co., min Rejse gjaldt, og New York var mit foreløbige Maal.

Jeg sprang altsaa i Land paa Kajen, min Svoger sprang med for at være Fører, og i susende Fart gik det til Dampskibsselskabets Kontor for at faa Klaring paa Togtider.

Derfra til Stationen, op i en Pullman-car i Eksprestoget, og afsted rullede vi ud fra Philadelphia, inden jeg egentlig havde nogen Anelse om, hvordan Byen saa ud.

Toget fløj uden Standsning forbi Landskaber, som jeg ikke kan mindes, medens vi indtog en hastig Lunch af forskellige amerikanske Specialiteter, hvoriblandt de smaa Skaldyr, der kaldes „clams“. Pludselig pegede min Ledsager ud af Vinduet, og dér ude, hinsides et bredt, blinkende Vand, saas en uformelig, graa Masse, hvis skarpe, kantede Konturer tegnede sig mod Himlen.

Det var *New York*.

Paa Færge over Floden, til Vogns gennem Gaderne, med Elevator op paa 16. Sal i en Skyskraber, nogle korte Formaliteter, og jeg stod foran en ældre, jødisk udseende Mand, der betragtede mig skarpt gennem Brillerne. Det var Firmaets Chef, Mr. *L. Rice*.

Om denne Mands Liv og Arbejde kunde der skrives en meget interessant Bog.

Den vilde handle om en Mand, der, født af velhavende Forældre i Baden, som Dreng kom til Amerika, hvor han først studerede Musik, indtil et Tilfælde bragte ham ind i Forretningslivet, der fuldstændig tog ham fangen og drog ham saa helt ind i sin Hvirvel, at han ganske lod Musiken fare.

Hans Dygtighed og Flid bragte ham i Spidsen for det ene store Foretagende efter det andet, og skønt hans Navn aldrig kom frem i første Række blandt Wall Streets store Navne, ansaas han dog af mange for at være et af New Yorks fineste Forretningshoveder.

Vidtskuende og fremsynet, som han var, havde han til Mundheld: „For at tage Penge ind maa man give Penge ud“ — og Smaalighed kendte han ikke.

Da han til alle sine andre Forretninger ogsaa føjede Undervandsbaadene og gav Millioner efter Millioner ud til mislykkede Eksperimenter, rystede mange paa Hovedet, men han blev ved, og Udfaldet gav ham Ret.

Den Gang han lagde Musiken bort for Forretningerne, beholdt han dog en Interesse, som han fortsatte at dyrke, og det var Skakspillet.

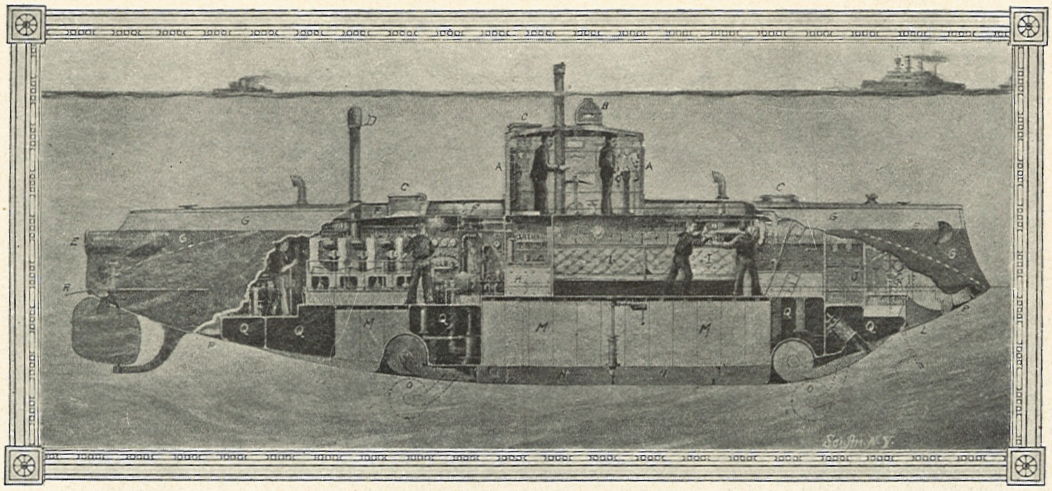

Gennemsnit af en af de første Lake-Baade.

Blandt Skakspillere vil han være kendt Verden over som den, der har paavist og udviklet det Spil, der bærer hans Navn, og kaldes *Rice-Gambit.*

Han er derfor ogsaa Æresmedlem af alle store Skakklubber rundt i Europa, og naar hans Hjærne er træt af Arbejdet, hviler den sig i Skakspillet.

Det var til denne Mand, jeg havde skrevet, det var fra denne Mand jeg havde faaet Afslag, og det var denne Mand, jeg nu ønskede at omstemme ved selv at tale min Sag for ham.

Begyndelsen var ikke lovende.

Efter at de første Hilsener var udvekslede, omtalte han sit Afslag paa min tidligere Henvendelse, hvilket Afslag dels var grundet paa Forpligtelser overfor den amerikanske Marine til ikke at give Meddelelser om de Baade, der var under Bygning i Amerika, og dels paa Firmaets Principper: „ikke at røbe sine Hemmeligheder til Fremmede, før virkelig Udsigt til en Bestilling forelaa."

Da dette absolut ikke kunde siges at gælde for mit Tilfælde, maatte han altsaa beklage, at han heller ikke nu kunde gøre noget for mig.

Jeg følte, at nu gjaldt det, og idet jeg samlede alt mit bedste Engelske sammen, fremsatte jeg for ham mine Anskuelser om denne Sag, mine Tanker og mine Forhaabninger o. s. v. o. s. v., indtil jeg endte med at sige, at jeg nu var kommet til Amerika for at se hans Baade og for at faa Tegninger af dem med hjem, og jeg troede det vilde være klogt af ham at give efter for denne Anmodning, selv om han aldrig havde set mig før, og egentlig ikke havde Anelse om, at jeg ogsaa var den, jeg gav mig ud for; men han maatte bestemme sig snart, for jeg havde kun to Dage endnu til at være i Amerika.

Min Fremstilling syntes at more ham, og navnlig smilede han over mit Ultimatum.

I hvert Fald — Isen var brudt, og vi havde nu en lang Samtale, der endte med, at han sagde, at skønt han aldrig tidligere havde givet Tegninger til fremmede, saa havde han dog for en Gangs Skyld Lyst til at gøre en Undtagelse, saafremt jeg vilde forpligte mig til at bevare dem i mit Eje og sende dem tilbage, hvis vi bestilte en Undervandsbaad hos et andet Firma.

Tegningerne var ikke i New-York, de var i *Quincy* ved Boston, hvor Baadene blev byggede.

Naar jeg rejste samme Aften, vilde jeg være i Boston om Morgenen; han skulde da sørge for, at Tegningerne var rede til mig, og at der blev givet mig Lejlighed til at se Baadene.

Hermed ønskede han mig Farvel, og med en Følelse af usigelig Tilfredshed dalede jeg atter ned gennem de 16 Etager til Svogeren, der ventede nedenunder, og som ikke var mindre glad end jeg ved det gode Udfald.

Ogsaa ved dette Møde var der grundet et varigt Bekendtskab, som stadig blev holdt vedlige, skønt jeg maatte sende ham Tegningerne tilbage, da vi bestilte den første Undervandsbaad i Italien. Men jeg mødte ham af og til, naar han paa sine aarlige Sommerrejser gæstede Europa, og vi kom til Slut i ganske

nær Berøring med hinanden, da han i 1912 spurgte mig, om jeg vilde indtræde i hans Firma, hvilket Tilbud jeg modtog.

En Dyst, som den, jeg havde overstaaet, gav Trang til en Hjertestyrkning, og min Svoger og jeg forfriskede os derfor i en Bar, medens vi lagde en Slagplan for Resten af Dagen. Foreløbig besluttede vi at tage en Vogn for at bringe mit Tøj ud til Jernbanestationen. Derved vilde jeg ogsaa faa Lejlighed til at se lidt af New-York.

Vi kørte altsaa op ad 5th Ayenue og beundrede Millionærpaladserne, da min Svoger paa én Gang begyndte at klage over et let Ildebefindende, pludselig blev askegraa i Ansigtet og sank sammen som en Klud i Bunden af Vognen.

Jeg troede, han skulde dø, og saa mig i Aanden arresteret som Giftmorder; for at Manden led af Forgiftning, stod mig straks klart.

Heldigvis boede en Droguist lige i Nærheden. Til ham sprang jeg ind og halede ham ud til Vognen, hvor jeg viste ham den ganske sammensunkne Skikkelse, der nu knapt kunde tale.

„Er han fuld?“ spurgte Droguisten straks, men da jeg ivrig benægtede dette, spurgte han, hvad vi havde spist, og stillede øjeblikkelig den Diagnose, at det var de ulyksalige Skaldyr, vi havde spist i Jernbanen, der havde foraarsaget Kalamiteten.

Vi slæbte saa ved Kuskens Hjælp Patienten ind i Butiken, hvor han blev lagt paa en Sofa i Bagværelset og tyllet med forskellige Drikke, der havde synlige Virkninger.

Resultatet var, at vi efter en halv Times Forløb fik ham saa vidt paa Benene, at han kunde stables op i Drosken igen, men han var ikke meget værd, og vi skiltes snart efter, han for at tage tilbage til Philadelphia, jeg for at rejse til Boston.

Naar man efter en anstrengende Dag skal rejse med Nattoget, har man intet højere Ønske end at trække sig tilbage i en lille Sovekupé, afføre sig sine Klæder og lade sig lulle i Søvn af Togets Rysten.

Et saadant Billede af en hyggelig Sovekupé, hvor jeg slumrede sødeligt, svævede for min Fantasi, og stor var derfor min Forfærdelse, da jeg kom ind i Sovevognen og saa en uendelig lang Gang med Køjer langs Siderne.

Skillerum fandtes ikke. Køjerne var anbragte over og under hinanden langs begge Sider og var skjulte af Forhæng, der kunde trækkes fra.

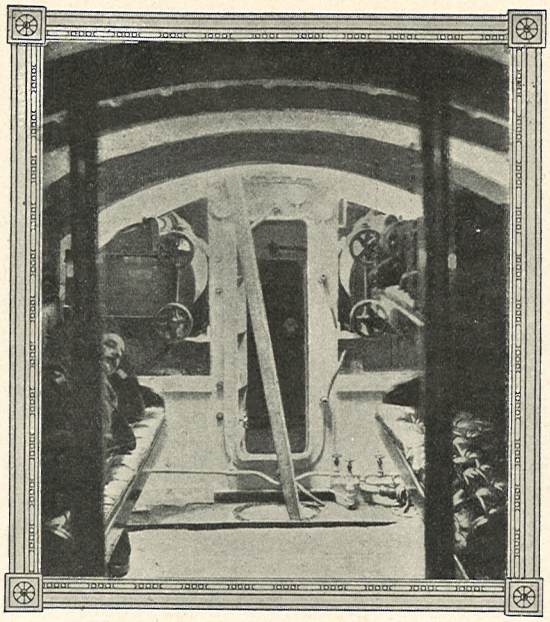

Kahytten i en Lakebaad.

I denne Gang færdedes Herrer og Damer imellem hverandre og kravlede ind og ud af Forhængene som Bier i en Kube.

Min Køje var en Overkøje, og efter at en Neger havde sat en Stige til, maatte jeg kravle op i Køjen med Klæderne paa, og bag Forhængene forsøge at skubbe Klæderne lidt af mig.

Intet Under, at en stor Del af Natten gik med at forbande det amerikanske Sovevognssystem, og helt frisk var jeg derfor ikke, da jeg om Morgenen atter skubbede mig i Klæderne og tumlede ud fra min Højde for at søge at faa mig vasket.

Vaskeindretningen stod i Forhold til det øvrige, idet der fandtes 3 smaa Vaskeindretninger i den ene Ende til Herrerne og 3 smaa dito i den anden til Damerne. Følgelig maatte man staa i Queue og vente paa sin Tur.

Men alting faar en Ende, og omsider naaedes Boston. Herfra og til Quincy var atter en lille Jernbanetur, men snart var dog Maalet naaet, og jeg traadte ind gennem Porten til *Fore=River ship=building Yard.*

Dette er et stort Værft, paa hvilket der baade bygges Panserskibe og Krydsere. At der ogsaa bygges Undervandsbaade, skyldes den Omstændighed, at Electric Boat Co. intet Værft har selv, men lader Baadene bygge paa det Sted, hvor de skal anvendes.

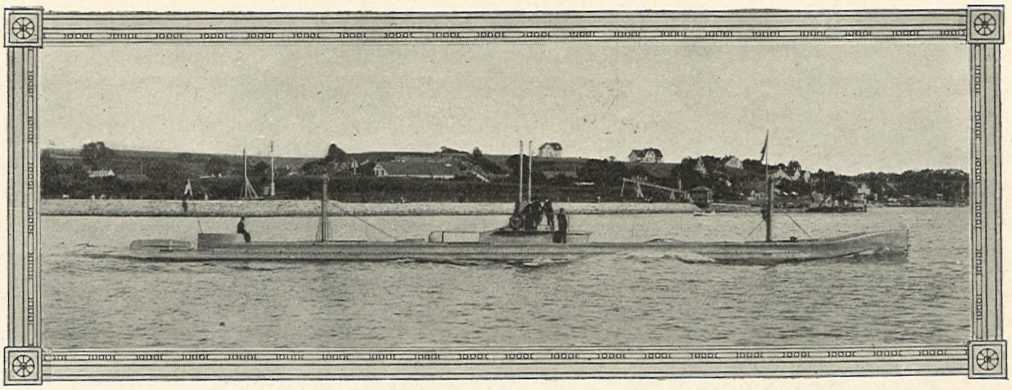

En af de første Undervandsbaade fra Germania-Værftet i Kiel.

Da min Ankomst var meldt, blev jeg mødt med stor Forekommenhed og blev vist rundt i de allernyeste og største Baade, og da jeg ud paa Eftermiddagen forlod Værftet med en stor Rulle Tegninger under Armen, havde jeg ingen Grund til at beklage mig over Resultatet af mine første 2 Dage i Amerika.

Mit næste Maal var Washington, men da der var et Par Timer, indtil Toget gik, drev jeg ud i Byen for at se paa Boston.

Træt som jeg var, havde jeg egentlig mest Lyst til at sidde ned, og da jeg saa en stor Variété, der reklamerede med uafbrudt Forestilling fra Kl. 12 Middag til 12 Midnat, gik jeg derind.

Forestillingen svarede virkelig til Reklamen; det ene Nummer afløste det andet uden Standsning, indtil det hele svandt i ét for mig, og jeg sødelig sov ind.

Efter en rar og behagelig Søvn vaagnede jeg tilstrækkelig forfrisket til at kunne tage imod en ny Nat i amerikansk Sovevogn, og kom saaledes næste Formiddag uden videre Hændelser til *Washington*.

Det var faldet i med Varme, og jeg fik et levende Indtryk af, hvor rædsom denne By maa være om Sommeren, naar Luften er tung og trykkende, og den glødende Asfalt om Natten udstraaler sin Varme, saa at end ikke Mørket bringer Kølighed.

Det var blevet mig fortalt, at Washington var en meget smuk By, men jeg havde ingen Tid til at tænke paa arkitektoniske Skønheder; mit Maal var Undervandsbaade, og alt, hvad der laa udenfor dette, maatte skubbes til Side.

Saasnart jeg derfor havde deponeret mit Tøj i Hotellet, styrede jeg mine Skridt mod Undervandsbaadsfirmaets Kontor, der laa tæt ved.

Jeg havde telegrafisk anmeldt min Ankomst og ventede, efter de Breve jeg i sin Tid havde faaet, at blive modtaget med aabne Arme.

Stor var derfor min Forbavselse, da Døren til Kontoret, trods vedholdende Kimen, forblev lukket, og ingen kunde give mig nogen Oplysning om, hvor Menneskene var henne.

Jeg vidste Navnet paa Manden, der skrev under paa Brevene, men Washington var stor, og der gaves mange Mennesker af det Navn.

I min Nød kom jeg til at huske paa, at jeg havde faaet en Anbefalingsskrivelse fra Mæglerkontoret i Philadelphia til dets Filial i Washington, og kort efter stod jeg paa Kontoret, hvor jeg blev ført ind til en ung Mand i Skjorteærmer, der lod til at have saa overvældende travlt, at jeg tænkte paa, at hvis han blev længe ved paa den Maade, kunde han ikke undgaa i en meget nær Fremtid at have monopoliseret alle Mæglerforretninger i Amerika.

Alt imens bandede han over, at Washington var et elendigt Hul, hvor man ikke kunde gøre Forretninger, hvilket formentlig skulde betyde, at Byen var for lille til hans eminente Geni.

Da han mente at have imponeret mig tilstrækkeligt, fik han endelig Tid til at høre paa mig, og jeg maa tilstaa, at da han havde læst mit Anbefalingsbrev og hørt mit Ærinde, kastede han sig med ikke mindre Energi over min Sag og gennemstøvede ved Hjælp af Telefonen hver Krog af Washington og Omegn, indtil det omsider var konstateret, at den Mand, jeg søgte, for Øjeblikket var i Cirkus med sine Børn.

En Neger blev afsendt for at rive ham ud af Cirkus, og da dette var besørget, sagde min nye Ven, at da jeg var Søofficer, kunde han maaske benytte Lejligheden til at sælge mig en ganske nyopfunden Kanon, som vilde være af uvurderlig Nytte for mit Land.

Et Øjeblik efter kom 2 Negre slæbende ind med en Kasse, af hvilken de halede frem en Maskinkanon, som blev stillet op, forevist og skilt ad igen for at vise dens enestaaende praktiske Mekanisme.

Forevisningen ledsagedes af en Ordstrøm, der priste Opfindelsen i saa høje Toner, at man næsten maatte faa Indtryk af, at jeg begik en Forbrydelse mod mit Land ved ikke at benytte denne enestaaende Lejlighed til at sikre os et Vaaben, der var alle eksisterende langt overlegent.

Trods alt dette maatte jeg dog beklage ikke at kunne tage mod Tilbudet, men jeg lovede at bevare ham og hans Kanon i frisk Erindring og berette derom, naar jeg kom tilbage til Danmark.

Jeg hørte forøvrigt aldrig senere noget om Kanonen, saa den har maaske i sin Virkning næppe været helt saa epokegørende, som den var i hans Fremstilling.

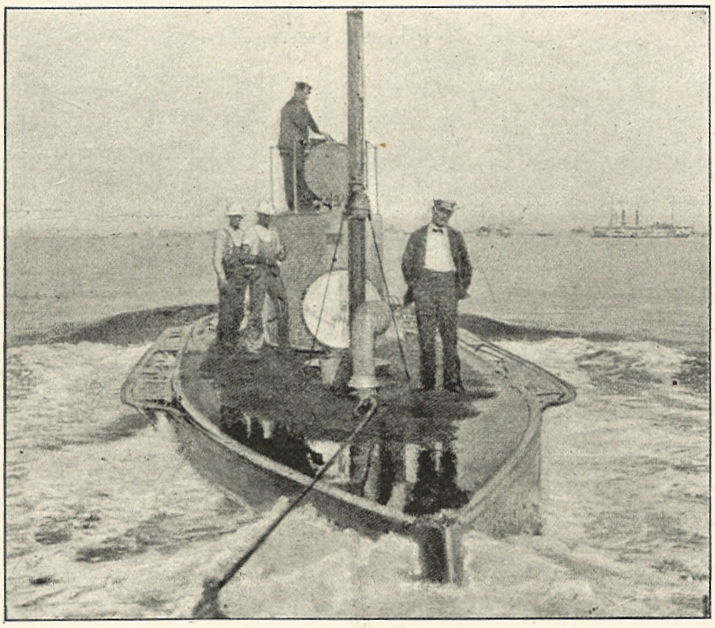

En af de første Lake-Baade med Hydroplaner til Hjælp ved Dybdestyringen.

Imidlertid var Undervandsbaadsmanden skaffet til Veje, og jeg gik med ham til hans Kontor. Det viste sig hurtig, at han ikke havde meget Begreb om Undervandsbaade og aldrig havde vovet sin dyrebare Person om Bord i en saadan.

Han var Sagfører og Forretningsfører for et Selskab, der havde bygget en Undervandsbaad paa et Værft i *Newport-News*.

Senere erfarede jeg, at Baaden led af den for en Undervandsbaad beklagelige Fejl, at den ikke kunde gaa under Vandet, og derfor blev alle Anmodninger om at se den afslaaet med en strengt fortrolig Meddelelse om, at en fremmed Regering havde sikret sig Baaden, men paa den udtrykkelige Betingelse af, at ingen Fremmed kom om Bord og derved fik Kendskab til dens glimrende Egenskaber.

Denne Meddelelse blev ogsaa givet mig med Tilføjelse af, at denne Handel pludselig var kommet i Stand, saa der havde ikke været Tid til at underrette mig derom, ellers havde man fraraadet mig at rejse til Amerika.

Som Forholdene var, maatte han ikke en Gang vise Tegninger af Baaden, men for min Skyld vilde han dog gøre en Undtagelse, naar jeg vilde love aldrig at fortælle, at jeg havde set dem. Hermed aabnede han et Pengeskab og udtog en Pakke Tegninger med en Ærefrygt, som om det var en Guldbarre, han berørte.

Jeg forstod nu saa udmærket godt, hvorfor Manden havde foretrukket at lukke sit Kontor og gaa i Cirkus fremfor at afvente min Ankomst, og var samtidig klar over, at hvis vi skulde have Undervandsbaade, var det ikke netop til dette Firma, vi skulde henvende os.

Det morede mig imidlertid at lade, som om jeg var rasende fornærmet over at være lokket til Amerika under falske Foregivender, og idet jeg gav min Harme Luft i Ord, tog jeg, som i Distraktion, hele Pakken med Tegninger, stak den under Armen og gik hen mod Døren.

Jeg havde imidlertid ikke gjort ét Skridt, før han som en Løve var over mig og hagede sig fast i Pakken med Tegningerne.

Dér stod vi og sled i hver sin Ende af den, indtil vi enedes om et Kompromis, hvorved jeg beholdt et Par af dem, og han fik Resten tilbage.

Lykkelig ved denne Udgang blev han pludselig hjertelig og forsikrede mig, at mit Besøg hos ham dog ikke skulde være resultatløst; hans egentlige Beskæftigelse var nemlig ikke at handle med Undervandsbaade, men der-

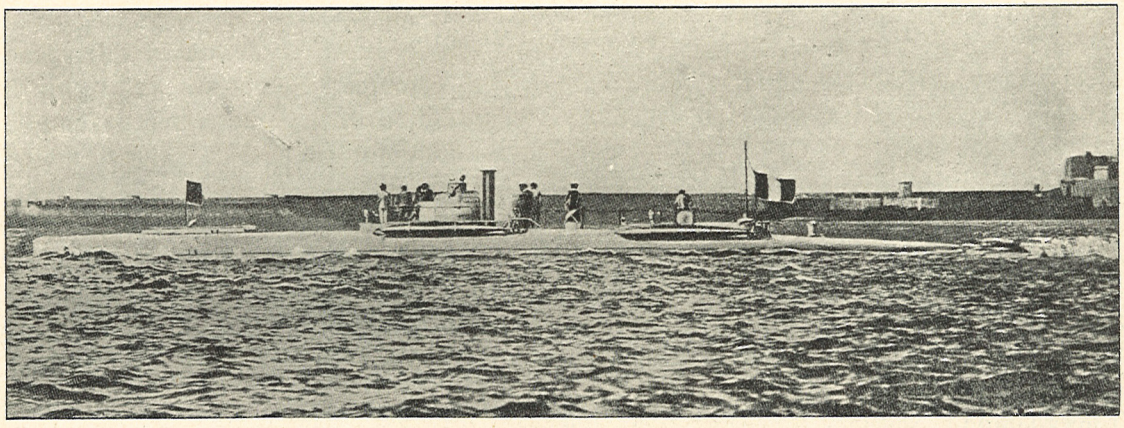

En af de første franske Undervandsbaade.

imod med Guldminer, og de Sække og Poser, jeg saa rundt i Kontoret, indeholdt Kvarts fra de forskellige Miner, han havde paa Haanden.

En af disse lovede et ganske ovenud rigt Udbytte, og han vilde nu give mig Lejlighed til at sikre mig Andel deri ved til en fabelagtig billig Pris at overlade mig nogle Aktier. Det var et Tilbud, som kun en Ven gjorde til en Ven, og han følte sig forvisset om, at jeg vilde forstaa at vurdere det efter Fortjeneste.

Det gjorde jeg, idet jeg sagde, at jeg ikke nænnede at berøve ham nogle saa værdifulde Papirer, og hermed gik jeg med de Tegninger, jeg havde fravristet ham, og med Bevidstheden om, at selv om jeg ikke fik hans Baad at se, var jeg næppe gaaet Glip af meget.

Samme Aften vendte jeg tilbage til Philadelphia.

Mit Hverv var endt, og de 3 Dage var omme.

Hjemrejsen gik som Udrejsen med Arbejde fra Morgen til Aften, saa Dagene svandt som Timer, og jeg var knapt færdig med alt, hvad jeg havde at skrive og tegne, da Hollands Vejrmøller igen vinkede os velkommen, og Engenes Hø duftede os i Møde.

I Amerika havde jeg hørt, at *Germania-Værftet* i *Kiel* ogsaa var i Færd med at optage Bygning af Undervandsbaade under Ledelse af en fransk Ingeniør og for Tiden havde en Baad til Tyskland og et Par Baade til Rusland under Arbejde.

Da Heldet syntes at følge mig, havde jeg ogsaa besluttet at forsøge Lykken i Kiel og afsendte derfor straks efter min Ankomst til Rotterdam et Brev til Germania-Værftet, hvori jeg forklarede min Stilling og anmodede om Lov til at se dets Baade.

Derefter satte jeg mig i Forbindelse med min hollandske Ven, som straks kaldte mig til Vliessingen og lod mig komme ud med Undervandsbaaden.

Det var for mig et uforglemmeligt Øjeblik, da Scheldeflodens plumrede Vand første Gang lukkede sig om Undervandsbaaden, og da jeg for første Gang blev indviet i den Virkomhed, der senere skulde blive min daglige Beskæftigelse.

De Dage, jeg tilbragte i Vliessingen, er for mig uforglemmelige, og de efterfulgtes af en fornøjelig Tid i Rotterdam, hvor jeg gik og ventede paa et muligt Svar fra Germania-Værftet.

Men for én Gangs Skyld syntes Heldet at svigte mig, og til sidst maatte jeg bestemme mig til at tiltræde Hjemrejsen.

Jeg valgte Ruten over Kiel for dog at kaste et Blik ind paa det Værft, der ikke ønskede min Nærværelse.

Det var Aften, da jeg kom til Kiel og gik fra Stationen over til Damperen.

Den nedgaaende Sol kastede sit Skær paa de mægtige Glashaller over Germania-Værftets Kæmpebeddinger og paa de lysegraa Panserkolosser, der laa langs Kajerne.

Uvilkaarlig standsede jeg, betaget af Tanken om, at den mægtige Virksomhed derovre kun var et enkelt Led i Bestræbelserne for at skabe en Sømagt, der kunde kappes med Englands om Verdensherredømmet.

Vilde den naa saa vidt? Eller vilde den blive stækket forinden?

Gerne vilde jeg have set den Verden der-

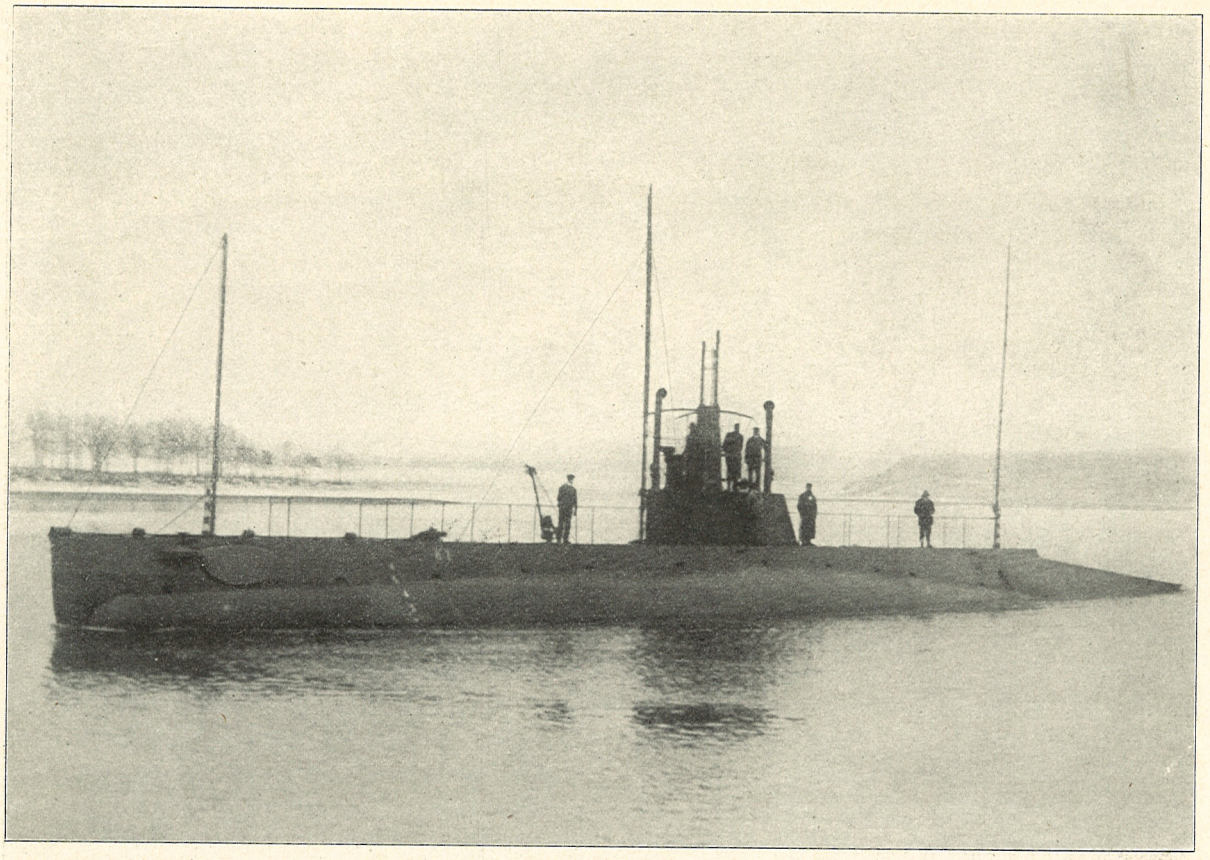

Moderne Undervandsbaad fra Electric-Boat Company.

ovre paa lidt nærmere Hold, og det var med et Suk, at jeg opgav Tanken og gik om Bord i Korsørbaaden.

Da pludselig blev mit Navn nævnet og et Telegram rakt frem. Det var eftersendt fra Rotterdam, og deri stod: „Besuch gefälligst. Germaniawerft."

Den Nat var det ikke Kielerbaaden, men Germania Hotel, der husede mig, og næste Morgen stillede jeg paa Germania-Værftet, hvor jeg blev budt hjertelig Velkommen. Senere erfarede jeg, at Værftet først havde forhørt sig om mig i København, og da Udtalelserne øjensynlig var faldet heldigt ud, havde man afsendt Telegrammet.

Nu gav man mig med største Beredvillighed alle Oplysninger, og det var med endnu rigere Erfaring og endnu flere Tegninger, at jeg et Par Dage efter paany gik om Bord i Korsørbaaden for at vende hjem.

Rejsen var endt.

* * *

Alting her i Verden gaar som bekendt i Kreds, og saaledes stod en Dag i Slutningen af Maj en Officer igen paa Marineministeriets Trappegang og nikkede venligt til den lille, diamantridsede Rude, gennem hvilken han havde forsøgt at stirre ud i Fremtiden.

Nu var Fremtid Fortid, og hvor den Gang var Taage, var nu en Række brogede Billeder, der lyste og lo om Kap med Solskinnet ude i Haven.

„Held, Svineheld!" mumlede han, idet han vendte sig for at gaa ind og melde sig hjemkommen efter sin Rejse.

O. Aarestrup.

Fransk Transportskib „Le Bien-Hôa".

EN LANDSMAND

AF

H. F. KIÆR

TROPPEMASSER i uhyre Antal sendes daglig over Havene, og de krigsførende Magters Handelsflaader — det vil sige de af Magterne, der endnu har Adgangen fri til de større Have — har deres største og bedste Oceandampere i fuld Virksomhed som Transportskibe. Imidlertid er store Forsendelser af Hærens Personel og Materiel ogsaa i Fredstid en ret dagligdags Begivenhed baade i England og Frankrig, idet dels den stadige Vedligeholdelse af Effektivstyrker og af de for Koloniernes Administration og Beskyttelse nødvendige Tropper, dels de hyppige Uroligheder snart i en snart i en anden Del af de oversøiske Besiddelser er Aarsagen til, at Flaadernes Transportdampere maa gaa i en næsten regelmæssig Fart.

Saaledes var Forholdene ogsaa i Slutningen af Firserne, da jeg gjorde Tjeneste paa *den franske Flaade,* og Livet ombord paa *les transports* var alt andet end kedeligt. Man maatte dog dengang i den franske Flaade skelne mellem de Regerings-Transportskibe, der anvendtes til at overføre Straffefanger fra Moderlandet til Straffestationerne i Kolonierne — baade Vest paa i Sydamerika og Øst paa i de australske Farvande, Malakkastrædet og i Østafrika — og de, der udelukkende overførte Tropper.

I Efteraaret 1888 afgik Transportdamperen *Le Bien-Hôa* fra *Toulon* til *Mois-el-Kebir* ved *Oran* for at tage algierske Tropper ombord, bestemte for *Saïgon* og *Baidalong* i Bagindien. Jeg var Vagtchef ombord paa denne Rejse. Skibet var paa ca. 6000 Tons og efter Datidens Forhold saaledes ingen ringe Skude. Besætningen bestod af ca. 300 Mand og med Tropper, Embedsmænd til Kolonierne med Kone, Børn og andet Paahæng blev vi ca. 1400 Sjæle ialt ombord.

En stor Del af Tropperne bestod af den saakaldte Fremmedlegion, der i sig optog Elementer af de fleste europæiske Stater. Prægtige Folk mange af dem, men en yderst broget Blanding af dels dannede, men i Kampen for Livet havarerede Eksistenser, og dels Folk, ganske blottede for baade Kultur og Moral. Der skulde en fast Haand til at styre disse Folk. Søfolk var de ikke, men i Overensstemmelse med det gamle Ord, at „Lediggang er Roden til alt ondt", var de inddelte i Hold paa ca. 200 Mand, der gjorde Nattevagt

Landgangskompagniet sættes i Land.

paa Dækket i Søen, en Vagt, der dog nærmest bestod i at ryge og nikke eller i at spadsere rundt i smaa Grupper, sludrende eller skændende.

Denne delvise Uvirksomhed gjorde hverken Soldaterne lydige eller militæriske paa den lange Sejlads, og ikke alle Nattevagter gik af uden en Skærmydsel mellem Befalingsmænd og Menige. Jeg selv gik heller ikke fri og maatte — skønt Fremmed — ty til de for Disciplinens Vedligeholdelse heldigvis ret skrappe franske Straffemidler.

Jeg havde set og hørt om mange forskellige Typer mellem Soldaterne, faaet snart den ene, snart den anden Levnedsbeskrivelse af stoute Karle, der var falden mig i Øjnene, og hvis tidligere Liv interesserede mig; men ingen Landsmand var blevet udpeget for mig, og vi havde i Officersmessen flere Gange talt om det mærkelige i, at gamle Danmark ikke var repræsenteret, medens der ikke var faa baade svensk- og norskfødte Soldater ombord.

Endelig en smeltende varm Dag i det røde Hav, mens jeg gik paa Kommandobroen, som laa højt oppe over de dobbelte Solsejl, der var spændt fra den ene Ende af Skibet til den anden, traadte en lyshaaret, smuk ung Fyr i hvide Benklæder og Skjorte og med Solhjelm op til mig og sagde:

„Pardon mon capitaine, je suis danois.“

„Saa snak Dansk!“ faldt jo som et naturligt Svar fra mig, „og snak fra Leveren!“

Jeg ser ham endnu for mig, hed i Hovedet af Varmen og missende med Øjnene ved det skarpe Lys, som Solsejlenes hvide Overflade kastede ham i Ansigtet. Han stammede lidt i det, men kom saa frem med sit Ønske.

„Vil Kaptajnen ikke skaffe mig fri for at slagte,“ sagde han. „Jeg befinder mig ellers godt her ombord, men jeg kan ikke lide at være med til det!“

Dette lovede jeg ham og holdt Ord. Sagen var nemlig den, at Skibet som frisk Proviant medførte ca. 50 Okser, og af disse slagtedes der 2 à 3 om Dagen, et Arbejde, der udførtes skiftevis af forskellige Soldaterbakker. Nu var Turen kommen til hans Bakke, og den væmmelige Blodlugt, Fluesummen og Svineri i nogle og fyrretyve Graders Varme var blevet ham for meget.

Min Interesse var nu bleven vakt, og jeg spurgte baade ham og hans Officerer ud om ham. Han havde været Sekondløjtnant herhjemme og ligget paa Sølvgades Kaserne. Af en eller anden Grund søgte han ud af Landet, da hans Læselyst ikke var tilstrækkelig til at føre ham ind i de faste Officerers Række herhjemme. Han havnede i Fremmedlegionen fuld af Lyst til Soldatens omskiftende Liv, og han fik sin Lyst styret. Men bundet var han ved et 4aarigt Engagement, og den Tid maatte tjenes ud. Nu var han paa Vejen til det nordlige *Tonkin* med os, og da han af sine Foresatte var anset som en flink og dygtig Mand, maatte der kun et lille Skub og en varm Anbefaling fra min Side til for at skaffe

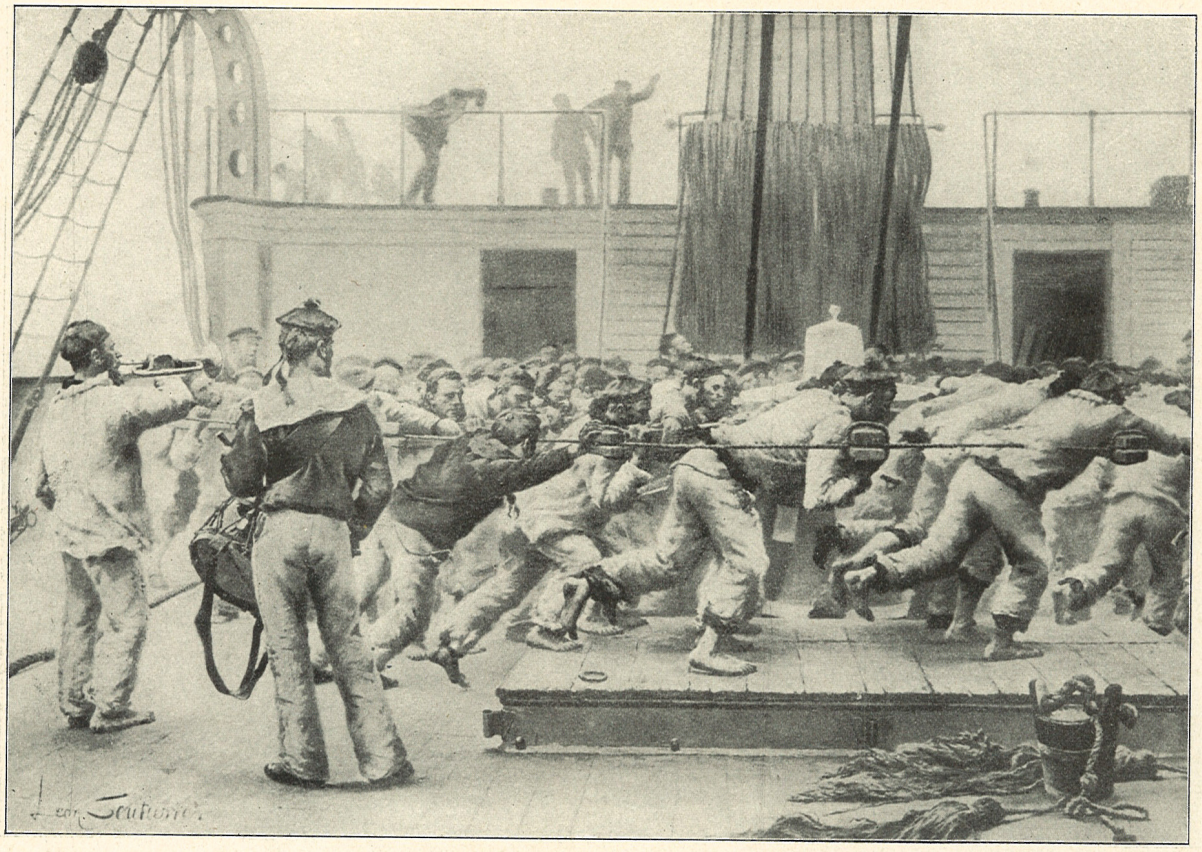

Gangspillet.

ham den første Befalingsmandssnor. Mangen en Sludder fik vi os paa den lange Tur via *Obock* i Østafrika, *Mahé* paa Malabarkysten og *Singapore*. I Saïgon var han i Land med mig, og vi skiltes først en pragtfuld Morgen inde mellem Baidalongs grønklædte Klipper, *han* for senere at kæmpe i *Tonkin*, *jeg* for at gaa ned til *Annam* og hente den indfangne og nu afsatte Konge af Annam *Ham Nyeh* i *Tourane* — Havnestaden til *Hué* — og føre ham som Fange til Algier, hvor Franskmændene internerede ham.

Ved Afskeden lovede jeg min Landsmand at interessere mig for ham og forskaffe ham Stilling som *officier titre étranger*.

Nogle Maaneder efter fik jeg i Paris Brev fra ham, i hvilket han bad mig om ikke at gøre noget Skridt for ham, da han ikke var det værd. Han sejlede under falske Papirer og havde sammen med sit Navn kappet alt af bag ved sig. Sit rigtige Navn sagde han mig og bad mig, naar jeg kom til Danmark, at opsøge hans Bedstemoder i Frederik d. 7des Stiftelse, og bringe hende en varm, personlig Hilsen fra den Dreng, hun altid havde elsket og forkælet. Denne Bøn opfyldte jeg og fortrød det ikke; thi et gammelt, rynket Ansigt lyste op, og et Par milde Øjne mere end duggedes under den Samtale, jeg havde i den gamle Stiftelse i Foraaret 1889.

Der gik vel et Aar, da jeg fik et Par Ord fra min Landsmand tillige med et Udklip af en Avis, hvori han stod opført for Mod og Snarraadighed, belønnet med *la médaille militaire*.

Atter et Par Aar — saa var det som Sergent, at han bad mig intervenere for, at han kunde faa Lov til at blive ansat paa ny for en femaarig Periode. Jeg skrev til hans Kaptajn og bad for ham, der var vendt tilbage til Algier og laa i Garnison inde i Landet. Hans Ønske blev opfyldt, og allerede faa Maaneder efter blev han, sammen med 11 andre Underofficerer af Fremmedlegionen, udtaget til som særlige Elitefolk blandt Kolonialinfanteritropperne at gaa med i Felttoget i *Dahomée*.

Seks Maaneder senere fik jeg Brev fra hans Kaptajn om, at han var falden under Stormen paa en af de Indfødtes Lejre, berømmet for Mod og Snarraadighed som Fører og indstillet til Officersepauletterne af sit Regiment, de Epauletter han altid havde drømt om at bære med Ære under sit nye Navn.

Han gjorde ikke gamle Danmark til Skamme.

Ære være hans Minde!

H. F. Kiær.

KEJSEREN INSPICERER

AF

C. F. WANDEL

Da *den franske Kanaleskadre* den 5. September 1866 laa til Ankers paa *Cherbourg* Rhed, indløb der tidligt paa Formiddagen den Besked, at Kejseren den næste Dag udfor *Biarritz* vilde inspicere Eskadren. Et Par Timer senere stod denne til Søs.

Eskadren bestod af Panserskibene *Magenta, Flandre* og *Hérvine* samt flere mindre Skibe. Eskadrechefen var Viceadmiral *La Roncière le Noury*, der senere under Paris' Belejring kommanderede de af Marinen besatte Forter. — Der var ingen Tid at give væk, og skønt det var brandtyk Taage, løb vi med 17 Mils Fart imellem *Guernsey* og *Jersey*, et smukt Stykke Navigation.

Næste Dags Formiddag ankrede vi udfor Biarritz, hvor Admiralen straks gik i Land for at melde sig til Kejseren.

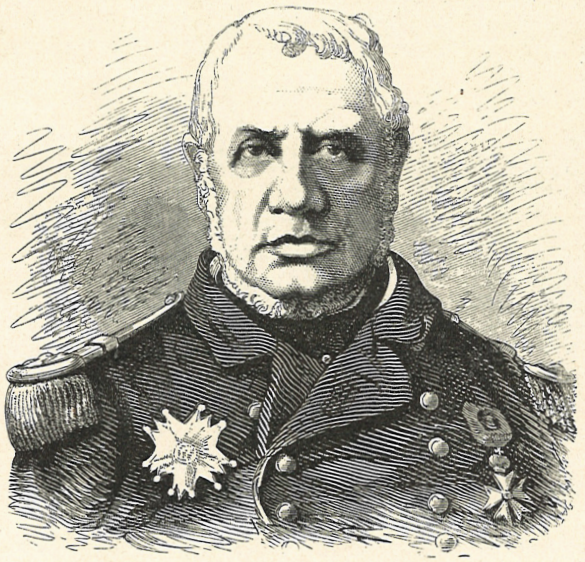

Chef for den franske Kanaleskadre 1866, Viceadmiral de la Roncière le Noury, Øverstkommanderende over Marinesoldaterne i Paris 1870—71.

Ved Totiden saas det kejserlige Fartøj med det store Kejserflag i Stevnen bevæge sig mod Eskadren med Kurs efter „Magenta", hilst med en Salut paa 31 Skud fra alle Skibene. Kejseren, der ledsagedes af Kejserinden og Kejserprinsen, gik først ombord i „Magenta", derefter i „Flandre" og sidst i „Hérvine", hvor jeg gjorde Tjeneste.

Vejret var smukt, men Barometret var faldende, og en svag Dønning fra Vest, der lod Skibene rulle lidt, var sat ind.

Da Kejserfartøjet lagde til ved „Hérvine", stod Chefen ved Foden af Faldrebstrappen og rakte Kejserinden Haanden; let og gratiøst kom hun op af Baaden, Kejseren med lidt Besvær og derefter den 10-aarige Kejserprins, en lille spinkel Dreng, sin Moders udtrykte Billede. Officererne, der ligesom Mandskabet var mødte til Parade, blev forestillede for Kejserparret. Kejserinden holdt Prinsen i Haanden; Kejseren, der var iført det franske Infanteris prunkløse Uniform, bevægede sig lidt stivbenet og syntes noget generet af Skibets kun ringe Bevægelser, talte svagt, hvilket man yderligere lagde Mærke til paa Grund af det stillestaaende Ansigt og de for mig udtryksløse Øjne. Kejserinden var i straalende Humør og havde venlige og træffende Ord til Enhver, der blev forestillet for hende. Efter en kort Inspektion og efter at have indbudt Chefen og de Officerer, hvem Kejseren havde tildelt Æreslegionen, til Taffel samme Dag, forlod Kejserfamilien Eskadren under en øredøvende Salut.

— Henad Eftermiddagen, da vi gik i Land, var Himlen blevet overtrukken, og Dønningen tiltaget, saa det kun var med Besvær, at vi kom i Land paa den store Bro; ingen Havne findes paa Grund af det brede lave Flak, der her ligger udfor Kysten.

Kejserparrets Residens var den af Kejseren i 1855 opførte *Villa Eugénie,* der efter Kejserdømmets Fald blev det mondæne Badesteds *Casino.* I den store Spisesal var der ved et med Sølv og Blomster rigt udstyret Bord dækket til 40 Personer. Et stort Orkester, hvis Program var rigeligt forsynet med Melodier af „Den skønne Helene", der dengang var paa Alles Læber i Frankrig, leverede Taffelmusikken. Kejseren førte Prinsesse *Mathilde,* en fremmed Ambassadør Kejserinden. Kejseren var ikke meget konversabel, men Kejserindens gode Humør virkede

langt ud over hendes nærmeste Omgivelser. — Efter Middagen samledes Herrerne i Kejserens Arbejdsværelse, hvor Cigaretter bødes rundt, og hvor Kejseren mere munter end tidligere paa Dagen gik omkring og talte med sine Gæster.

Mange berømte Personer er blevet modtagne i dette Værelse; jeg skal nævne *Bismarcks* sikkert skæbnesvangre Besøg i 1865.

— Den vestlige Vind var henad Aften bleven til en Storm, og de mægtige Atlanterhavsbølger væltede ind over den flade Strand og umuliggjorde enhver Tanke om fra Biarritz at naa Eskadren.

I kejserlige Vogne blev vi befordrede til den 1 km sydligere liggende lille By *Saint Jean de Lys,* i hvis Havn Avisoen *le Requin* laa klar til at føre os ud. Men Søen var for høj til, at vi kunde komme ombord i Skibene, og først den næste Dag stod vi ud til Eskadren.

C. F. Wandel.

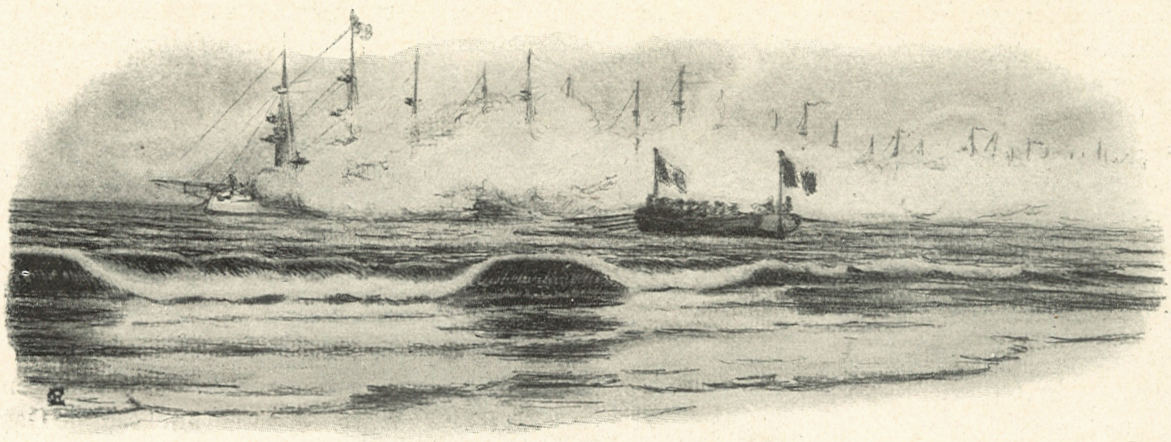

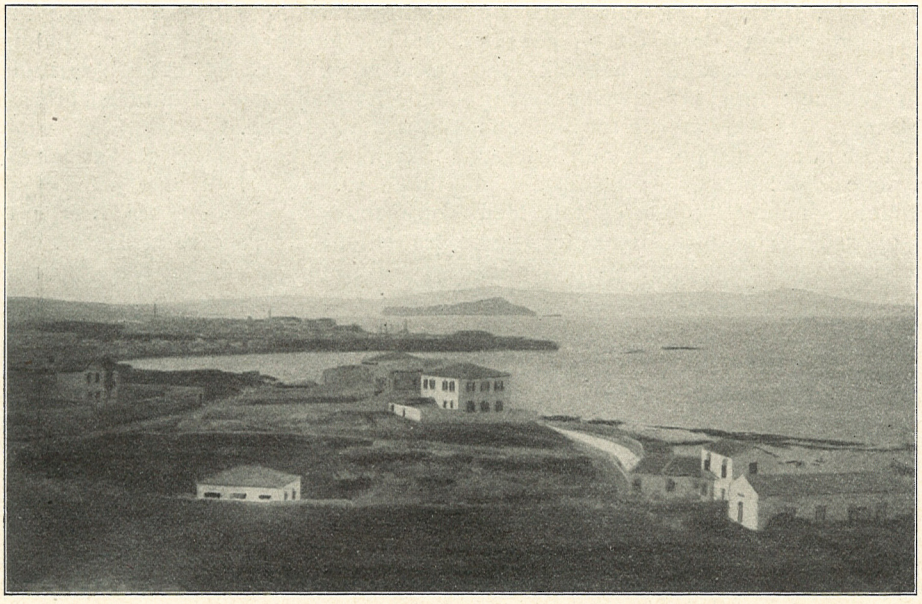

Sudabugten.

ET MØDE PAA KRETA

AF

C. A. BROBERG

JEG erindrer fra min Skoletid, hvorledes *Kreta* en Gang spillede en skæbnesvanger Rolle for mig; det var i en Geografitime, hvor jeg ikke anede Øens Eksistens; jeg fik mdl. og bar som Følge heraf gennem flere Aar et bittert Nag til Øen.

Den Gang vidste jeg ikke, at jeg skulde komme til at bo og bygge dér i halvfemte Aar.

Jeg havde været dernede som Leder af Øens Havnevæsen i et Par Aar, da den engelske Dampyacht *Thistle* i Juni 1903 kastede Anker i *Sudabugten*, paa hvis Bred jeg havde mit Domicil i et tidligere tyrkisk Officershus.

Det var den 79-aarige Exkejserinde *Eugénie* af Frankrig, som ejede Fartøjet, og som kom for at bese de store Udgravninger i *Knossos* ved *Heraklion*; men Vejret forbød at ankre dér, og Kejserinden afventede derfor bedre Vejr i Suda.

Arkæologien var i al Fald den officielle Anledning, men naar man erindrer, at Prins *Georg* af Grækenland, som den Gang var Stormagternes Højkommissær paa Øen, senere blev gift med en Prinsesse *Bonaparte*, synes det dog muligt, at der har ligget noget andet bag Besøget.

Prinsen var imidlertid paa Rekreationsophold oppe i Bjergene Vest for *Kanéa* og kom ikke til Stede, medens Kejserinden var i Suda.

Jeg havde Ordre til at stille mig til Kejserindens Disposition, begav mig derfor ombord ved Ankomsten og blev strax modtaget af Kejserindens uadskillelige Ledsager og Sekretær, Mr. *Pietri*, der havde fulgt Kejserinden i hendes Glansperiode, havde ledsaget hende under Flugten fra Tuillerierne og nu stadig var om hende.

Han førte mig hen til Kejserinden og forestillede mig for hende paa Agterdækket. Hun var en nydelig gammel Dame med milde Øjne og et eget vemodigt Udtryk — ganske *sans cérémonie*, elskværdig og med en overordentlig Charme udbredt over hele sin Person.

Det eneste, som kunde bringe Tanken hen paa, at det var en 79-aarig Kvinde, var, at Kejserinden støttede sig til en Stok.

Kejserinden forestillede mig for det øvrige Selskab — Mlle *Lesseps*, Barnebarn af Suezkanalens Skaber, en ung Hertuginde og en Greve, hvis Navne jeg nu ikke længere erindrer.

De paafølgende Dage benyttede Kejserinden til Udflugter til Vogns i Sudas skønne Omegn; hun var utrættelig, klavrede op paa gamle Ruiner, og en Gang op ad en faldefærdig Trappestige, blot for at nyde en Udsigt.

Om Aftenen spiste jeg Middag ombord, placeret ved Kejserindens Side.

Hvor var hun elskværdig og morsom — intet Emne var hende fremmed; om det saa var vor ulykkelige Krig i 64, saa talte hun kyndigt derom og beklagede, at Frankrig ikke havde støttet os.

Et Emne, som hun aldrig blev træt af, var Børn; hun tænkte tilbage paa den lykkelige Tid, da hendes Søn Kejserprinsen var Barn, og jeg maatte en Dag give hende Haanden paa at lade en fransk Læge fra Stationsskibet foretage en lille Operation i min $1^1/_2$-aarige Søns Mund for at lette Tændernes Gennembrud; — „for hendes Søn havde været saa syg, den Gang han skulde have Kindtænder — og Børn maatte ikke lide.“ Hvad havde hun selv ikke lidt i sit Liv; styrtet

fra Lykkens Tinde, forjaget og forhaanet og saa tilsidst set sit eneste Barn dø — ganske meningsløst — i Zulukafferland i engelsk Tjeneste, 23 Aar gammel; hun var maaske særlig bevæget i de Dage — 24-Aarsdagene for Sønnens Død; — naar hun talte om ham, fik hun Taarer i sine milde, gode Øjne.

En Dag under Opholdet skulde jeg tale med Prins Georg og red derfor op i Bjergene — et 6 Timers Ridt i en vidunderlig Egn — og ankom i god Behold om Eftermiddagen til den lille Landsby, hvor han havde slaaet sig ned. Det var meget primitivt; efter et Maaltid gik vi i den svale Aften ud i Omegnen. Et Sted fandt vi nogle gamle Bønder i Færd med at riste Kartofler i Asken, og her slog vi os ned og deltog i Maaltidet, som blev skyllet ned med den nationale Brændevin *Sikondiá*. Det var et stemningsfuldt Billede — det flakkende Baal, hvis Røgskyer langsomt hævede sig mod den stjerneklare Himmel, og omkring Baalet Kretensernes maleriske Skikkelser. Der blev fortalt Historier, spist Kartofler og drukket tæt og godt. Min Tropehjelm var „för tillfället" af Prinsen bleven ombyttet med en græsk Admiralskasket — for Nemheds Skyld, og jeg følte mig svært ved Forfremmelsen. Sent paa Natten forlod vi vore gæstfri Værter, og næste Morgen red jeg igen af Sted; min Hest havde tidligere ved et Ulykkestilfælde mistet sit ene Øje og havde samtidig den uheldige Egenskab altid at ville gaa saa tæt til Afgrundene som muligt, hvilket under Nedturen bibragte mig flere Sindsbevægelser.

Den Dag, jeg kom tilbage, var den sidste, Kejserinden var paa Kreta; det var begyndt at blæse op igen, og da Selskabet om Aftenen skulde hentes fra Thistle, var der intet Fartøj.

Jeg tilbød saa at sejle Kejserinden om Bord. Det blæste meget haardt; den gamle Dame betænkte sig imidlertid ikke, men tog Plads sammen med Hertuginden; — Resten af Selskabet maatte jeg efterlade, da det var for risikabelt at medtage flere. Da vi lagde til paa Siden af Yachten, var Damerne temmelig vaade, men havde da bjerget Livet, og ved Afskeden erklærede Kejserinden, at „la marine danoise" var „glorieuse".

Næste Morgen bragte jeg et Telegram ud til Thistle, som var klar til at lette, tog Afsked med Kejserinden, som til Erindring gav mig en Feltflaske af Sølv og Guld; jeg sagde Farvel til det øvrige Selskab og satte af, medens M. Pietri tog det Billede af min Baad, som er vedføjet disse Linier.

Saa lettede Thistle Anker, stod Bugten ud og forsvandt snart af Syne.

C. A. Broberg.

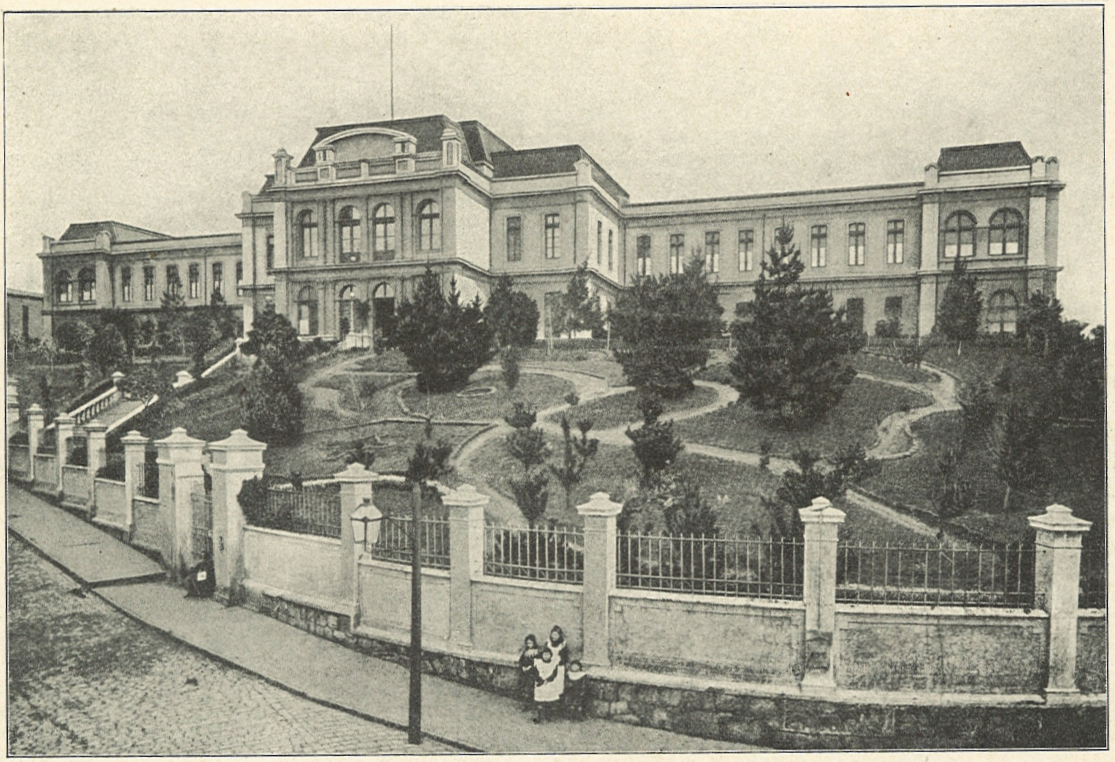

Kadetskolen i Valparaiso.

FRA CHILE

AF

A. V. JØRGENSEN

Midt paa en af de Høje, der omgiver Bugten ved *Valparaiso*, ligger *den chilensiske Kadetskole*.

Beliggenheden er pragtfuld. Fra Søen er de store hvide Bygninger, indrammede af grønne Træer, noget af det, der først tiltrækker sig Opmærksomheden, og oppe fra Vinduerne har man en Udsigt, man aldrig bliver træt af at beundre: *Bugten* med dens Masser af Skibe og myldrende Liv af Lastepramme, Færgebaade og Dampbarkasser, — *Byen*, der i en Halvcirkel ligger uden om Bugten og op ad de omgivende Høje, hvis Farver veksler fra gult om Sommeren, naar Solen fra en stedse skyfri Himmel har afsvedet Græsset, til grønt om Vinteren, naar Regnen har bragt Liv og Grøde, — og endelig i det fjerne, *Andesbjergenes* stolte Kæde med *Aconcagua*, Amerikas højeste Tinde.

Skolen, hvis Bygmester forøvrigt var dansk, er ganske moderne indrettet, med store luftige Sovesale, Badeværelser, Spise- og Forsamlingssal, Læse- og Undervisningssale. Til Hjælp ved Undervisningen i forskellige Fag findes udmærkede Samlinger; i de 2 Skolegaarde er der indrettet Tennisbaner, og bag ved hele Bygningskomplekset ligger en dejlig stor Sportsplads med Fodboldbane. Da *Viking* i Marts og April 1914 laa i Valparaiso, spillede Eleverne Fodbold heroppe; blandt andet havde de en Fodboldkamp med Kadetterne, i hvilken Chilenerne vandt.

200 Kadetter faar her den første Uddannelse til Søofficer. I 5 Aar varer Skolen, fra Elevernes 13de til 18de Aar, og efter Udløbet af denne Tid skulde der være bibragt dem de nødvendige teoretiske Kundskaber til at arbejde videre paa egen Haand. Den sømandsmæssige og praktiske sømilitære Uddannelse faar de først efter Skolens Afslutning gennem 3 Aars Sejlads med Flaadens forskellige Skibe og paa en Artilleri- og Torpedoskole, der afholdes ombord.

Skolens Chef er Admiral, dens Næstkommanderende Kommandør eller Fregatkaptajn, og 10—12 Officerer er ansatte ved Skolen som Skoleofficerer, samtidig med at de underviser i de militære Fag.

I $2\frac{1}{2}$ Aar gjorde jeg Tjeneste ved Kadetskolen i Valparaiso som Skoleofficer og som Lærer i Artilleri. Det var en Fornøjelse at undervise de unge Chilenere; de var gennemgaaende interesserede og godt begavede, enkelte endog særdeles gode Hoveder. Undervisningssproget var spansk, hvilket til at begynde med lagde mig svære Hindringer i Vejen, senere gik det helt godt, og det forekom mig, at jeg var i ganske

god Kontakt med mine Elever. Det var mig i hvert Fald en Sorg, da jeg ved Krigens Udbrud ansaa det for min Pligt at rejse hjem, at jeg maatte forlade mine Elever midt i et Undervisningsaar.

Ved en Afskedsfest for mig paa Skolen blev ovenstaaende Fotografi taget.

ET BREV

Naar Beretningen skal skrives om de danske Augustdage 1914, om den Alvorsfølelse, den Stemning, det Pust af Aanden fra 48, der i hine Dage besjælede det danske Folk, maa man ikke glemme de danske i Udlandet. Den Kærlighed til deres gamle Fædreland, der hos de danske rundt om i Verden gav sig Udtryk paa forskellig Maade, varslede godt for det danske Folks Fremtid, ligesaa vel som den Fasthed og Enighed, der prægede Folket herhjemme.

Jeg havde for mit Vedkommende Lejlighed til at se, hvorledes Breve og Telegrammer strømmede ind til det danske Konsulat med Forespørgsler om Mobilisering, om Hjemrejse o. s. v. Alle som een vilde man øjeblikkelig rejse hjem, hvis Konsulen mente, at der var mobiliseret og at Danmark vilde komme med i Krigen, — skulde man end selv betale Rejsen.

Særlig et Brev rørte mig, og jeg fik Lov til at skrive det af. Det lød saaledes:

„Hr. Consul

Undertejnede herved sender Dem min Navn og diriksion for Hvad maa ske og vil also blive glad om di vil være saa venlig at sende et ansver.

Jeg er født i København 1884 i Lægeforeningens Boliger D. 24. Jeg har ikke gjordt Tjeneste fordi jeg gik hjemmefra i Aaret 1899 og har bosat her siden 1902.

Jeg er gift og har Familia. Om Danmark har mig nødig saa ved di hvor di finder deres hengivne

(Navn)".

A. V. Jørgensen.

DA JEG BESØGTE BANDITTEN VARSALONA

AF

H. C. GAD

Herhjemme arbejder Militæret og Politiet kun sjældent sammen, — dels fordi det ikke gøres nødvendigt, dels fordi de to Institutioner er vidt forskellige.

Anderledes er det i *Italien*; — dér glider Militær og Politi ofte over i hinanden, og de bekendte Carabinierer med de trekantede Hatte er f. Ex. Politi i Fredstid og Soldater i Krigstid — oven i Købet de bedste, Italien har.

Selv Marinen anvendes ofte i *den offentlige Sikkerheds Tjeneste,* og dette er i den Grad organiseret, at hvert Skib har sin bestemte By at beskytte. Naar et nyt Skib er færdigt, faar det af Kvinderne i en eller anden Kystby skænket et Silkeflag. Skibets første Rejse gaar da til denne By, hvor Flaget indvies af en Præst, hejses under Salut og lægges i et kostbart Skrin, hvorfra det først tages op, naar Skibet skal i Kamp. Til Gengæld har Skibet stadig den Forpligtelse at beskytte Kvinderne i Byen, og saasnart der er Tale om større Strejker eller lignende, der i Italien nemt udarter til Gadekampe, møder Skibet straks og sætter sit Landgangskompagni iland eller lægger sig helt ind i Havnen, saa at Kanonerne kan skyde ned ad Gaderne.

Militæret — Marinen med — tages undertiden til Hjælp, naar en eller anden af de mere celebre Banditter skal indfanges, — og det var ved en saadan Lejlighed, at jeg aflagde et privat Besøg hos *Varsalona.*

Med det samme vil jeg gaa lidt nærmere ind paa, hvad man egentlig forstaar ved en Bandit; — for det er nemlig noget helt andet end d'Hrr. Landstrygere, der herhjemme gaar rundt og tigger paa Landevejene.

Der findes selvfølgelig dér, som overalt, Individer, der ifølge deres Natur foretrækker det vagabonderende Liv og herved hurtigt kommer paa Kant med det ordnede Samfunds Love; men mange er ufrivilligt drevne ud i denne usikre Tilværelse. Meget ofte sker det ved, at to unge Fyre kommer op at skændes — som Regel naturligvis om en Pige, — og da man dernede hurtigt gaar fra Ord til Handling, kommer Kniven snart frem, — den ene falder, og den anden flygter ud i Bjærgene for at undgaa Straf. Avisernes kortfattede Referater af den Slags almindelige Begivenheder ender som Regel med: „*il feritore é tatitante*“, d. v. s., at Manden er ude i det Blaa, — og saa lader han sig som Regel ikke tage godvilligt. Men han skal jo leve og maa hjælpe sig til det med List eller Magt. Han træffer nogle andre, som det maaske er gaaet paa lignende Maade, — og saa har vi efterhaanden Banditten.

I det tætbefolkede, opdyrkede Norditalien er der jo ikke rigtig Plads for den Slags Haandværk; men i Syditalien og paa Sicilien og Sardinien er der Plads nok, og de kratbevoxede Bjærge egner sig fortrinligt til Skjulesteder.

I den romerske Campagne var der ogsaa i sin

Tid ret usikkert; — vi kender jo alle: *Fra Piazza del Popolo*. Men man fortalte i Italien, at det altsammen var noget, som Pave Pius IX havde sat i System for at chikanere den italienske Regering. Meningen skulde være overfor Udlandet at bevise, at der ingen Sikkerhed var mere i Landet, efter at den italienske Konge havde erobret Rom. Det var derfor hovedsagelig Malere og maanesyge Turister, der blev indfangne til Skræk for deres Familie og Venner. Jeg haaber ikke, at jeg hermed berøver Bergsøes berømte Roman noget af dens Charme; — det er jo ikke behageligere at blive taget til Fange, fordi det er selve Paven, der staar bagved — tværtimod.

Men længere sydpaa gaar det i hvert Fald voldsommere til; — dér er Geværet ladt og Kniven løs i Skeden, og de stakkels Carabinierer, der skal prøve paa at holde Orden i Sagerne, har ikke noget let Hverv. Der gaar vist ikke en Uge, hvor der ikke bliver skudt en af dem et eller andet Sted i Landet.

Det er undertiden underlige Individer, man træffer paa, naar man i de Egne færdes lidt udenfor de almindelige Veje. Jeg kom f. Ex. paa en Jagttur paa Sardinien bort fra mine Kammerater og kravlede derfor op paa et højt Punkt for at orientere mig. Da jeg kom op paa Toppen, saa jeg en Ruin af et lille Hus, og op ad Muren sad en gammel Mand med hvidt Skæg. Da han saa mig komme ud af Krattet, gjorde han en Bevægelse henimod Geværet, der stod lænet op mod Muren et Stykke fra ham; men han indsaa vel, at han dog ikke kunde naa det i rette Tid, hvorfor han rejste sig langsomt op, idet han med megen Mistillid saa paa min Uniformskasket. Jeg spurgte, om han havde set mine Kammerater, og han svarede paa sardinsk, men da han mærkede, at jeg havde vanskeligt ved at forstaa ham, slog han over i højitaliensk. Hvad var nu det for en Mand, der sad ganske alene deroppe? Der var hverken Huse eller Græsgange i lang Afstand — og en sardinsk Hyrde kan heller ikke tale højitaliensk!

Varsalona var den mest celebre Bandit paa den Tid, jeg var i Italien, og han huserede paa Sicilien, hvor han og hans Bande ligefrem brandskattede hele Egne. De, der ikke efterkom hans Rekvisitioner, fik deres Marker ødelagte, deres Oliventrær savet over o. s. v., — eller blev simpelthen skudt fra et Baghold.

Selvfølgelig agerede han tillige den hævnende Beskytter for de Smaa i Samfundet og var en Slags lokal Nationalhelt, — det hører med til Bestillingen. Dér, hvor han holdt til, søgte Bønderne at staa sig godt med ham, ligesom man herhjemme aldrig jager en Maar ud af sin Gaard: saalænge den faar Fred, faar ens egne Høns ogsaa Fred. Dette, i Forbindelse med den medfødte Trang, Folk altid har, til at tage Parti mod Lovens Haandhævere, bevirkede, at det trods alle Carabinierernes Anstrængelser ikke lykkedes at fange ham.

Endelig indsaa imidlertid Regeringen, at der maatte gøres noget alvorligt. Samtlige Øens Garnisoner blev mobiliserede og forstærkede med Folk fra Halvøen, og hele Sicilien blev omgivet af Torpedobaade, for at han ikke skulde slippe væk. Om Natten blev alle, der mentes at have noget at gøre med ham, arresterede — c. 200 Mennesker, — og det var Folk af alle Samfundslag. Der sagdes at være en Præst og en Borgmester iblandt dem. Der blev saa holdt en formelig Klapjagt hele Øen igennem, hvorved man fik fat i mange Fyre, hvis Nærværelse man ønskede; — men Varsalona fandt man ikke. Det blev fortalt, at han samme Aften sad i første Parket i Teateret i Palermo, iført en gejstlig Dragt. Imidlertid forsvandt han sporløst med det samme; — han er antagelig sluppet bort med en Baad og er maaske nu Bedsteborger i Argentina.

Nogen Tid inden dette skete, laa jeg med et italiensk Skib ved en lille By paa Sicilien. Der havde været en hel Del Tale om Varsalona, der lige havde ladet høre fra sig i Omegnen, og vi mente, at der var Mulighed for, at vi skulde hjælpe med til en Razzia efter ham.

En Dag efter Middag kom en lille Løjtnant, der mellem os gik under Navnet *Beppo*, til mig og sagde: „Signor Gad, vil De med mig ud og besøge Varsalona iaften," hvortil jeg naturligvis svarede: „Er De gal Mand." Men da han havde forklaret sig lidt nærmere, lød det ikke saa helt vanvittigt alligevel.

Beppo var der fra Egnen og Sicilianer med Liv og Sjæl. Da alle Sicilianere, ligesom Irlændere, udadtil hænger sammen som Ærtehalm, vidste han naturligvis en hel Del mere Besked der paa Egnen, end vi andre. Han havde faaet at vide, at Varsalona opholdt sig i Nabolaget, og at han jævnligt besøgte en Pige, som boede med sin Fader i et lille Hus et Stykke inde i Landet, og Planen var, at vi om Aftenen skulde gaa ud til denne Mand i Haab om at faa Varsalona at

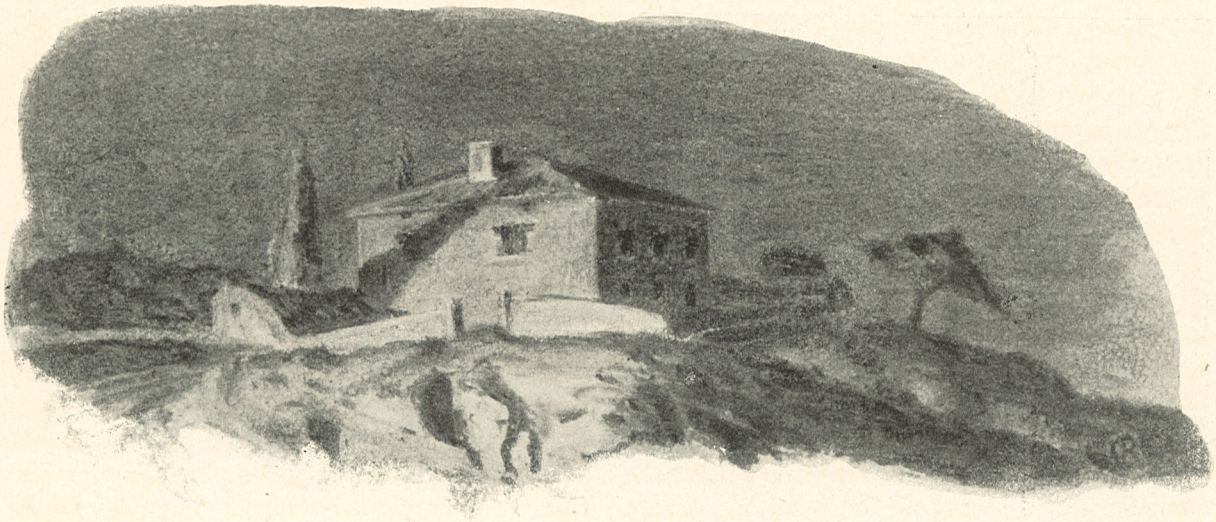

se. Som god Sicilianer brændte Beppo naturligvis af Begærlighed efter at se den berømte Bandit, som han vist egentlig beundrede, — og jeg havde naturligvis ikke noget imod et lille Eventyr.

Vi gik altsaa i Land — i civilt Tøj, da vi tænkte os, at Hr. Varsalona nødig modtog uniformerede Gæster.

Da vi havde et godt Stykke Vej for os, forsøgte vi at faa fat paa et Par Æsler, men de var ikke til at opdrive indenfor en rimelig Tid, hvorfor vi drog afsted til Fods ind i Landet. Det var mørkt, men Beppo var stedkendt, og Vejen kunde man se nogenlunde. Et Stykke udenfor Byen rendte vi — bogstavelig talt — paa et Æsel, der sindigt spadserede samme Vej. Det maa have været et Dyr med et elskværdigt Temperament, for det sparkede ikke ved Sammenstødet. Det var et af disse ganske smaa sicilianske Æsler, som man kalder for *Ciuco*. Beppo var henrykt over Mødet og kravlede straks op paa Ryggen af Æslet, og da han kendte det Opmuntringsraab, hvormed Folk der paa Egnen opmuntrer deres firbenede Æsler, spadserede det ogsaa afsted med ham. Vi skulde skiftes til at ride, men jeg foretrak mine Ben for en bar Æselryg.

Vi drejede snart af fra Hovedvejen og kom ind mellem kratbevoksede Højder. Vi var et Par Gange ved at falde ned, men Maanen kom netop frem og hjalp efterhaanden lidt paa Belysningen. Beppo lod desuden til at være ret sikker paa Vejen.

Klokken var vel c. 9, da vi endelig drejede ind paa en Sti, der førte ind i en lille Dal, hvor vi saa et Lys, og da vi kom nærmere, saa vi et lille Hus med et Par Udhuse omkring.

Vi havde paa Vejen talt om, hvorledes vi skulde introducere os i Familien, for der maatte jo en eller anden Undskyldning for at banke paa hos Folk paa denne Tid af Aftenen — navnlig paa et Sted som her. Vi havde imidlertid ikke kunnet finde paa noget bedre end det sædvanlige: at spørge om Vej — og saa prøve at faa en Samtale igang og se, hvordan det vilde udvikle sig.

Beppo kravlede ned af Æslet, og vi gik hen mod Døren og talte samtidig højt til hinanden, da vi mente, at jo mere aabent vi gik tilværks, jo mindre Chance var der for, at der blev skudt straks — en Mulighed, man maatte regne med.

Vi bankede paa — og holdt Vejret. Der lød indefra en Lyd af en Stol, der skydes tilbage, hvorpaa en Stemme sagde: „Kom ind.“ Vi lukkede Døren op og kom ind i en lille Stue, hvor der sad en gammel Mand og en Pige, — hvilket jo passede godt nok. Den gamle sad ved den ene Ende af Bordet ifærd med at rense Laasedelene paa en Remingtonriffel, og Pigen sad og syede ved den anden Bordende; — Scenen kunde ikke have været lavet bedre paa det kgl. Teater. Midt for Bordet stod en tom Stol, og da ingen af de to siddende lod til at have rejst sig, — og vi havde jo hørt en Stol blive skudt over Gulvet, — maatte der altsaa have været en tredje til Stede, som hurtigt havde trukket sig tilbage — antagelig til et tilstødende mørkt Værelse, hvis Dør stod paa Klem.

Beppo førte naturligvis Ordet, og efterat de gensidige Velsignelser var udvekslede, begyndte han at spørge om Vej til Byen. Han gjorde det meget omstændigt med en Mængde Spørgsmaal, som den gamle besvarede saa kort som muligt. Imidlertid skævede jeg til Damen, der havde besnæret den berømte Bandit.

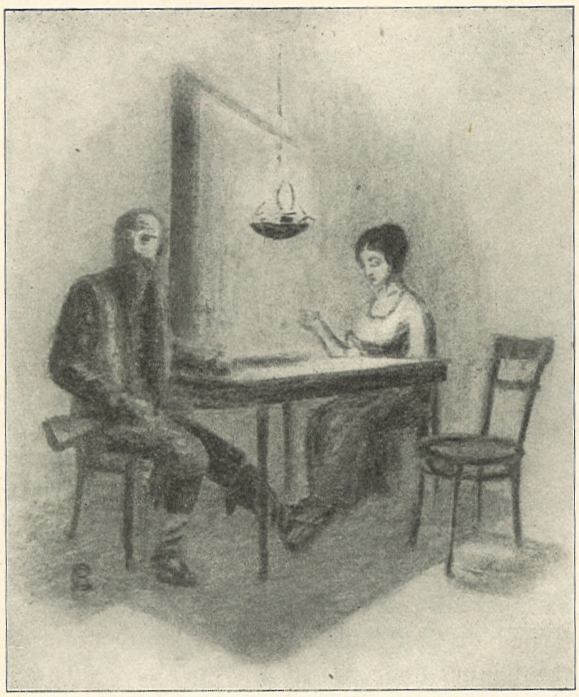

Hun sad bøjet over sit Sytøj og mælede ikke et Muk. Hun saa ud til at være et Par og tyve Aar, meget mørk, ikke særlig smuk og syntes heller ikke synderlig ren; — men Varsalona stillede maaske ikke store Fordringer i den Retning.

Samtalen mellem Beppo og den gamle var imidlertid ved at køre fast. Beppo kunde ikke finde paa mere at spørge om, og den gamle hjalp ham ikke — tværtimod, han sad med Bøssen over Knæene og Pudsekluden i Haanden og saa alt andet end indladende ud.

Saa gik Beppo istaa, og der indtraadte en pinlig Tavshed. Fra det mørke Værelse synes jeg at høre Een trække Vejret dybt. Noget maatte der gøres, og jeg gav Beppo et lille Nik til Tegn paa, at Audiensen vist maatte betragtes som forbi; — men i det samme var der nogen, der puslede ved Døren udefra, — og et Øjeblik efter blev den ret voldsomt slaaet paa vid Gab.

Den gamle havde med en fænomenal Hurtighed faaet en Patron i Geværet og var kommen paa Benene. Fra det mørke Værelse hørte man Een springe op, og i Dørsprækken saa jeg et Glimt af et Geværløb. Beppo og jeg sprang hver til sin Side og fik hurtigt Revolverne i Haanden. Alle stirrede paa den aabne Dør, — og der stod vores lille Ciuco og viftede med Ørene.

Trods det latterlige i Situationen var der ingen, der lo. For det første ler man ikke meget paa Sicilien, — og dernæst var vi vist alle blevne godt forskrækkede i Øjeblikket. Men flove blev vi, og der var ikke andet at gøre, end at tage en hurtig og ikke synderlig hjærtelig Afsked.

Man kunde jo ikke egentlig sige, at vi havde besøgt Varsalona, men hvis Manden i det mørke Værelse virkelig var ham, saa har jeg da i alt Fald set et Lysglimt paa hans Geværpibe, — og det har sikkert de færreste set uden at maatte bøde for det.

Paa Hjemvejen mødte vi lige udenfor Byen netop den Mand, vi nødigst maatte træffe paa — nemlig Æslets Ejer, der var ude at lede efter Dyret. Der udspandt sig en overordentlig livlig Diskussion, idet Beppo hævdede, at han havde fundet Æslet og nærmest havde Krav paa Findeløn, hvorimod Manden saa Sagen fra den stik modsatte Side, hvilket han udtrykte i meget kraftige Talemaader — blandt hvilke forekom: „Tyveknægte, Politi," o. s. v.

Sagen blev ordnet i Mindelighed med et mindre Beløb; men ikke i Form af Findeløn til Beppo — tværtimod.

H. C. Gad.

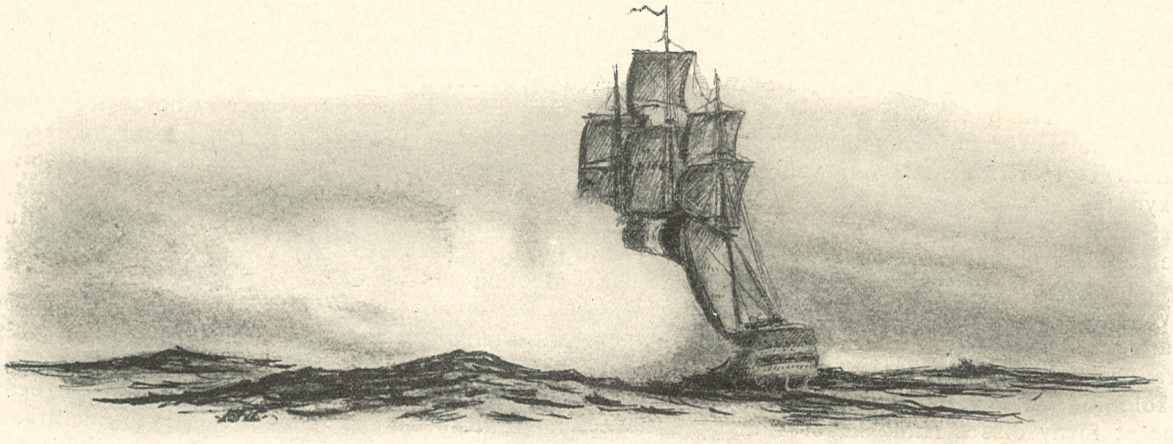

ARTILLERISKOLESKIBET „LE SUVERAIN“

AF

C. F. SCHELLER

SELV om der nu er forløben snart 34 Aar, siden jeg vendte hjem fra en 3 Aars Tjeneste i *den franske Marine,* har jeg dog bevaret Mindet om den Tid, som var en baade lærerig og interessant Tid, og skal jeg nævne hvor jeg har befundet mig bedst bliver det paa Artilleriskoleskibet *Souverain*, et tidligere Linieskib, der var tilstrækkeligt stort til at rumme 1200 Mennesker. Selv om Tilværelsen maaske var lidt ensformig, følte jeg, at der var noget specielt at lære. Og saa var der Livet sammen med ca. 35 Officerer.

Da jeg kom paa Artilleriskolen, havde jeg allerede været 18 Maaneder i Middelhavseskadren og havde lært Fransk saa godt, at jeg fuldt ud kunde klare mig og drage Fordel af Skolen. Lige fra den første Dag, jeg kom ombord i et fransk Skib, havde jeg begyndt at samle Gloser til et fransk maritimt Leksikon, som imidlertid først kom ud 1913 til Trods for mit ihærdige Arbejde, men saa var det ogsaa blevet saa omfattende, at selv Flyvemaskiner og Telegrafering uden Traad var kommet med.

Skydning med Kanoner har altid været omfattet med stor Interesse i den franske Marine, og i mange Aar har den haft sit Artilleriskoleskib, der oprindelig havde Station ved *Brest,* nu ved de hyæriske Øer, der ligger lidt Øst for *Toulon.* Et bedre Sted kunde ikke tænkes, thi her er der temmelig godt Læ selv for den slemme Mistral, en N. V. Vind, der kommer ud gennem Rhonedalen, og blæser orkanagtigt i den vestlige Del af Middelhavet. Hensigten med Artilleriskoleskibet er jo at uddanne en Stok af det menige Mandskab til Artilleribetjening. En uddannet Artillerist kaldes paa fransk for *Canonnier* og hele Skydeskolen kaldes for *école de canonnage,* hvorimod en Artillerisoldat kaldes for *Artilleur.* Den samlede Uddannelse paa Artilleriskolen varer 8 Maaneder, hvorefter der aflægges en Prøve og *le canonnier* bliver derefter *breveté* af 1ste eller 2den Classe efter Udfaldet. Eleverne deles i *escouades,* der har en *lieutenant de vaisseau* til Lærer sammen med nogle Underofficerer som Skydelærere. Disse *lieutenants de vaisseau* bliver 1 Aar ombord og faar derfor en ret betydelig Uddannelse, inden de debarkeres for at blive udkommanderede som *Officier canonnier* paa de større Skibe.

Medens jeg var ombord i „le Souverain“, var der truffet den Bestemmelse, at Enseigner blev sendt om Bord for at faa en Uddannelse i 3 Maaneder, saaledes at vi var nogle og Tredive Officerer i Messen. Tilværelsen var derfor ret livlig ombord. Da den egentlige Skibstjeneste ikke var meget anstrengende, eftersom man normalt jo var til Ankers om Natten, var der god Lejlighed til at studere, og om Bord fandtes ogsaa et ret righoldigt Bibliothek med Blade og Bøger vedrørende *le canonnage.*

Til Skibets Brug havdes en Besætning paa 3—400 Mand, som ikke havde med Skydningen at gøre, og *les canonniers* bestod af 800 Mand udsøgte Folk. Exercitsen blev drevet meget ihærdigt i de første 4 Maaneder i en ret luftig Paaklædning: Undertrøje og Overtræksbenklæder. Om Eftermiddagen holdtes der Skole i Skrivning og Læsning, thi i Frankrig kan ikke alle Indkaldte læse og skrive, og hele øverste Batteri afgav Lokaler til denne Skole, ligesom man ogsaa læste Theori med Eleverne.

De sidste 4 Maaneder af Opholdet paa Skolen blev brugt til Skydning; men det var ogsaa et betydeligt Antal Skud, hver *canonnier* skulde

skyde, førend de blev udkommanderede med Marinens Skibe, hvor de bedste blev Kanonkommandører og de øvrige højre og venstre Lader ved Kanoner indtil 14 cm. Kaliber.

Hver 4de Maaned tilbragte „le Souverain" en 14 Dages Tid paa Toulons Red for at faa ny Artillerielever ombord samt indskibe Ammunition. Ellers gik Tiden ret ensformigt, udelukkende med Skydning.

Skibets Armering bestod af 14 cm. Kanoner, der fandtes paa 2det Batteri.

For at give Øvelse i Skydning med Kalibrer over 14 cm. havde „le Souverain" en Tender, der var et af de gamle Panserbatterier, som stammede fra Krimkrigens Tid. Her ombord var tillige en Skole for en Del ældre Artilleriunderofficerer for at forny disses Kundskaber i det praktiske Artilleri.

I Begyndelsen af Sommeren skulde en Kommission berejse alle Fabriker, hvor man forarbejdede Artilleri, Affutager, Ammunition o. s. v. for at indsende Rapport om det nyeste, der var under Arbejde paa Artilleriets Omraade. Af mine franske Kammerater blev jeg raadet til at søge om Tilladelse i det franske Marineministerium til at følge med denne Kommission; men hertil skulde jeg jo først have Tilladelse fra det danske Marineministerium, der skulde afholde Udgifterne ved Rejsen. Jeg skrev da en Ansøgning hjem, og underhaanden meddelte jeg Sagen privat til daværende Kaptajn *Wandel*, — senere Viceadmiral, — der var Chef for Kommandokontoret og sagde, at Tiden var lidt knap for mig, saa jeg vilde takke for en Meddelelse, saasnart Afgørelsen var truffet.

Jeg fik da omgaaende fra Kaptajn *Wandel* et privat Brev, hvori der blot stod: „Bifaldet, C. F. Wandel. Skrivelse følger."

Jeg fik netop Brevet da vi sad ved Frokostbordet, og da jeg kendte Haandskriften, aabnede jeg Brevet og blev jo glad ved Meddelelsen. Mine franske Kammerater, der ogsaa interesserede sig for Sagen, spurgte, hvad der stod i Brevet, og jeg viste dem det, idet jeg forklarede, at der stod blot: *accordé, Wandel.* Man var meget begejstret over den praktiske og korte Form, og da jeg ikke oplyste, at det var et privat Brev, raabte de Alle paa, at den Form burde indføres i Frankrig, hvor man er slem til i Skrivelser at holde sig til den rigtig gamle Cancellistil. Jeg fik nu travlt med at sende min Ansøgning til Paris, hvor jeg havde en god Ven, en Capitaine de Vaisseau *Regnault de Prémesnil*, hvem jeg bad støtte min Ansøgning. Jeg fik derfor Tilladelsen og rejste saa som tredie Medlem af Kommissionen.

Rejsen varede omtrent 6 Uger, af hvilke de to tilbragtes i Paris, hvorfra vi havde nem Forbindelse med en Del Værksteder og en stor Krudtfabrik. Mod Nord naaede vi til *Lille,* hvor vi besaa nogle Kanoner, der omvikledes med Staaltraad i Stedet for Ringe. Mod Vest kom vi helt ud til *Brest* og *Lorient,* og her besøgte vi den bekendte Skydeplads ved *Gavre.*

Efter at have opholdt os nogen Tid i *Ruelle* og set de store Kanoner blive byggede sammen, afsluttede vi vor Rejse hos *Creuzot,* hvor vi besaa de store Staal- og Jernværker for Panserplader.

Før jeg vendte tilbage til mit Skib, havde jeg i Paris den store Fornøjelse at se det ny Stykke „Divorçons" paa „Palais Royal", hvor Folk faldt under Bænkene af Latter. Stykket, der er skrevet af *Sardou,* var et udmærket Indlæg til Støtte for Skilsmisseloven, der ogsaa gik igennem kort efter.

Efter at have tilbragt ca. 10 Maaneder paa „le Souverain" debarkerede jeg og fik Tjeneste ved Torpedobaadene i Toulon med den gode Bevidsthed, at jeg nu var en fuldt uddannet *Officier canonnier.* De Kundskaber, jeg havde erhvervet mig, er senere komne mig til god Nytte i Marinen herhjemme, hvor der skulde gaa mange Aar, før vi fik rigtig Skik paa vor Uddannelse i Skydning, hvilket netop skete, medens jeg var Eskadrechef.

C. F. Scheller.

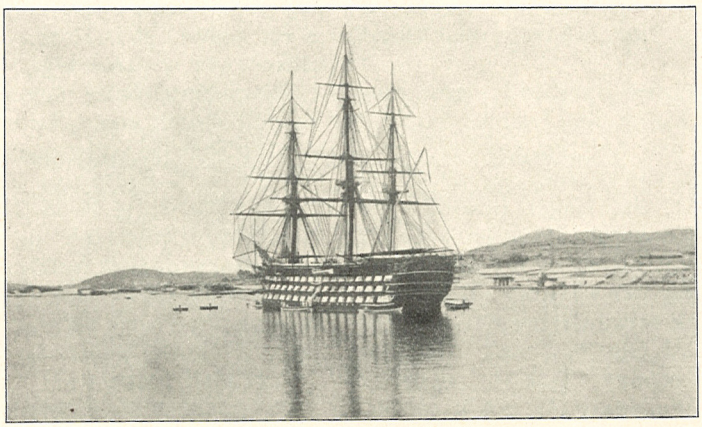

„Le Souverain".

FRA MIN VIRKSOMHED I GRÆSK TJENESTE I 1897

AF

WALTER CHRISTMAS

Et ejendommeligt Begreb, *Spion;* ombølget af en ram Dunst af Afsky og Foragt og samtidig omstraalet af Beundring og Taknemmelighed, alt eftersom Spionens Virksomhed bedømmes af Fjende eller Ven.

Spionen bliver skudt — uvægerligt — om Fjenden faar Tag i ham. Hvorfor? Ikke paa Grund af hans Virksomheds særlig forbryderiske Art — den er nemlig ligesaa moralsk uangribelig som enhver ærlig Krigers — men kun fordi Spionagen er det aller farligste Led i Krigsførelsen.

Det gælder fremfor alt at virke skræmmende, at handicappe Vovemod og Æventyrlyst i videst mulig Grad.

Jeg tænker selvfølgelig ikke her paa den *betalte* Spion, den Person der for Vindings Skyld driver Spionage. Jeg beskæftiger mig kun med *Kombattant-Spionen* — — og gaar ud fra, det Udtryk er fuldt forstaaeligt.

Jeg finder mig foranlediget til at anbringe denne lille Indledning over mit Bidrag til Juleheftet; thi Bidraget handler om min Virksomhed under *den græsk-tyrkiske Krig* i 1897, hvor jeg i *den græske Marines* Tjeneste bl. a. kom til at optræde som Spion.

* * *

Omtrent 6 Uger før Krigens Udbrud rejste jeg til *Athen* og stillede mig til Marinens Disposition. Jeg blev straks antaget i Egenskab af Kaptajn udenfor Nummer — iøvrigt ogsaa uden Gage, hvilket jeg fandt overmaade stemmende med min Stillings Frivillighed og med Grækenlands iøjnefaldende Fattigdom.

Kongen bestemte, at jeg skulde gøre Tjeneste hos Prins *Georg*, der med sit Standerskib *Kanaris* og 11 Torpedobaade tog Station ved *Chalkis*, da Krigen brød ud.

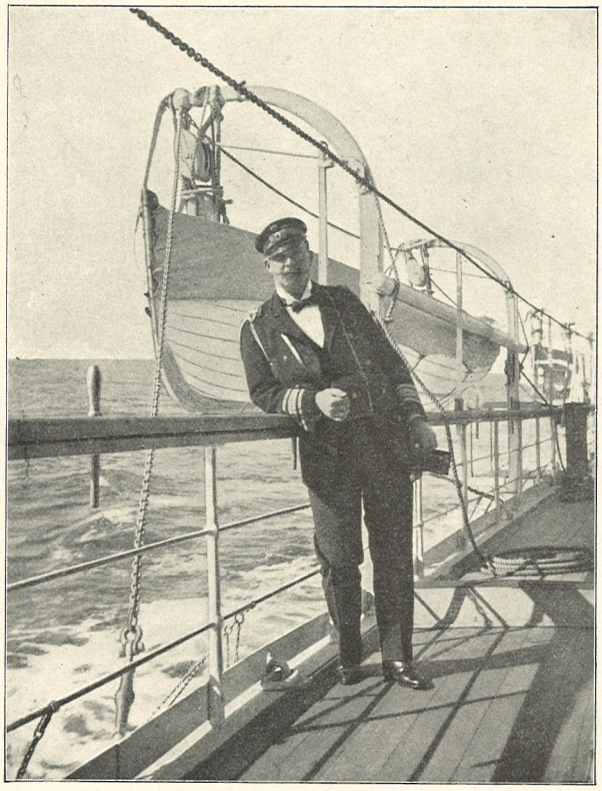

Kommandør, Prins Georg, 1897.

Da jeg gik ombord paa „Kanaris" og blev budt Velkommen af den djærve Prins, fyldtes jeg med den samme frejdige Forventning som en Skoledreng, der rigtig skal ud og more sig. Vi skulde jo paa Torpedobaadsfart — i Kamp mod Tyrken — som jeg glædede mig!

Og saa blev det ikke til stort andet end Skuffelse altsammen. Ja, vi krydsede Farvandet tyndt omkring de skønne Øer i det vidunderlige ægæiske Foraar, vi opsnappede nogle fredelige Kystsejlere og tog en Del Fanger, vekslede nu og da Skud med et fjendtligt Batteri og gjorde Ravage paa tyrkisk Kyst. Men Fjenden, *den tyrkiske Flaade*, mødte vi aldrig. Den fjælede sig trygt bag Dardanellerforterne; ikke en eneste Gang viste Maaneflaget sig udenfor *Kum Kalé*.

Prins Georg rasede og bandte, og alle vi andre med ham. Men der var ikke noget at stille op; Krigen afgjordes paa Landjorden, for dér er Tyrkerne ikke bange. Hver Nyhed fra Krigsskuepladsen fyldte os med stigende Bekymring; med bange Anelser fulgte vi Hærens ustandselige Tilbagegang — —

Midt i denne pinefulde Tid oplevede jeg det

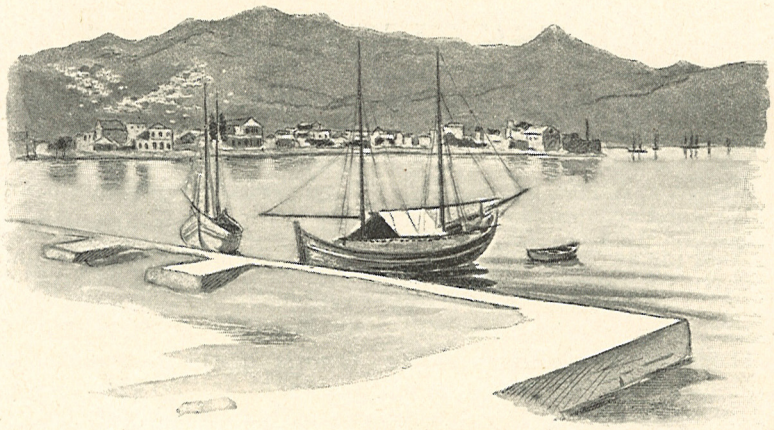

Volos Rhed 1897.

lille Æventyr at maatte gøre Nytte som Spion. Det gik saaledes til:

I Slutningen af April løb Prins Georg med „Kanaris“ ind i *Volobugten* for at være rede ved en mulig Troppetransport. Tyrkerne havde den Gang slaaet den græske Hær ved Grænsebjergene, erobret *Larissa* og besat *Volo*, mens Kronprins *Konstantin* samlede Hæren ved *Pharsala*. Et Armékorps under Oberst *Smolenski* havde forskanset sig ved *Velestino*.

En Eftermiddag — vistnok d. 25. April — kom en af Smolenskis Adjudanter roende ud til „Kanaris“. Han mente, vi kunde skaffe Oplysninger om Fjendens Bevægelser. Man vidste, at tyrkiske Troppemasser samledes Nord for Volo ved den store *Karlasø*. Nu drejede det sig om, hvorvidt Fjendens Plan var at rykke direkte mod Vest og angribe Pharsala, eller om han vilde marschere mod Syd til Volo for derfra at følge Kysten og saaledes forsøge at afskære Korps Smolenski — maaske ogsaa omgaa Pharsalastillingen.

Jeg sad paa Lønningen, mindes jeg, og røg en Cigaret, temmelig uinteresseret i den livlige Samtale paa Agterdækket, som jeg ikke forstod et Muk af. Indtil jeg opdagede, at Opmærksomheden efterhaanden samlede sig om min Person. Saa kom Prins Georg hen til mig og forklarede Situationen.

„Hvad siger De om at tage ind til Volo og faa lidt at vide — kunde det ikke more Dem?“ smilede han.

„More — more — — ud fra Synsvinklen: den rene Fornøjelse, vil jeg egentlig ikke sige, at jeg — —“

„Naa — saa taler vi ikke mere om det,“ afsluttede Prinsen og drejede rundt paa Hælen. Smilet var helt forsvundet.

„Hallo, Hallo!“

Prins Georg gjorde atter en Vending, hvorpaa vi genoptog Forhandlingerne.

Mine Forberedelser var hurtigt trufne — jeg trak i min Sportsdragt og pakkede en Madkurv. Agter for „Kanaris“ laa Vololodsens Baad fortøjet, mens han selv — den brave *Alexandro Hadjitoropulos* — fyldte sig med Aftensmadens Hvidløg, Brød og Oliven forude hos Mandskabet. Lodsen og hans Baad blev stillet til min Raadighed, og efter Solnedgang ved Syvtiden slæbte en Torpedobaad mig et Par Mil nærmere Volo. Dér kastedes Slæberen los, vi satte Sejl og strøg for en frisk Nordvest ind mod Byen.

Natten var maaneløs og mørk; af og til jog en Byge tværs over Bugten og regnsmældede mod det høje, vingespidse Latinersejl. Det skummede muntert for Bougen, og Morilden blinkede i friske, salte Søsprøjt fra Stævn til agter.

Jeg dækkede mig bag en Oliefrakke, holdt Ild i Shagpiben og søgte at lægge en foreløbig Slagplan. Det havde jeg ikke haft Tid til endnu. Hovedvanskeligheden vilde bestaa i at slippe ind i Havnen, for Tyrkerne holdt Farvandet udenfor godt afpatrouilleret med armerede Slæbedampere og lignende Smaafartøjer; men endnu vanskeligere vilde det formodentlig blive at komme i Land. Mit Haab stod til en italiensk Krydser og en stor engelsk Kanonbaad, der et Par Dage i Forvejen var ankret udfor Byen med den Opgave at holde Tyrkernes Kristenhad i Tømme. Jeg bestemte mig til at sejle Baaden

„Kanaris“ og græske Torpedobaade ved Salamis, 1897.

ind under Hækken paa et af de to Krigsskibe, stryge Sejlet og dér afvente en gunstig Lejlighed til at liste i Land.

Snart kunde vi gennem Mørket forude skimte to Samlinger svage Lys, som vel maatte stamme fra de oplyste Krigsskibe; bag dem tegnede sig enkelte sorte Konturlinier af Byen: en sylspids Minaret, en Klump Huse. — — Pludselig pegede Alexandro tværs ud til Luvart. Knap hundrede Alen foran os tonede frem en sort Tingest, der laa stille og smaarullede i Bølgeslaget. Det var en af Patrouillebaadene, og netop som vi glædede os over at være sluppet ubemærket forbi, lød høje Raab fra Mørket agterude, hvor Fartøjet allerede var forsvundet, og iltre tju-tju-tju! som fra en Dampmaskine, der pludselig bliver startet full-speed.

„Hold lige ned paa Krigsskibet,“ fik jeg hvisket til Lodsen, da det første Skud knaldede. Jeg firede lidt paa Skødet, for vi havde god Højde, Baaden lagde Øret til og skumskar over Vandet med Racerfart. Saa faldt der 3—4 Skud i hastig Rækkefølge, tydeligere og tydeligere lød Maskinens stakaandede Stønnen — og saa ramlede Baaden mod Falderebsrepos'en langs en hvidmalet Skibsside med Sejlene smeldende om os. Jeg bed mig fast alt det, Fingrene kunde holde, mens Alexandro strøg Sejlet. Saa lyste en Lanterne over mit Hoved, og en arrig Stemme raabte:

„Who the devil are you?“

„Want to see the captain, please!“ fik jeg noget forpustet frem, for jeg havde et Øjeblik hængt med Næverne om Falderebsgelænderet og med Støvlesnuderne haget i Baadens Lønning. Og mens jeg nu entrede tilvejrs og ind paa Dækket, brasede den tyrkiske Patrouillebaad klods forbi under blandet Larm af Stempelslag, Geværraslen og høje Tilraab.

Underofficeren, der stadig stod med Lanternen i Falderebet, lagde Haanden til Munden og brølede:

„Shut up, you pigs!“ Hvorpaa han lod Lyset falde paa mit Ansigt og hilste agter efter. Derfra lød raske Skridt, og ud af Mørket dukkede en glatraget Officer med en gnaven Mund under

Chalkis.

en Bulldognæse og missende Øjne. Men inden jeg kunde begynde en stærkt paakrævet Forklaring, smilede Munden pludselig bredt, og et Par lyseblaa Øjne skinnede mig venligt-forbavset i Møde.

„Why — by Joe! — is that you? What the devil are you doing here? — Come right along, you old Siamese — —".

Inden et halvt Minut sad jeg i den stærkt oplyste Chefskahyt ved et veldækket Bord. En hvidklædt Steward hyggede om mig, mens min nys genfundne Ven, Chefen for H. M. S. *Daphne*, fyldte mit Glas med veltempereret Claret.

Det har altid været en af mine mest generende Fejl at have en slet Hukommelse, hvad angaar Ansigter og Navne. Jeg anede ikke, hvor jeg havde mødt min fortræffelige Vært; men da han havde kaldt mig „old Siamese", maatte det vel have været i *Bangkok* eller deromkring.

Gaaende ud fra denne Forudsætning, der viste sig at være i fuldeste Overensstemmelse med Virkeligheden, gled Samtalen om fælles Minder fra Østen over til den foreliggende Krigssituation, min Stilling i den græske Marine og meget andet. Men stadig arbejdede en Del af min Hjerne med at finde en plausibel Forklaring for min pludselige Tilsynekomst ombord paa „Daphne" under hidsig Forfølgelse af den tyrkiske Patrouillebaad. Min genfundne Ven fra Østen kunde da umuligt tro, at jeg havde udsat mig for en ret hasarderet Sejlads blot for at faa Lejlighed til at spise Lobstercarry og drikke Rødvin med ham i Volobugten.

Vi tændte Cigarer, og saa spurgte han pludselig:

„Naa, og stakkels *Clark* og den anden Fyr, som Grækerne nappede igaar — hvad blev der af dem? Deres Bagage staar endnu i Hotellet derinde."

Jeg lænede mig tilbage, pludselig let i Sindet.

„Ja, det er jo netop derfor, jeg er her. Og hvis De vil lade mig faa et Par Mand med iland, og jeg slipper vel ud igen til „Kanaris", skal jeg

sørge for, at Clark og den anden Fyr faar deres Kufferter sendt til *Velestino*. Dér er de foreløbig."

For nu huskede jeg det jo: Adjudanten havde fortalt om to engelske Krigskorrespondenter der var redet ud paa Rekognoscering med en tyrkisk Patrouille og var blevet nappet øst for Velestino. Et Svineheld, at Prins Georg havde fortalt mig om den Hændelse!

Det ligefrem lyste i det rare Bulldogansigt for Enden af Bordet: her sad en dansk Mand, som vilde hjælpe to Englændere i Bekneb, og som havde gjort sig al den Ulejlighed—— Næstkommanderende maatte hentes og et Par Officerer i Købet, og der maatte skænkes Whisky og Apollinaris i store Pokaler, det var helt uundgaaelig nødvendigt at afsynge: „For he is a jolly good fellow—!"

Overgeneral, Kronprins Konstantin.

Men jeg havde jo vigtigere Ting for end at svinge svære Pokaler. Paa Slaget 10 marscherede jeg gennem den tyrkiske Toldbodvagt med en engelsk Underbaadsmand ved Siden og fulgt af fire velbevæbnede, determinerede *blue jackets*. Derfra sattes Kursen tværs over Havnepladsen til *Grand Hotel de Paris*. Og mens Eskorten bemægtigede sig de to fangne Englænderes Bagage og delikaterede sig med Øl og Cigarer, gik jeg ind i Hotellets Hall, hvor en Snes Krigskorrespondenter fra mindst femten forskellige Lande døsede bag et Slør af graablaa Cigarettaage. Frem af Taagen tonede en høj Skikkelse, mens følgende Ord klang i det kære Modersmaal:

„Det var som Fanden! — De her?"

Og *Henrik Cawling* strakte en kammeratlig Haand imod mig.

* * *

Hjemturen til „Kanaris" blev den drøjeste Del af Ekspeditionen, for det faldt ind med Taage og Stille. Seks Timer roede Alexandro og jeg; alle mine Revolverpatroner tømtes, inden det lykkedes at finde den ventende Torpedobaad. — Men Opgaven havde jeg løst. Der kunde sendes Ilbud til Smolenski, at ingen Fare truede hans Stilling ved Velestino Syd fra. Clark og hans Ven gensaa Bagagen, de fik Lejlighed til senere at takke mig i Athen.

Og det skortede ikke paa Lovtaler ombord i „Kanaris" for min vellykkede Spionage — jo vist. Men helt fri for en ram Eftersmag var den lille Oplevelse alligevel ikke.

Hver Gang, Erindringen dukker op om *Daphne's* brave Chef og Officerer, der fejrede mig som *a jolly good fellow*, føler jeg Trang til at blive rød i Hovedet.

Og det virker generende!

Walter Christmas.

VINGESKUDT

AF

KAY JUNGERSEN

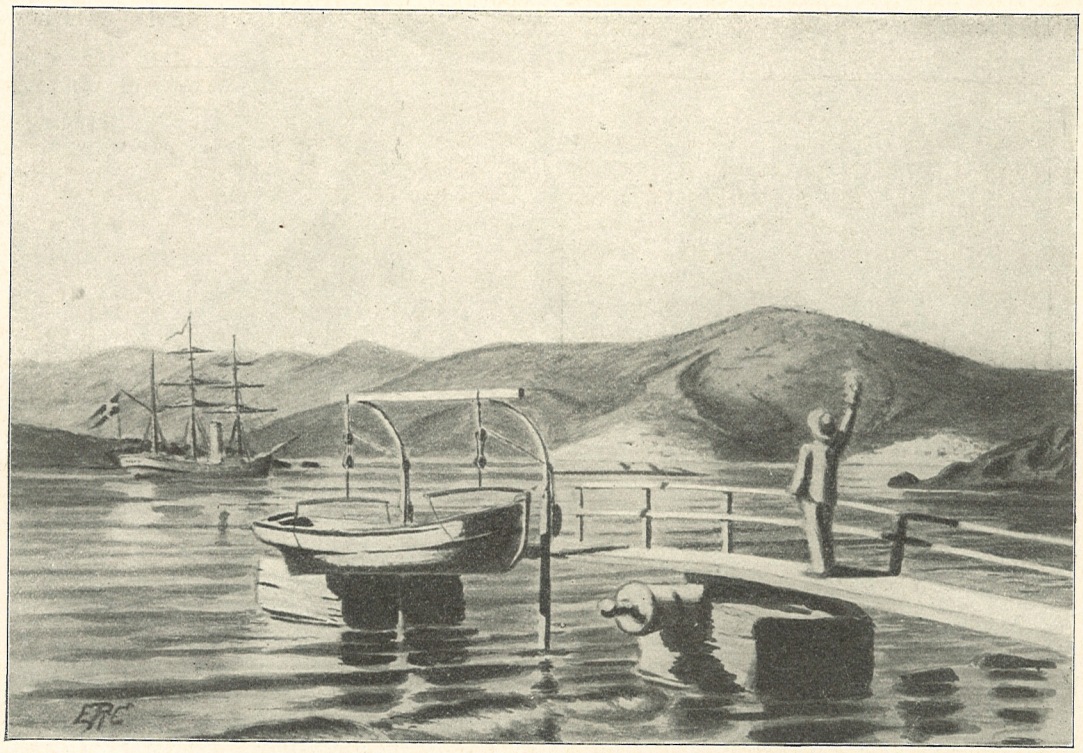

I.

Fra den dybblaa Himmel aandede en straalende Sol sit glødende Pust ned over *Ingolf*, der stævnede ind gennem det smalle Indløb til *St. Thomas*' sikre Havn. Om Bagbord viste Signalet paa *Cowell Batteriets* Signalstation Byen *Charlotte Amalies* hvide, brune og sorte Indbyggere, at en dansk „*man-of-war*"s slanke Skikkelse gled ind i dens skærmende Favn. Om Styrbord hilste Fyrmesteren paa *Mühlenfeldts* hvide Fyr Orlogsmanden Velkommen ved at kippe sit blodrøde Dannebrog, det eneste hjemlige Tegn i Tropernes Farveorgie. Let og elegant sprang Havnekaptajnen ombord, og langsomt gled „Ingolf"s hvide Skrog frem i det klare Vand, gennem hvis blaanende Gennemsigtighed man netop anede Bunden. Langt agterude skimtedes *Sct. Croix* som en truende Tordensky, men lige forude laa Sct. Thomas smilende, skøn som et Æventyrsyn. Dens hvide Huse klatrede dristigt op ad de tre smaa Høje, maalte sig med de stolte Tinder, der hovmodigt hævede sig op over Smaakravlet, stolte og utilnærmelige.

„Ingolf"s Anker gravede sig fast i Bundens Koraller og holdt.

Fire unge Hjærter bankede højt af Forventning, fire nyudnævnte Sekondløjtnanter, lige sprungne ud af Kadetskolens skærmende, men strenge Moderfavn, stirrede ind paa det skønne Land og det muntre Folkeliv, der rørte sig derinde. Løjtnant *Berg* var en af de fire lykkelige. Høj og slank, allerede brunet af Tropernes Solbrand og vejrbidt af Oceanets salte Storme stod han henne agter i sin skinnende hvide Uniform sammen med et Par Kammerater.

„Du, Carl, dette her er noget andet end Kadetskolen. Se, derhenne, den røde Murstensklippe, det maa være Fæstningen, vi læste om forleden Dag — naa, nu er Fartøjet klart, saa kan vi gaa ind at lægge Kort hos „*the upper ten*". Det bliver vist en varm Omgang."

Næstkommanderende stod oppe ved Falderebet, da de blev roet ind til det forjættede Land, og gav dem en sidste Formaning.

„Pas nu paa, smaa Drenge, det er et farligt Land for ubefæstede Sjæle."

„Aa — den klarer vi nok," lød det ungdommeligt selvsikkert tilbage.

Snart efter sprang de i Land paa *Kings Warf's* solstegte Kaj og gik op imod Hovedgaden, *Main Street*. Inde i den lille Park, *Emancipation Garden* musicerede et ibenholtfarvet Orkester til stor Glæde for en Mængde snakkende, livligt gestikulerende Negre og fint udhalede Negerladyer. Et Par smaa, sorte Stamherrer raabte et muntert „Go' Da', Landsmand" til de lykkelige Visitherrer, som tro mod deres vigtige Hverv: at gøre de indledende Bekendtskaber, maatte

følge Pligtens Bud og vandre op ad Højene og ned ad Højene for at aflevere den samme Ramse hvert Sted om en udmærket Rejse og lignende Aandrigheder til Byens mange Honoratiores.

Endelig var de færdige og naaede i temmelig medtaget Tilstand, for Solen skinnede ubarmhjærtigt ned fra sin svimlende Højde, til Klubben, hvor nogle unge, danske Mænd, der var ansat i Guvernementet og Banken, med Akklamation optog dem som Æresmedlemmer, og den sorteste af alle sorte Tjenere fik nok at gøre med at ryste *„cocktails"*. Ude fra den aabne Terrasse, hvor de sad, havde man en udmærket Udsigt over Byens Strøg og over dens mangefarvede Indbyggere. *Her* jollede en noget ældre Droske af Sted, knagende og bragende under Vægten af

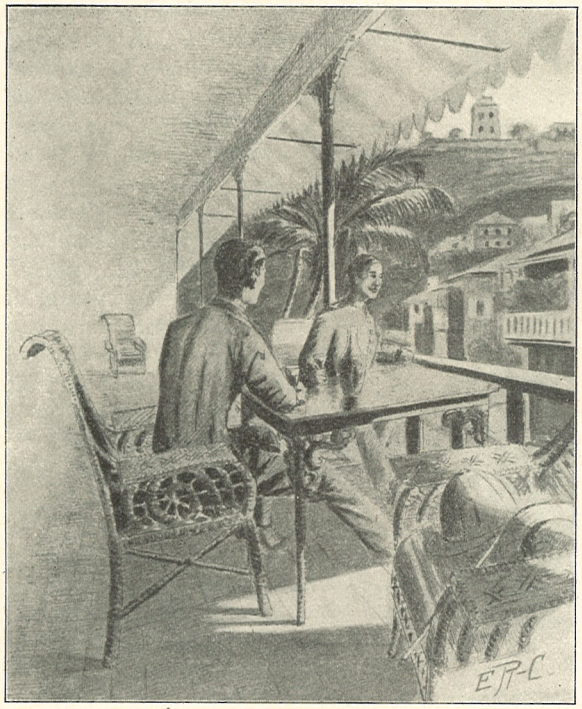

et temmelig korpulent Negerægtepar — *der* gik en meget elegant klædt Negerløve og promenerede med grønne Handsker, ildrødt Slips og smarte, amerikanske Laksko. Arm i Arm trippede to smaa, lysebrune, unge Piger over Gaden, nydelige, graciøse med dejlige sorte Øjne og Lokker.

Pludselig greb Løjtnant Berg den unge Bankassistent i Armen: „Sig mig dog, om jeg ser Syner. Er det en lille Guds Engel, der gaar der, eller er det et Menneske af Kød og Blod?"

„Hvor? Naa — det er jo *Ellinor Hamilton.* Pas paa hende. Den Mand, hendes Øjne en Gang har smilet til, er Resten af sin Levetid hendes ydmyge Slave."

„Kender De hende, saa forestiller De mig nok — ikke sandt?"

„Jo! Har De været paa Visit hos hendes Forældre — Faderen er Købmand — ellers kan vi gaa derop nu. Hun maa være paa Vejen hjem, saa det passer udmærket."

„Saa letter vi med det samme!"

Atter gik det op ad den lange, trange Vej og de stod snart foran Mr. Hamilton's statelige Villa, der laa fornemt tilbagetrukket, omgivet af en høj, skærmende Mur.

Med bankende Hjærte traadte Løjtnant Berg ind i det rummelige, højloftede Værelse, hvis Kølighed virkede velgørende ovenpaa den stikkende Solvarme udenfor. Mrs. Hamilton, en ældre, meget elskværdig Dame, hvis noget hærgede Træk endnu bar Spor af fordums Skønhed, modtog Gæsterne og bød dem smilende velkommen til hendes Hus. En chokoladefarvet, uldhaaret Negerpige bar de uundgaaelige *„refreshments"* om, og Fruen fik at vide, at „Ingolf" havde haft en udmærket Rejse herover — men den skønne Miss Ellinor viste sig stadigvæk ikke. Endelig gik Døren op, og hun traadte ind. Aldrig før syntes Løjtnant Berg at have set et yndefuldere Syn, saa formskønt, fint og graciøst. Hendes Gang var som en glidende Dans, traadt af de mindste og skønneste Fødder her paa Jorden. Hendes sorte, bløde Haar, der var skilt i Midten og samlet i en stor Knude i Nakken, indrammede det fine, ovale Ansigt, hvis Kinder rødmede svagt og uskyldigt.

Smilende gik hun hen imod de Fremmede og rettede sine straalende, blaasorte Øjne, der var saa dybe og uudgrundelige som Havet, paa den stakkels Løjtnant Berg, der kun med Møje kunde fremstamme, hvor lykkelig han følte sig ved at gøre en saa bedaarende, ung Dames Bekendtskab. Snart gik Samtalen springende let, Miss Ellinor spøgte og lo, en smittende, klokkeklar Latter, og ved Afskeden bad hun dem ret snart se op igen, hvortil Berg forsikrede, at intet i hele Verden skulde forhindre ham i hver Dag at lægge sit saarede Hjærte for hendes smaa Fødder.

Paa Vejen ned til Main Street blev Berg staaende ved hvert andet Skridt og forsikrede, at han aldrig før i sit lange Liv havde set en skønnere Kvinde end Ellinor Hamilton.

Dagene svandt, og for hver Dag, der gik, saa Berg dybere og dybere i den skønne Ellinors forjættende, bundløse Øjne, blev fanget af det usynlige Net, som den straalende Sol, den vege, klare Maane og Tropeluftens sanseberusende Duft umærkeligt, nænsomt men altfor sikkert spandt om den kolde Nordbos Hjærte.

En Dag var Ellinor og Berg redet ud af Byen op ad den stejle Vej til *Ma Folie* højt oppe paa Kammen, hvor Bjærgsiderne mødtes i deres fælles, himmelstræbende Higen. En lille Kolibri dansede rundt fra Blomst til Blomst, stod stille et Øjeblik i Luften, saa at Solen kunde kaste sine gyldne Perler paa dens Lilleputvinger og fløj saa videre — Blomsternes *postillon d'amour.* De to smaa Menneskebørn lagde sig ned i det høje Græs i den klare, varmevibrerende Luft. Dybt under deres Fødder pulserede Byens lar-

mende Liv, og Havnen laa der med alle sine Skibe og hele Horizonten rundt kunde man skimte et Utal af smaa grønne Øer, som Skaberen i et overgivent Øjeblik havde strøet ud paa Maa og Faa.

Ellinor laa i det høje Græs med lukkede Øjne, og Berg sad ved hendes Side og hviskede skønne, letsindige Ord i hendes lille Øre, saa hun smilte svagt. De buede, friske Læber stod lidt aabne, og man kunde lige skimte de hvide Tænders tætsluttede Række.

Ude paa Cowell Batteriet viste et Signal, at Postdamperen fra Evropa var i Sigte, men hvad brød Berg sig om Breve fra Evropa, der laa saa langt, langt væk, selv om der sikkert var Brev til ham fra en vis ung, lyslokket Person, hvis blaa Øjne engang for længe siden havde gjort et ret dybt Indtryk paa hans letfængelige Sømandshjærte.

Og han saa ned paa Ellinor, der laa og kiggede paa ham gennem de lange, sorte Øjenhaar. Han bøjede sig ned over hende, hendes Øjne aabnede sig mere, kulsorte var de nu, han bøjede sig dybere og dybere og trykkede sine Læber mod hendes. Nu lukkede hun Øjnene helt op, de smilte sejrsstolt, og han mærkede hendes runde, kølige Arme om sin Hals, og kunde kun hviske, kun synge det ene Ord ud som en jublende Sejrsfanfare: Ellinor.

Solen sank i Havet som en glødende Klippeø, der blev mindre og mindre for tilsidst at slukkes i de sortnende Vande. En kort Stund lyste dens sidste Straaler i afmægtig Kamp mod den fremstormende Nat og kastede et blødt Fløjlsskær over Tinder og Toppe. Saa forsvandt det, og Mørket brød frem. Tusinde Stjerner tændtes i samme Nu. De lo og tindrede om den blege Maane, hvis fosforhvide Lys skinnede forførende ned over Øen, der nu lignede et Fepalads af Sølv.

Ellinor og Berg red tavse hjem i den skønne og farlige Tropenat.

II.

Den næste Morgen lettede „Ingolf“ og stod sydpaa til Sct. Croix, hvor den skulde have Station i en Maaned for saa at komme tilbage og tilbringe Julen i Sct. Thomas.

Da „Ingolf“ atter stak Næsen indenfor *Rupert Rock*'s lumske Skær, saa den en stor truende Orlogsmand, fra hvis Flagspil agter Ruslands uskyldshvide Dug med det blaa Andreaskors vajede. Fikse graa Dampbarkasser fór fra Land og til Land, og mange smaa Russerfartøjer krydsede rundt under Sejl i Havnen.

Endelig stod Berg igen paa den kendte Kaj. Overalt saas Russere, fikse, stramme Officerer og tunge, kluntede Matroser, hvis brede, raat skaarne Træk røbede Halvasiateren. Musikken spillede, og Livet rørte sig rigt og broget under de skyggefulde Træer. En Afdeling Matroser kom hjem fra en Marchtur, syngende en stemningsfuld, fremmedartet Sang. Berg søgte forgæves Ellinor blandt de mange Mennesker og gik derfor hurtig op ad Højen til hendes Hjem, hvor en bredt-grinende Negerpige med en rivende Ordstrøm fortalte, at Miss Ellinor var gaaet ud *long, long ago* med en *Russian officer* for at spille Tennis. Langsomt gik Berg ned mod Klubben, hvor han haabede at faa nærmere Rede paa Sagerne. I hans Sind kæmpede Haabet og Skinsygen en oprivende Kamp. Hvert Øjeblik haabede han, at hun vilde dreje om Hjørnet derhenne og med sine straalende Øjne bringe Freden og Lykken tilbage til ham. — Da var det ham pludseligt, som om en sylespids Dolk med et sviende Stik standsede hans Hjærtes bankende Slag, for der gik hun jo, hans Ellinor, og ved hendes Side en høj, slank, russisk Officer, let bøjet ned mod hende, — og hun smilte, det samme straalende Smil, hun engang havde givet ham deroppe paa „Ma Folie“, da Solens sidste Straaler havde luet som et Glædesblus for ham, og nu smilte hun paa samme indsmigrende Maade til en anden, en ny Slave, der skulde lænkes af hendes sorte Øjne.

„Halløj, vel mødt igen, Løjtnant Berg,“ lød det pludseligt lige i Øret paa ham. Det var Bankassistentens høje, skærende Stemme, der rev ham ud af den dumpe, fortvivlede Ophidselse. „Det er helt velgørende at se en dansk Officer mellem alle disse fine, ubehøvlede Russere, der skalter og valter, som de finder for godt. De har allerede kapret de fleste Pigehjærter. Den skønne Miss Ellinor, som De jo nok husker, var en af de første, der gav tabt. Hele Byen er paa den anden Ende, og ingen tager mere Notits af os, men nu kan De jo se paa Ballet i Aften hos Guvernøren, om De kan vinde det tabte Terræn tilbage . . .“

Vestindieguvernørens Palads var fyldt med en munter Skare Officerer og unge, slanke Piger, der med Kreolernes medfødte Inderlighed gav sig hen i Spaniervalsens bløde, smægtende Toner og glidende Trin. Gennem de store, aabne Balkondøre saa man ned over Byens oplyste Huse, ud over Havnens blinkende Lanterner, ud over det skønne *Caraiberhav*, og over det hele hvælvede Tropenattens stjernefyldte, blaasorte Himmel sig. Inde i Salen gled Par efter Par rundt i den sagte, betagende Vals; guldgalonerede Uni-

former og knitrende Silke i ubestemmelige Farvevirkninger, Øjne lyste og straalede, hede Ord hviskedes fra Sjæl til Sjæl. Derhenne dansede han, Russeren, Typen paa den altbesejrende, besnærende, orientalske Evropæer, og i sine stærke Arme holdt han den skønne, falske Ellinor.

„Ellinor, Ellinor," mumlede Berg, der stod alene henne i en aaben Dør. Hun saa kun Russeren og trak foragteligt paa sine fine, hvide Skuldre, da Berg bad hende om en Dans eller blot et Par Ord.

„Good bye, Mr. Berg!" Saa var hun væk i Armene paa den sortsmudsede Russer. „Forbi, forbi!" sang det omkring ham fra hver en Krog, fra Balsalens glade Pludren og Latter og i hver af Musikkens indsmigrende Toner. Og for at tvinge sine ophidsede Tanker til Ro drak han lidt vel rigeligt af de lumske, dulmende Drikke. Han sad ude paa Balkonen med Bankassistenten i Nattens kølige, blomsterduftende Luft og snakkede. Først sagte, hviskende, saa højere og hæsere. Aarerne svulmede paa hans brede Pande i Vrede, Øjnenes Hvide rødmede af smaa, sprængte Aarer. Han talte sig mere og mere rasende.

„Ser De det ikke, Mand, det skamløse Pigebarn danser jo udelukkende med ham, Kosakken. Han har stjaalet hende fra mig. Men jeg vil hævne mig, fornærme ham her, eller hvor jeg kan komme til det. Jeg vil slaa ham i hans flade Tartaransigt, saa han ikke kan andet end duellere med mig, og saa vil jeg skyde ham ned."

Musikken spillede „La Paloma" og Dansen gled videre i Tropenatten.

III.

Stor Travlhed herskede ombord i „Ingolf". Det var Juleaftensdag, og Skibet skulde pyntes festligt til den store Højtidsaften. Allerede tidligt om Morgenen var en af Slupperne roet over til den lille smilende Palmelund ved *Long Bay*'s sandede Bred for paa Vikingevis at gøre Strandhugst og røve store, pyntelige Palmeblade. — Sluppen var nu kommet tilbage som en svømmende Høstak, og travle Hænder var ivrigt i Færd med at lave Palmetræer, og hvad opfindsomme Hjerner ellers kunde finde paa at lave af det røvede Bytte og af de store, mangefarvede Signalflag, Sætskovle og lignende sjældne Sager. Hver „Bakke" byggede sig en Hytte, saa at Dækket snart lignede en veritabel Negerlandsby, og efter den ivrige Snakken og Syngen skulde man virkelig tro, man var hensat til det mørkeste Afrika. Alle sang under Arbejdet, der gik strygende let fra Haanden, og endelig lagde man sidste Haand paa Værket, da en lille, fattig Kristtjørn blev smykket med Flag og Lys, som var den en af Nordens ranke Julegraner.

Aftenen kom, en stille, stjerneklar Aften. Inde over Landet blandede Cikadernes tusindstemmige Orkester sine sitrende, skære Toner med en Neger„band"s mere massive og buldrende Kunstydelser. Ombord tændtes Lysene paa Tropernes tornede Juletræ, og lidt efter lidt sneg en hjemlig, lidt vemodig Julestemning sig over alt og alle, og mangt et bravt Sømandsøje blev sløret ved Tanken om de kære i Hjemmet saa langt borte.

Berg stod agter sammen med de øvrige Officerer, da Mandskabet lidt efter lidt samledes henne paa det smalle Agterdæk. Hans Sind var oprevet og mørkt, hans Tanker kredsede stadigt om den Hævn, hans saarede Sjæl *maatte* have. Han alene mærkede ikke, at det var Jul.

Da tonede pludselig gennem den dybe, klare Tropeaften en af det taagede Nordens skønne, hjærtegribende Julesalmer. Tonerne bølgede om Bergs forpinte Sjæl, de sang saa hjemligt, dragende til ham, at Tropernes Gøgleri forsvandt og gav Plads for Danmarks kolde Jul. Det var ham, som hørte han i Passatens svage Pust sin Moders kære Stemme, der hviskede: „Glædelig Jul".

Og Freden, som Salmen sang om, gled stille ind i hans Sind og drev de nagende og smærtende Tanker paa Flugt.

Kay Jungersen.

GENNEM LUFTEN OVER FREMMEDE LANDE

AF

H. C. ULLIDTZ

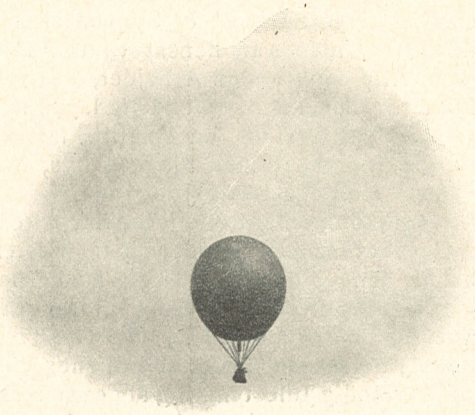

Luften — det umaadelige Rum — lader haant om alle Størrelsesbegreber; Udstrækning, Højde, ja selv Tid regnes anderledes i Luften end paa Jorden. I Aartusinder var Ikaros' brændte Vinge en Sandhed, som forekom os urokkelig, og nu i Løbet af en halv Snes Aar har Mennesket gjort sig fortrolig med den før saa fantastiske Drøm: *Luftens Erobring*. Selv vi, der for faa Aar siden deltog i de første Farter, for os indeholdende al Nyhedens Spænding, forstaar næppe, at vi er naaet saa langt, at det tredje Værn, *Luftværnet*, allerede nu er en anerkendt Faktor i Tidens gigantiske Kamp. Bedre var det vel at prøve Luftens Fartøjer i Fredens Tid, men Krigen har dog det Gode, at den vil overlevere os Luftfartøjerne, prøvede som aldrig før og i Stand til, naar Freden kommer, at gøre et stort Arbejde i Menneskets Haand for at oprette de brudte Tillidsforhold og atter styrke det internationale Samkvem; — thi Luften kender endnu ikke Søterritorier og Landegrænser.

Det vilde være umuligt for mig at skildre mine Oplevelser fra hver enkelt Fart — det være sig over vort eget Land, der set fra Luften er smukkere end de fleste, eller fra andre Lande, i hvis Luft jeg har sejlet. Nogle faa Oplevelser fra mine Ophold i Sverrig, Tyskland, Frankrig og England vil være tilstrækkelige til at give et lille Begreb om nogle af Luftfartens spændende Begivenheder og ejendommelige Personligheder.

Min „Luftdaab" fik jeg i *Sverrig* den 12. Februar 1909 med Ballonen *Andrée* under de store *Nordiska Spelen*. Min Journal indeholder kun tørre Tal, f. Eks.: „12^{59} over Svea Lifgardens Kaserne; 100 m Højde; 11 Ballastsække; Vind Ø. t. S.; Skylag 0" etc. etc.;

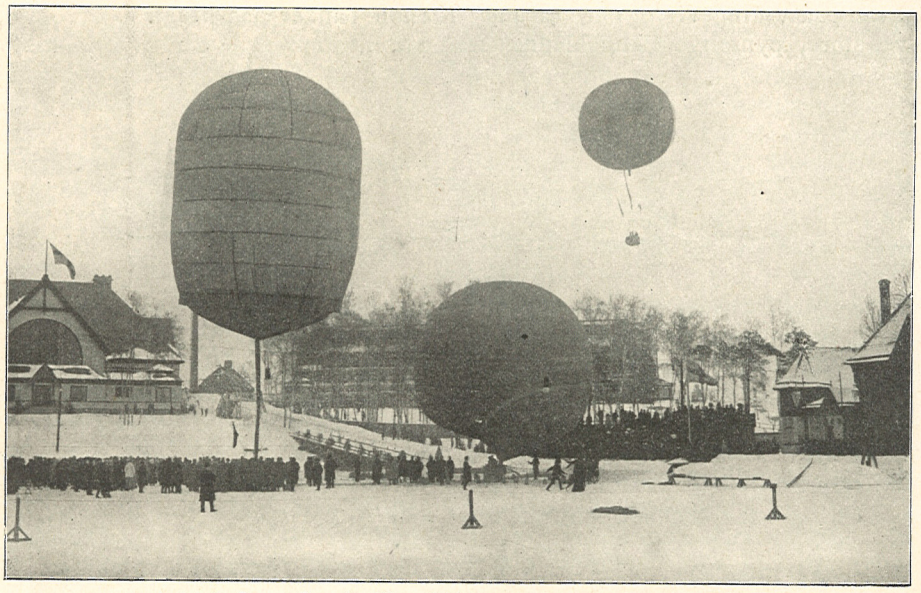

„Andrée"s Start. „Svenska II" er fyldt, mens „Argonaut" er under Fyldning.

men bag disse Tal ligger for mig de herligste Oplevelser. Hvor tydeligt husker jeg ikke hin klare Vintermorgen, da jeg i Idrottsparken ved Stockholm nervøst trippede rundt som en ung Pige, der venter paa Vognen,

Der vinkes Farvel til Andrée.

første Gang hun skal paa Bal. Over Parkens hvide Snedække oppustedes langsomt af den indstrømmende Gas tre gule „Kupler", holdte til Jorden af Flaadens Matroser. Det var de tre Balloner *Andrée, Argonaut* og *Svenska II.*, som skulde udkæmpe Dagens Kamp. Rundt i Sneen vader det elegante Publikum med Sivsko over de tynde Støvler, og i en Kreds staar mine svenske Officerskammerater, diskuterende Fartens Muligheder, med Hænderne borede i Ballonpelsens Lommer, og Skindhuen helt ned over Ørerne. Kortene er nu granskede, Vindretningen fører mod botniske Bugt, og vi er forberedte paa en kort Maalfart (ɔ: Landing nærmest et bestemt Punkt), da Vinden ikke tillader os at komme ind over Sverrig.

„Maalet er Vermdö Kirke," siger nu Kaptajn *Amundson*, Luftfartens utrættelige svenske Forkæmper; „Ballonen Andrée starter først med Grev *Hamilton* som Fører. Med ham følger Løjtnanterne *von Porat, Öhngren* og *Ullidtz*. Vil d'Hrr. tage Plads". Lidt ubehændig klavrer jeg ind i Gondolen til de andre. Den elskværdige *Prins Eugen* ønsker os Lykke paa Rejsen, og paa Kommandoen: „Lad gaa overalt!" stiger vi langsomt til Vejrs. En lille Dreng, med hvis trivelige, svenske Fader jeg maa have en vis Lighed, peger ivrigt paa mig og siger til sin Moder: „Papa i „Bollan"!" Det er den sidste Hilsen; thi snart forsvinder Idrottsparken for vort Blik.

Dernede under os ligger Stockholm, dækket af skinnende, hvid Sne og i blændende Sollys, kun de befærdede Gader tegner sig som sorte Linier. Men hvor er de høje Taarne og slanke Spir? Man ser dem næsten ikke. Hist ude ligger Mälarens snedækte Flade, og kun mod Vest skimtes tydeligt det smukke Slot og den store Rigsdagsbygning. Vi passerer nu Livgardens Kaserne, hvis Beboere, de granvoksne Gardere, for os tegner sig som smaa Krudtkorn paa et hvidt Tæppe. Vi vil nu stige og sender nogle Sandklumper ned over Mälarens Isflade, hvilket imidlertid indbringer os en mindre venlig, men meget forstaaelig Hilsen fra nogle Skøjteløbere. „Ballasten er frossen," siger Løjtnant Ö. „Saa slaa den i Smaastykker," kommanderer Føreren, og Ö. og jeg, der begge er lige uerfarne, bukker os ivrigt ned i Gondolen. Vore Brevduer kurrer fornærmet ved vore ubehændige Bevægelser, der ligeledes indbringer os et velment Praj fra Grev H. om at passe paa Smørgaasen, der som et Svøbelsesbarn staar indpakket i Gondolens ene Hjørne.

Over Mälaren.

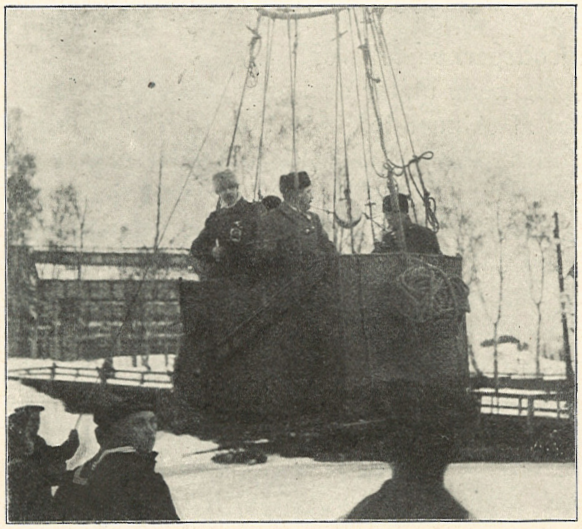

I „Andrée"s Gondol.
(I Midten Grev Hamilton).

Vi er nu i 500 m Højde, men Vinden fører os sydligere ud mod Havet. Vi burde egentlig lande nu for at komme nærmest ved Vermdö Kirke, men paa vor Bøn fortsætter Føreren, dog nu kun i 100 m Højde. Vi nyder den herlige Fart, og i Begejstring udbryder v. Porat: „Hade jag rå, skulla jag bo heruppe!" Vi samtykker alle, men er nu ved Kysten — altsaa ned. „Klar til Landing — en halv Sæk ud — hold godt fast!" lyder Kommandoen; men desværre generer nogle Telefontraade os, og med et Brag farer Ballonen ind i et Træ. Vi dækker Øjnene mod de indpiskende Grene, men snart er alt forbi, og vi kravler ud af Gondolen. Vi er landet ved *Sandemar* Skole, Børnene faar fri, og vi nyder vor Smør-

Landingen ved Sandemar.

Svensk Landskab,
dækket af Ballonens Skygge

gaas, medens Ballonen pakkes ind. Ejeren af Sandemar vil ikke høre om Betaling for Træet. „Det skal staa som Minde," siger han. I Automobil gaar Rejsen nu til Stockholm. „Andrée" har vundet Kampen, og vi faar hver overrakt et Sølvbæger, der stadig vil minde mig om Andrée's Fart, men navnlig om mine svenske Venners storslaaede Gæstfrihed, en Gæstfrihed, som jeg atter fik bekræftet, da jeg et Par Aar efter landede hos Grev *Wachtmeister* paa Tycho Brahes gamle Slot *Knutstorp* i Skaane. Vel er en Fart over vort eget Land smuk, men fører en rask Vestenvind en dansk Ballon til Sverrig, vil man ikke fortryde. Sverrig er gæstfrit mod Luftfarere.

Ganske naturligt har danske Luftsportsmænd hyppigt haft Lejlighed til at mødes med Venner fra vort Naboland mod Syd, *Tyskland*. Blandt tyske Venner vil jeg frem for alle mindes Assessor *Sticker*, der nu fornylig har fundet Døden om Bord i en af den tyske Marines Zeppelinere. Sticker var Jurist, men Juraen interesserede ham mindre end Luftfarten, og allerede tidlig blev han Løjt-

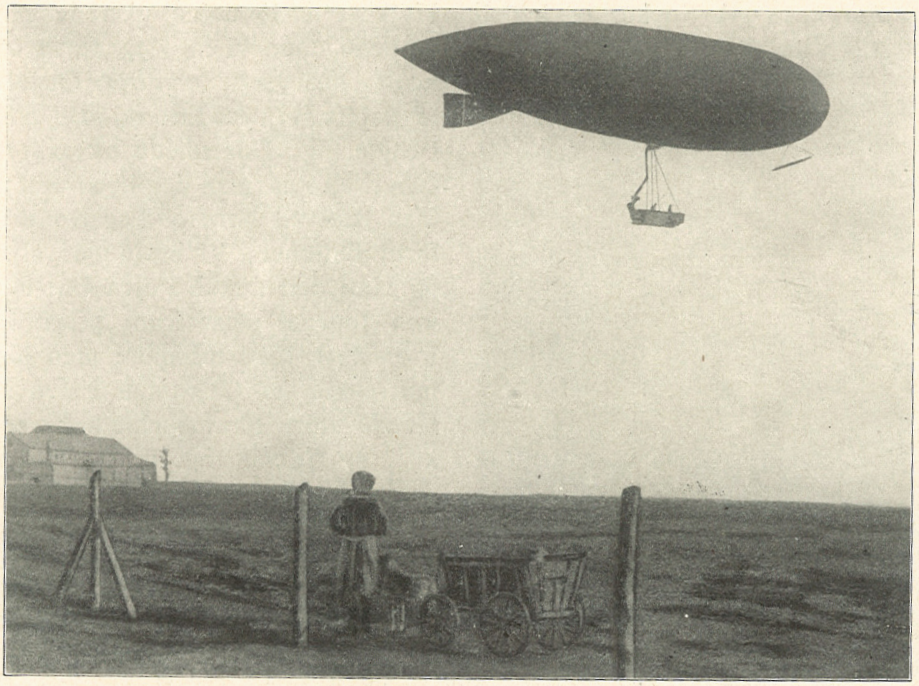

En „Parseval“ i Fart.

nant ved Luftskibsbataillonen og senere Fører af Marinens Zeppelinere. Her i Danmark er han kendt fra en Ballonfart fra Tivoli med Ballonen *Harburg*. Sticker og jeg faldt begge i Vandet ved Hveen, men blev let reddede, medens Ingeniør *Krebs* og Premierløjtnant *Ramm* med ægte dansk Udholdenhed i sidste Øjeblik reddede sig i Land fra Ballonen *Danmark* paa samme Ø. Med Sticker har jeg foretaget adskillige Farter saa vel med Zeppelins som med Parsevals Luftskibe. Navnlig vor sidste Tur med *Parseval IV*, der foregik i *Bitterfeld* en snetung Vinterdag, bød paa adskillige Overraskelser. Vi havde krydset i Sneskyer i en Times Tid, men da det tiltagende Snefald tilsidst tyngede Luftskibet stærkt ned, maatte vi lande. Vi styrede mod Hallen og kastede Landingstovet ned til vort Mandskab, som ogsaa fik det fat. Et pludseligt Vindstød rev imidlertid Tovet over, og Luftskibet fór, lettet for Vægten, stærkt til Vejrs. Der forestod os nu en haard Tur med Valget mellem Landing bag en Skov, hvor Luftskibet maatte sprænges (ɔ: tømmes for den kostbare Brint) eller eventuelt et Kryds ned over Bitterfeld for at naa Hallen. Vi besluttede det sidste, og efter at adskillige truende Sammenstød med Skorstene og Kirketaarne var undgaaede, lykkedes det Sticker og Kaptajn D. ved en dristig Manøvre at sætte Luftskibet mod en Pløjemark, hvor det tililende Mandskab greb os.

Allerede Dagen efter Luftskibsfarten gik vi (15. Januar 1910) om Bord i en lille Ballon *D. A. K. III.*, som *Kejserlig Aëro=Club* elskværdigt havde stillet til vor Disposition. Lidt

Over Oderen

over 7 om Morgenen gik Sticker og jeg til Vejrs med vestlig Vind, besluttede paa at prøve

Over en schlesisk Landsby.

en Langfart. I ca. 500 m Højde passerede vi Elben og Finsterwalde, og Sticker gav nu mig Ordre til at holde Vagt. Selv „gik han over lang" i Bunden af Gondolen, aabnede en lille Klap i Siden, hvorigennem han stak sine lange Ben, og ønskede mig „god, rolig Vagt" med den Paamindelse at sørge for, at han ikke stødte Tæerne mod et eller andet Kirketaarn.

Øvet Ballonfarer var jeg ikke, og da vi i 800 m Højde gennem et Skylag nærmede os *Katzengebirge,* tabte Ballonen Ligevægten, og vi fór med Gondolen ind i en Skov paa en Bjergskrænt. Stickers Ben fik et Par Smæk af Grenene, og med et Brøl og en mindre venlig Bemærkning til mig kom han „paa Højkant". Gondolen piskede gennem Trætoppene, men vi fik dog hurtig et Par Sække ud, og snart sejlede vi over *Oderen* i ca. 1500 m Højde. Hen paa Eftermiddagen fik vi *Breslau* i Sigte, og vi nærmede os raskt den russiske Grænse, som man dog helst skal undgaa, hvis man ikke vil høre et Par Kosakkugler fløjte forbi Ballonen. Vi besluttede altsaa Landing og kom ned i tysk Polen Øst for Breslau. I min Journal staar kun: „Glat Landing paa Pløjemark med Sumpe"; men jeg skal villig indrømme, at Gondolen i den stærke Vind lavede store Krumspring hen over Pløjemarken, og Sticker og jeg var omtrent lige saa snavsede, da vi kravlede ud, som de polske Unger, der snart samledes om os. Da en Godsejer tilbød at køre os i Automobil til Breslau, besluttede vi at ofre vort gode Smørrebrød til den polske Ungdom, som behændigt

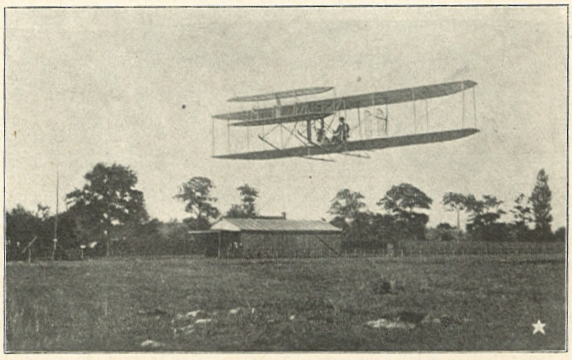

Wright i Le Mans.

greb hvert Stykke, vi kastede ud i Luften, og her som altid fik de stærkeste det bedste Smørrebrød.

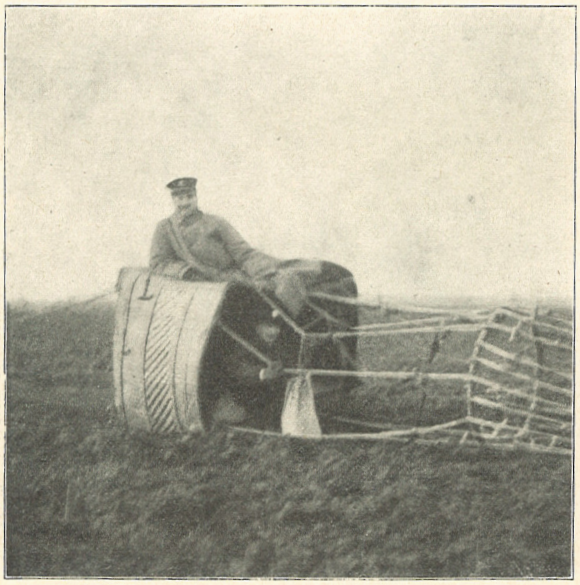

Landing Øst for Breslau.

Senere blev der et udmærket Samarbejde mellem Skandinavien og Tyskland paa Luftvæsenets Omraade, og navnlig den berømte Familie *von der Goltz* mødte altid os Danske med den største Elskværdighed og Forstaaelse. Luftsejladsen vakte stor Interesse i tyske Officerskredse, og ofte, naar vi sad ved det høvlede Bord i Stengulvsværelset, samlede til et Glas Øl, Generaler og Oberster med von der Goltz i Spidsen Side om Side med Kaptajner og Løjtnanter, faldt Talen paa den Betydning, som store Zeppelinere kunde faa for Tyskland i en kommende Krig.

Intet Steds har jeg dog set saa meget og lært saa meget som i Luftfartens Hjemland, *Frankrig,* og fremfor alt vil jeg stadig mindes de Perioder, jeg gennem 5 Aar tilbragte

i dette Land. Da jeg første Gang kom til Paris for at studere Luftsejlads, var det for at overvære den store Luftudstilling 1908, hvor Amerikaneren *Wilbur Wright* pludselig overraskede Europa med Beviserne for, at han havde kunnet flyve med Aëroplan lige siden 1903. Denne rolige Amerikaner, hvis Ansigt røbede sammenbidt Energi, viste os dér, at længere Tids Flyvning ikke hørte hjemme i Utopiens Verden.

I Frankrig, hvor *Farman* og *Blériot* allerede havde brudt Vejen, gik man nu hurtigt frem, og da jeg de følgende Aar kom dertil, saa jeg en Opfindsomhed, Virksomhed og Iver, som intet andet Land vilde kunne præstere.

Til at begynde med viste det sig næsten umuligt for fremmede Officerer at komme ind i de franske Luftskibskredse. Et tilfældigt Sammentræf med Formanden i Senatets Luftskibsudvalg bevirkede imidlertid, at jeg fik Forbindelse med de rige Brd. *Lebaudy* (Sukkerfabrikanterne, til hvis Familie „Kejseren af Sahara“ hører), og derefter senere gennem vor Gesandt, Grev *Reventlow* fik Adgang til Krigsministeriets Fremmedbureau (Oberst *Boulanger*). Jeg modtog fra Ministeren et Dokument, som gav mig Tilladelse til at deltage i alle militære Luftøvelser i *Versailles, Meudon* og *Châlons,* og overalt, hvor jeg kom, blev jeg modtaget med den største Elskværdighed og fik Lov til at komme til Vejrs, naar som helst jeg vilde. Hvor stor en Gunstbevisning det var, vil man forstaa af følgende lille Episode: En Morgen den 14. Juni, umiddelbart før en Opstigning af Luftskibet *Zodiac IV,* som jeg skulde deltage i, kom en af mine bedste Venner, Kaptajn *Sazerac de Forge* (faldet 1914 ved en Minesprængning foran Arras) hen til mig og raabte ivrig: „Hvorfor skal du egentlig op først paa vor Nationaldag, medens vi Generalstabsofficerer maa vente?“ Jeg tilbød ham min Plads, men hans iltre, galliske Sind kom hurtigt i Ro, og med et hjerteligt Haandtryk og „god Fart“ tog vi Afsked.

Men „revenons à nos moutons.“ En Sommermorgen i Aaret 1909 ankom jeg med Brd. Lebaudy til deres Slot i *Moissons,* og kort Tid efter blev deres nye Luftskib *Russie* (russisk Navn Lebedj) trukket ud af Hallen, og vi gik om Bord: 1 Fører, 3 Mekanikere og 3 Ingeniører. Det var første Gang, Luftskibet skulde til Vejrs, men alt gik, som det skulde. Let og elegant svævede Russie hen over Seinen, og kun et Par Snore maatte strammes, saa var Luftskibet klar til Aflevering til den russiske Stat, hvis Officerer overtog det et Par Dage efter. *Den* Gang var Frankrig endnu det førende Land paa Luftskibsomraadet, og først i de seneste Aar, 1913—14, naaede Tyskland op paa samme Højde.

Ligesom Brd. Lebaudy var den kendte

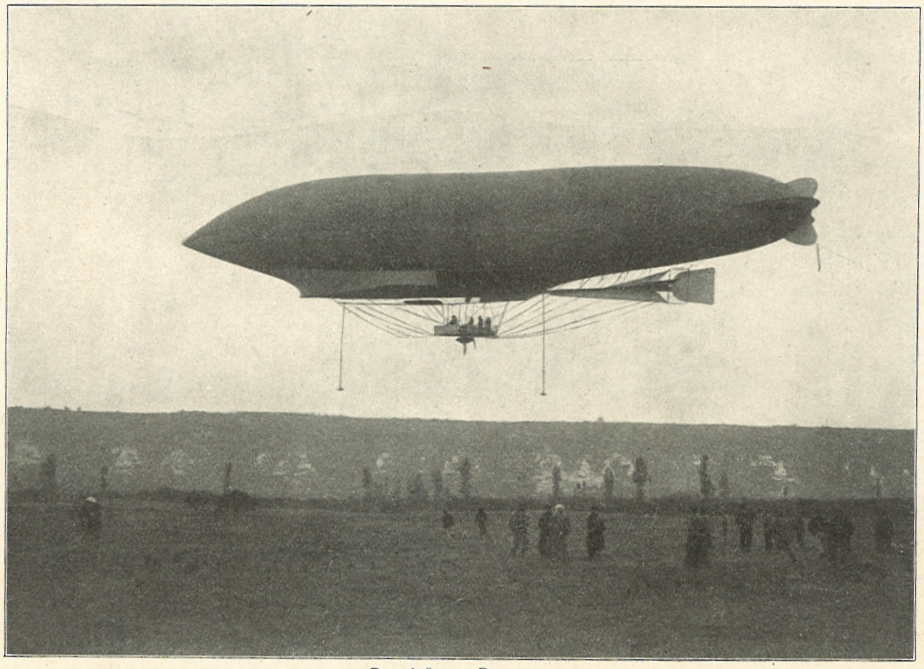

„Russie“ paa Prøvetur.

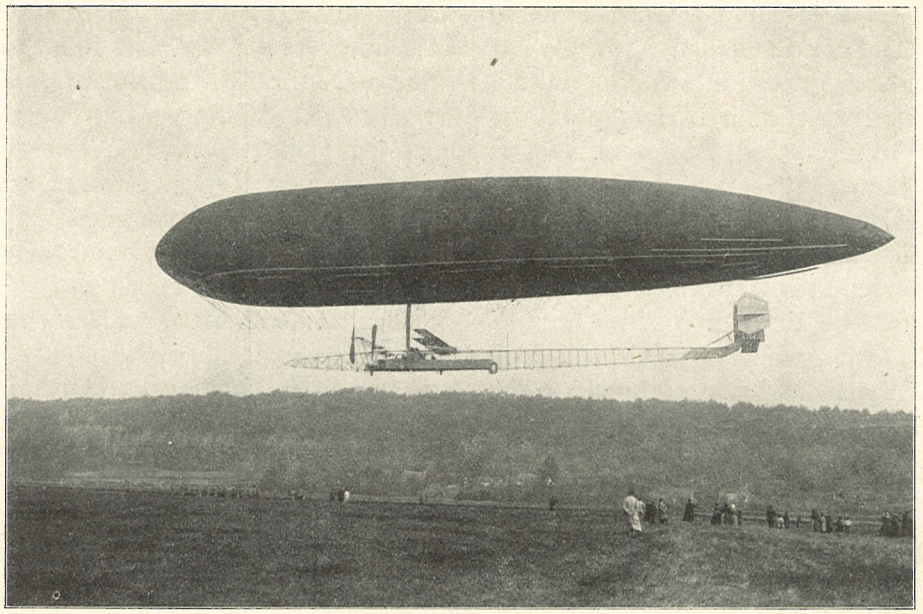

Med „Adjutant Vincenot".

franske Millionær og Automobilfabrikant *Clément* en elskværdig Vært. Jeg husker navnlig en Sejlads med hans pragtfulde Luftskib *Adjutant Vincenot*, der fandt Sted i Nærheden af Soissons. Hr. Clément var selv med, og da vi i nogle Hundrede Meters Højde satte Kursen mod Paris, blev der af en lang Kasse langet et Par Geværer ud til de ombordværende Officerer. Jeg maatte ikke se dem nærmere, men snart knaldede Skud paa Skud ud i Rummet, uden at den lange Ballon med den farlige Brint i mindste Maade generedes heraf. Clément var tilfreds og paastod, at man nu sikkert turde skyde med skarpt fra de ellers saa brandfarlige Luftskibe. Krigen har vist, han havde Ret.

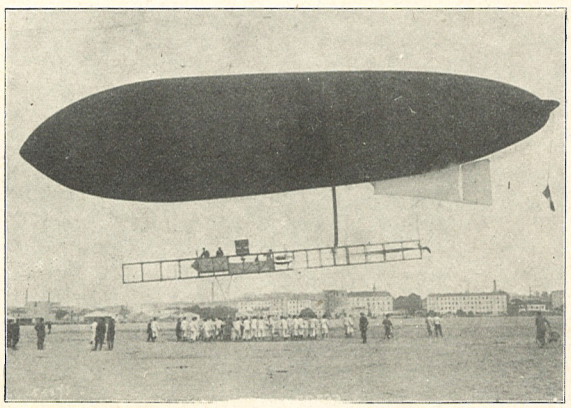

„Zodiac" letter.

Tydeligst mindes jeg dog, som jeg før nævnte, Sejladsen med „Zodiac" den 14. Juni. Vi svævede hen over Longchamp, hvor Titusinder af franske Soldater defilerede til Ære for den belgiske Konge og Dronning, der aflagde Besøg i Paris. Vi saa oppe fra Gondolen Infanteriets snorlige Rækker, Rytteriets Chok og Artilleriets rasende Kørsel. Efter Landingen kom vi ud til Revyens Afslutning, og aldrig vil jeg glemme den Jubel, hvormed Franskmændene hilste den elegante og gratiøse belgiske Dronning, da hun gik ned fra sin Loge, fulgt af den høje Konge med de tænksomme Øjne.

Den største Del af Sommeren tilbragte jeg i *Châlons sur Marne* i den lille Landsby *Mourmelon le Petit*, der hvor General *Joffre* førte sit store Modangreb i September 1914. Bag Landsbyen ligger en stor Lejr, der i Fredstid rummer Tusinder af Soldater. Øvelserne dreves daglig med største Iver, men først af alle var Flyverne oppe. Kl. 4 spadserede vi ned ad den gamle romerske Landevej, der fra Reims gaar sydpaa til Châlons, og naaede snart Flyvepladsen. Vi havde kun faa Aëroplaner, og alle Pladser var straks besatte.

Ikke altid gik det lige godt. Jeg husker saaledes en Morgen, hvor Løjtnant *Gronier* og jeg var komne først ud til Flyvepladsen og hurtig kom op i et Aëroplan. Vi tænkte os allerede højt til Vejrs, men havnede i en Grøft og fik efter en alvorlig Reprimande af

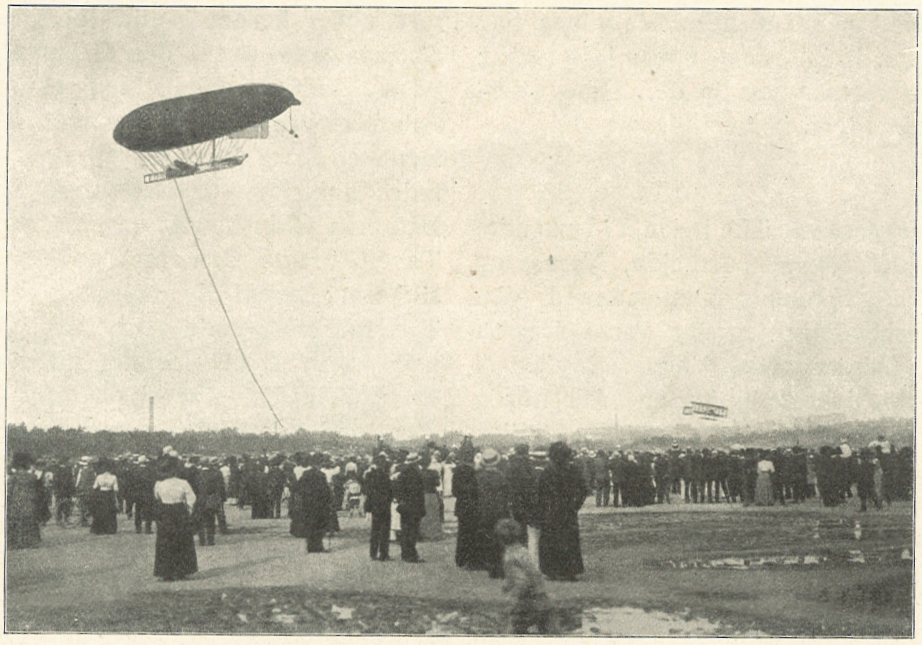

„Zodiac IV“ ved den store Revy.

Oberst *Hirschauer* (den nuværende Chef for Frankrigs Luftforsvar) Lov til at kurere vore ømme Lemmer med et Par Dages Sengeleje. Undertiden gik Officererne over til den civile Flyveplads, hvor *Farman, Voisin, Antoinette* og andre bekendte Firmaer havde Station. Vi deltog da ofte i Flyvninger med de private Maskiner. Ret nervepirrende var en Flyvning, jeg foretog som Passager med *Henri Farman,* der i en halv Times Tid lod Aëroplanets Vinger strejfe en Trægruppe midt paa Pladsen. Helt rolig var jeg ikke, navnlig da Farman var lidt vred paa mig, fordi jeg temmelig ubehændigt havde plantet

I Châlons. (Begge de franske Officerer er faldne).

I Châlons med Farman.

min ene Hæl gennem hans Aëroplans fine Lærredsvinge. Imidlertid var man i de bedste Hænder, — Farman var jo den Gang anerkendt som Verdens bedste Flyver.

* * *

Danske Flyvere var ikke i den Tid ukendte i Frankrig. *Ellehammers* Arbejde, *Nervøs* og *Svendsens* Flyvninger omtaltes med den største Anerkendelse, og jeg var helt stolt paa mine Landsmænds Vegne. Idyllen i Châlons blev desværre det ene Aar hurtig brudt. Der udbrød Uroligheder i det sydlige Champagnedistrikt, og Flyverne fik Ordre til at gaa sydpaa sammen med Tropperne. Omtrent samtidig kom imidlertid den berømte Agadir-Affære (Krydseren Berlins Ankomst til Marokko), man talte kun om Krig og var forberedt paa Afmarsch til Grænsen. De franske Officerer lagde ikke Skjul paa deres Meninger; men naturligvis maatte jeg som Følge af Forholdene vende tilbage til Paris og derfra atter afgaa til Versailles, hvor Ballonkompagniet laa. I Versailles deltog jeg nu med *ballon captif* i Opstigninger, der navnlig i stærk Vind ikke var særlig gemytlige. Snart var man 300 m oppe, snart 100 m lavere, naar Vinden hev i den kugleformede Ballon. Ofte blev selv Officerer luftsyge, og at passe Telefonen var et rent Kunststykke. En Gang imellem foretog vi ogsaa Friballonfarter, blandt hvilke jeg navnlig erindrer en Tur med Kaptajn *Richard* fra Versailles til *Michey*. Vi var naaet til ca. 4000 m Højde, hørte Skydning fra *Fontainebleau*, og Kaptajnen instruerede mig netop om ikke at notere noget herom i min Journal af Hensyn til Spionage-Loven, der forbød fremmede at notere enhver Meddelelse af militær Art. Allerbedst som vi talte sammen, hørtes imidlertid en fjærn Torden, og sorte Skyer samledes omkring vor Ballon. Et Lyn gennem Ballonen vilde betyde en Katastrofe, og uden Tøven bragte den raske Fører vor Ballon sikkert gennem de mørke Skyer. Efter 5 Timers Fart naaede vi med et Stød en Kornmark, vore Brevduer fløj ud af deres Bur, og vi slæbtes hen over Marken. En elskværdig Bondekone søgte at gribe vort Slæbetov, fik ogsaa fat, men slap hurtigt efter at have slaaet et Par „Kuldbøtter", der saa ret fornøjelige ud fra vor Standplads.

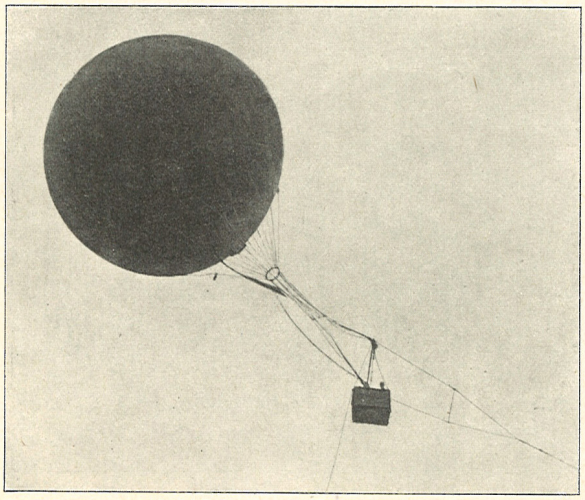

Med „Ballon captif" i stærk Vind.

Mange Minder, glade som sørgelige, har jeg ogsaa fra Parisernes store Flyveplads *Issy-les-Moulineaux*. Til de glade Minder hører de raske Flyveture ind over Seinestaden, der en Sommermorgen er lige saa smuk set fra Luften som set en vinterlig Eftermiddag fra Triumfbuen. En sikker Gæst paa Issy var den berømte Italiener *Gabriele d'Annunzio*, den lille gule Mand med det tynde sorte Skæg, som først saa til, dernæst selv gik til Vejrs og af sine Erfaringer fra Luften skabte Romanen *Forse che si — Forse che no*. D'Annunzio, en elskværdig og ivrig gestikulerende Mand, var altid omgivet af smukke, franske Damer.

Til de mørke Minder hører Løjtnant *Princeteau's* Nedstyrtning og Krigsminister *Berteaux's* sørgelige Skæbne. Løjtnant Princeteau var en dristig, ung Dragonofficer, som jeg mødte en ret blæsende Dag ude paa Issy, hvor han vilde prøve sin nye Maskine, inden han skulde deltage i en større Terrænflyvning. Løjtnanten havde sin Frue med, og sjældent har jeg set et gladere og lykkeligere Par. Hvor skar det i Hjertet at se den lille franske Frue, da hendes Mand fra et Par Hundrede Meters Højde i noget usikker Glideflugt søgte mod Jorden, men helt uudholdeligt blev det, da vi saa Maskinen staa i Flammer ved Landingen, og Princeteau redningsløst brænde op. Jeg er overbevist om, at vi faa, der var til Stede ved denne Katastrofe, følte langt mere end de Hundrede Tusinder, der sørgede over den franske Krigsminister Berteaux, da han blev dræbt den 21. Maj 1911 af *Trains* Monoplan.

Om Morgenen Kl. 5 kom Frankrigs Konsejlspræsident *Monis* fulgt af Krigsminister *Berteaux* ud paa Issy for at overvære Starten til Flyvningen Paris—Madrid. Flyvningen var

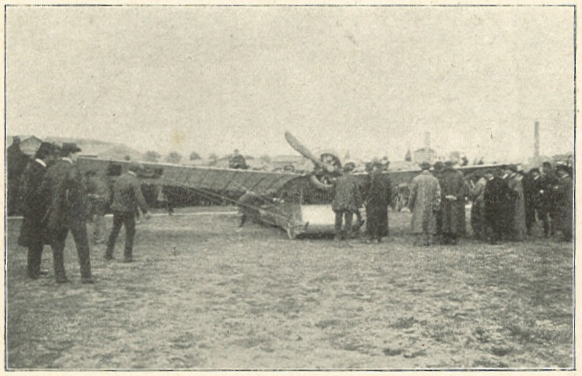

Trains Monoplan paa Issy.

den Gang uhyre populær i Frankrig, og selv Ministrene følte sig forpligtede til at give personligt Møde ved større Flyveopvisninger. En halv Snes Apparater var allerede forsvundne mod Sydens Himmel, da Ministrene sammen med enkelte Honoratiores gik tværs over Pladsen, fulgt i nogen Afstand af Flyvekorpsets Officerer. Jeg var netop i ivrig Samtale med Løjtnant *Camermann*, da vi pludselig hører et Udraab: „Han klarer den ikke!" Vi saa da Trains Monoplan vaklende dale ned mod Ministergruppen, men stadig med Motoren i Gang for at undgaa Katastrofen. *Lépine*, den bekendte Politipræfekt, gik i Spidsen for Officererne, og han saavel som vi standsede øjeblikkelig. Ministrene og de-

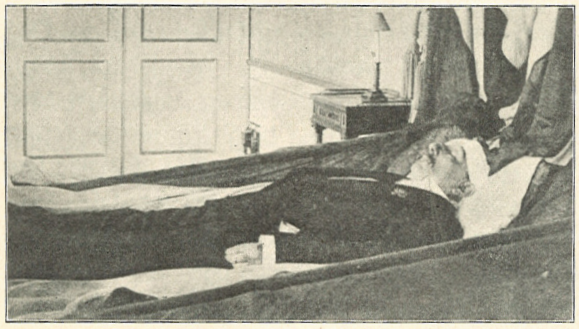

Berteaux efter Katastrofen.

res Ledsagere søgte derimod at redde sig ved at løbe frem, men opnaaede derved kun at løbe lige mod Monoplanet, da dette hjælpeløst naaede Jorden. Katastrofen indtraf med Lynets Hast; Berteaux mistede en Arm og døde paa Stedet, Monis sank bevidstløs om. Vi kørte Konsejlspræsidenten til en Hangar, hvor Lægerne erklærede hans Liv udenfor Fare. Selv de alvorligste Ting har deres humoristiske Side, — saaledes ogsaa her. En ung Hr. Monis, Konsejlspræsidentens Søn, fik en Rift i sin lakskoede Hæl, i hvilken Anledning han forsøgte at halte i flere Maaneder og saaledes let skaffede sig den parisiske Dameverdens Beundring og Interesse.

Da Issy efterhaanden blev for lille til større Flyvninger, blev de store Aërodromer lagt udenfor Paris i Retning af Versailles. Men Pariserne kan dog endnu en Gang imellem se en Flyvebaad følge Seinen, som efter Flyvebaadenes Fremkomst i 1912 er taget i Brug af forskellige Fabriker som „Øvelsesplads". I Efteraaret 1912 skulde jeg paa en Tjenesterejse assistere den nuværende Chef for 1. Eskadre, Kommandør *Garde* ved Indkøb af Flyvebaade til Marinen og fik saaledes Lejlighed til at se Flyvebaadslivet paa Seinen, der dog den Gang var ret beskedent. Paa en lille Station udenfor Paris eksisterede saaledes kun een lille Flyvebaad med Motor 50 HK, der næppe kunde bære een Passager. Da Fabriken imidlertid vilde vise Materiellets Fortrinlighed, blev Kmdr. Garde inviteret paa en Tur, og i en halv Snes Minutter piskede den lille Flyvebaad gennem rene Kaskader af Vand under Seinebroerne; tilsidst gik den dog til Vejrs, men Føreren var ogsaa den berømte *Beaumont* (Marineløjtnant *Conneau*). Næste Morgen fløj den svenske Militærattaché og jeg pr. Flyvebaad en Timestid langs Seinen, og herligere Tur kan man vanskelig tænke sig. Kun var vi ganske følelsesløse af Kulde, da vi kom til vor Station, hvor en dejlig 100 HK *Nieuports* Flyvebaad laa klar. Flyvebaaden førtes af den berømte Flyver *Weyman*, der, da Kmdr. Garde kom om Bord hos ham, begyndte at lave Akrobatflyvning om Seinens Lægtere. Det var den franske Landflyver der nu begyndte at udføre sine Kunststykker over Vand, og Frankrig har givet Flyvebaadene saavel som Aëroplanerne deres første Udvikling.

Ogsaa udenfor den praktiske Aviatik har jeg overværet Aëronautikens Udvikling i Frankrig, og særlig interessant var den store internationale Kongres for Luftret i Paris

Flyvebaad paa Seinen.

1910, hvortil jeg sammen med Assessor *Cold* blev sendt som Repræsentant for Danmark. Paa Kongressen, hvis Formand var *Millerand*, saas mange interessante Personligheder, bl. a. den italienske Udenrigsminister *Titoni*, den belgiske Gesandt *de C.*, den engelske Admiral *Gamble*, der havde reorganiseret den tyrkiske Flaade, o. m. a. Kongressen afholdtes i Udenrigsministeriets Bygning paa *Quai d'Orsay* og varede $1^1/_2$ Maaned. Man var allerede naaet til en afgørende Række Luftretsregler, da en enkelt Stormagt brød ud. Forhandlingerne var strængt fortrolige, men vil sikkert engang danne Grundlaget for en fremtidig Luftret, naar Krigens Saar er nogenlunde lægt. Paa Kongressen kunde man forøvrigt ofte overvære det Særsyn, at Lande som Frankrig og Tyskland stemte sammen mod Østrig og England. Da Kongressen havde varet 1 Maaned, ankom Kongen og Dronningen af Bulgarien til Frankrig, og da Kongeparret skulde benytte Kongressens Lokaler, blev vi overflyttede til Indenrigsministeriets Bygning, ligesom de fleste franske Ministerialbygninger, en gammel Adelslægts Palæ, der var konfiskeret under den store Revolution. Som en Slags Erstatning for Tabet af de smukke Lokaler, blev Kongressens Medlemmer inviterede til en Reception hos Kong *Ferdinand*, hvori deltog alle Notabiliteter i Paris. Sjældent har jeg set en mere pragtfuld og mere broget Forsamling — franske Generaler (deriblandt Joffre), Gesandten fra Marokko, sorte Embedsmænd fra Martinique o. m. a. Al Interessen samlede sig selvfølgelig om Kong Ferdinand, der meget ivrig underholdt sig med Selskabets Spidser, og mange smukke Ord blev talt om Bulgarczarens franske Sympatier, *Bourbon* som han jo var. Jeg tvivler ikke om, at Franskmændene nu fortryder deres Lovprisninger, men maaske kom de ikke fra Hjærtet. Ved Kongressens Slutning blev vi modtagne i Audiens af Præsident *Fallières*, der imidlertid lod til at have travlt. Kongressens Deltagere stod opstillet efter deres Lands Begyndelsesbogstaver (Allemagne, Autriche-Hongrie o. s. v.), men Præsidenten kom saa hurtigt ned langs Rækken, at hans elskværdige Henvendelse til det ene Lands Repræsentanter undertiden først endte et Par Lande længere nede i Rækken.

Til Slut kun et Par Ord om engelsk Luftfart. I dette Land har jeg kun været een Gang paa Luftsejladsens Omraade paa Tjenesterejsen med Kmdr. Garde, og desværre kom vi ikke til Vejrs derovre. Fra Marineautoriteterne blev der dog vist os den største Elskværdighed, og vi blev særdeles vel modtagne saavel i Admiralitetet som paa Flyvepladsen ved *Sheerness*.

I Admiralitetet faldt, under en Samtale med Luftvæsenets Chef, Kommandør *Sueter*, Talen paa Zeppelinerne. S. fortalte da, at England nu vilde bygge store Luftskibe, der ganske vist var ret dyre — „men hvad be-

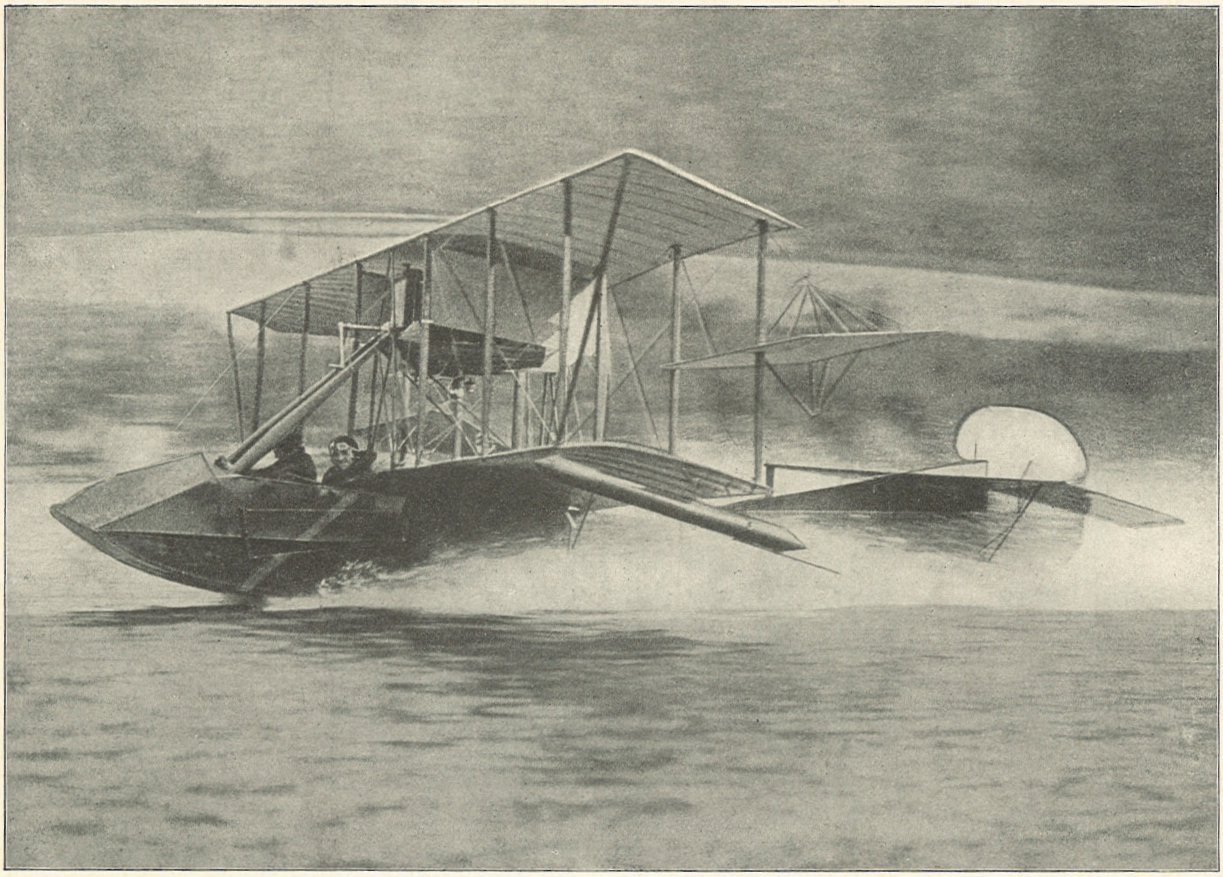

Flyvebaaden starter.

tyder 1 Million £ til Luftskibe, naar vi giver 3 Millioner £ for en enkelt Dreadnought," sluttede Kommandøren. Paa Øen *Sheppey* saa vi en engelsk Marineflyveplads under Anlæg, en af de Pladser, som nu danner Grundlaget for den engelske Marines Luftvæsen, der, hvad Flyvebaade angaar, sikkert maa anses for det bedste i Verden. Blandt de Officerer, der modtog os, var mærkeligt nok ogsaa en Intendant, der var uddannet som Flyver. Han havde gjort Tjeneste ved en højtstaaende Admirals Stab og var ved dennes Indflydelse bleven ansat ved Flyvevæsenet, for hvilket han nærede en glødende Interesse. Denne elskværdige Intendant, der straks vandt alles Hjærter, blev desværre dræbt kort efter, idet en Flyvemaskine kørte hen over ham og slog ham ned paa Stedet.

* * *

I den nu afdøde Kommandør *Wilde's* Erindringer (1819), *Fra Sø og Land,* læser man omtrent følgende: „Hidtil har man i Søkrige kæmpet med Krudt og Jærn over Vandet. Nu skal Luft og Staal gøre det af nede i Vandet," (hermed hentydes til Torpedoen), „og til en Forandring er det vel kun et Tids-

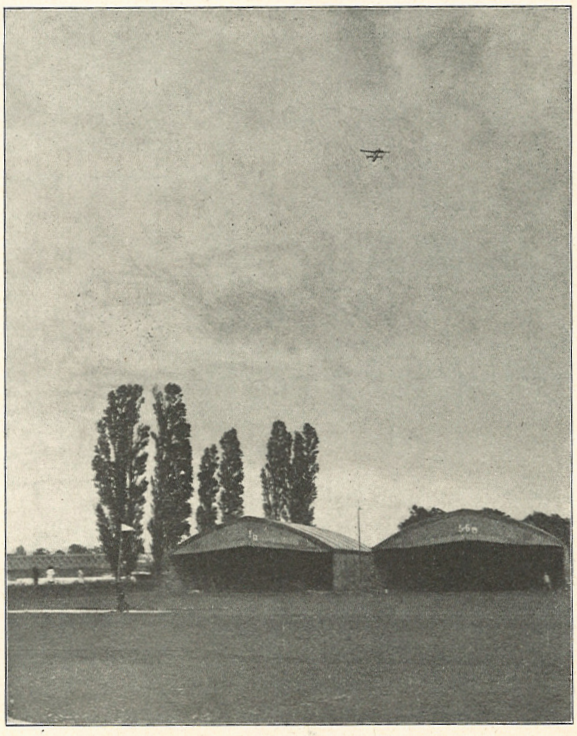

Flyvebaad paa Rekognoscering.

spørgsmaal, naar man som Havørnen skal slaa ned paa sit Bytte".

Undervandsbaadene og Flyvebaadene har udvidet Marinens Omraader i ganske utrolig Grad, og Kommandør *Wilde* har set klart nok frem i Tiden, selv om han ikke har troet denne Luftens Fremtid saa nær. Sikkert er det i hvert Tilfælde, at fra nu af vil mangen Søofficer, der vil skrive sine Livserindringer, passende kunne anvende Titlen: *Fra Sø, Luft og Vand.*

H. C. Ullidtz.

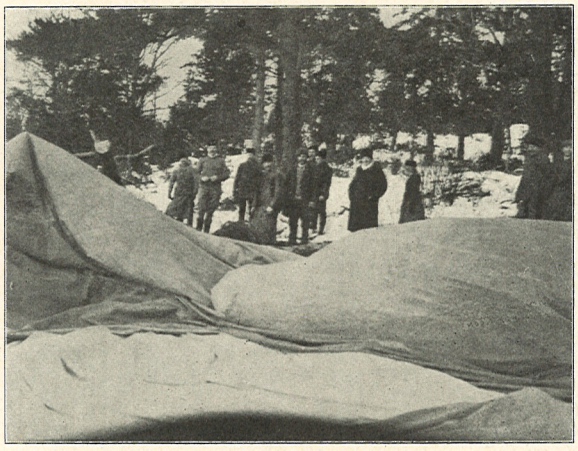

AXEL RASMUSSEN & CO.

KONGL. HOF-SKRÆDDER

5, HOLMENS KANAL 1. SAL

(ved Siden af det Kongl. Theater)

KØBENHAVN, K.

TELEFON 41 99

Telegram-Adresse:
AXELRAS, KØBENHAVN

KONGELIG HOF- LEVERANDØR

SEJL OG FLAG FABRIK

CENTRAL 1220 NIELS JUELSGADE 6

Grundlagt af J. J. BORGER 1755
fortsat af J. PH. WEILBACH 1799
fortsat af J. J. WEILBACH 1831
og
J. S. V. WEILBACH
1887

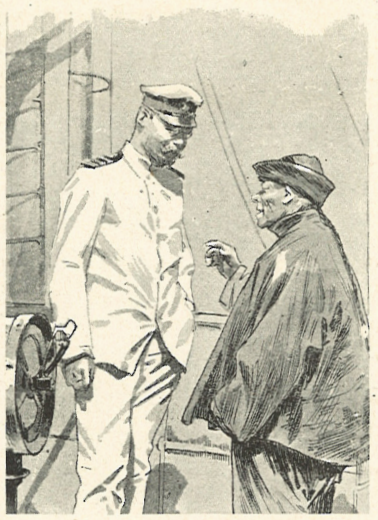

AKTIESELSKABET

DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI

Kina—Japan Linie. Afsejling hver 3. Uge fra København, Gøteborg, Kristiania og Genoa via Port-Said til Hongkong, Shanghai, Yokohama, Kobe, Moji og eventuelt Wladivostock.

Bangkok-Linie. Afsejling hver 3. Uge fra København, Kristiania, Middlesbrough og Genoa via Port-Said til Colombo, Penang, Singapore og Bangkok.

Vestindisk Linie. Afsejling hver 3. Uge fra København, Gøteborg, Kristiania evtl. Genoa til St. Thomas, St. Croix, Antigua, Dominica, St. Lucia, Barbados, Trinidad, Demerara og Paramaribo.

Nord Pacifik Linie. Afsejling hver 4. Uge fra København, Gøteborg, Kristiania og Genoa til Colon og via Panama Kanalen til San Pedro, San Francisco, Portland, Tacoma, Seatle og Vancouver.

Syd Pacifik Linie. Afsejling hver 4. Uge fra København, Gøteborg, Kristiania, Genoa og Barcelona via Panama Kanalen til Guayaquil, Callao, Mollendo, Iquique, Antofagasta og Valparaiso.

Syd Afrika Linie. Afsejling en à flere Gange om Maaneden fra København, Gøteborg, Frederiksstad og Kristiania til Cape Town, Algoa Bay, East London, Durban, Delagoa Bay, eventuelt Mossel Bay og Beira.

Australie Linie. Direkte Afsejlinger fra København Gøteborg, Frederiksstad, Kristiania, Lissabon og Genoa via Suez Kanalen til Fremantle, Adelaide, Melbourne, Sidney og Brisbane.

Alle nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til Kompagniets Kontor, *Holbergsgade 2.* **Telefon 8300.**

DET FORENEDE DAMPSKIBSSELSKAB

AKTIESELSKAB

SKANDINAVIEN-AMERIKA-LINIEN

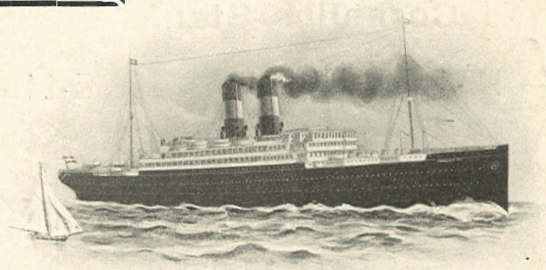

ENESTE DIREKTE POST- OG PASSAGER-LINIE

KØBENHAVN—NEW YORK

Bekvem Rute for Passagerer med de hurtiggaaende Dobbeltskruedampskibe

„Oscar II" – „Hellig Olav" – „United States"

og den nybyggede 12,000 Tons Dobbeltskrue-Damper

„Frederik VIII"

Uovertrufne Bekvemmeligheder for Passagererne. — **Komfortabelt udstyrede** Kahytter. — **Separatkammer i 3die** Klasse. — Alt **moderne** indrettet. — **Billige** Overfartspriser.

Illustrerede Rejsehaandbøger med den **amerikanske Indvandringslov** og **Tolk** udleveres og tilsendes enhver Forespørger **gratis,** og Indtegning af Passagerer sker ved

Passager-Afdelingen Kongens Nytorv 8, København K. (Tlf. 4700)

og ved Liniens **befuldmægtigede Agenter i Provinserne.**

Colgate's

Tand-pasta
i
Tuber.

Barbersæbe
i
Nikkeldaase.

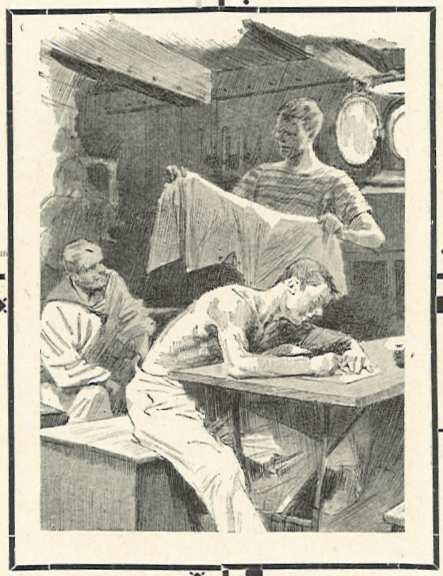

MAGASIN NÖRD

Uniforms-Afdelingen.

Bestillinger paa

Uniformer
og
Uniforms-Effekter
efter alle Modeller
modtages.

Uniformshuer.
Guldtrækkeri.

Konservesfabriken
»Danica«
ved Cornelius Stau.

— KRONPRINSESSEGADE 14 —

FINESTE FABRIKAT AF
GRØNT- OG KØD-KONSERVES

Proviantérede:

„Danmarks Ekspeditionen"
„Kaptajn Mikkelsen"
„Kaptajn Koch"

samt flere andre arktiske og videnskabelige Ekspeditioner.

LEVERANDØR TIL MARINEN

Tougværk

Telefon: 16 11

Telegr.-Adr.:
Holmssønner.

Jacob Holm & Sønner

Strandgade 4
København C.

Tougværk

KGL. HOF-MØBELFABRIKANT

C. B. HANSEN^{S}

ETABL.

GRUNDLAGT 1830

LEVERANDØR TIL HS. MAJ.
KEJSEREN AF RUSLANDS HOF

St. Kongengade
29
KØBENHAVN K.

Vilh. Foss Eftf.'s
Vinhandel

Leverandør til
Hs. Majestæt
Kongens Hof.

Gl. Mønt 2
Central 840

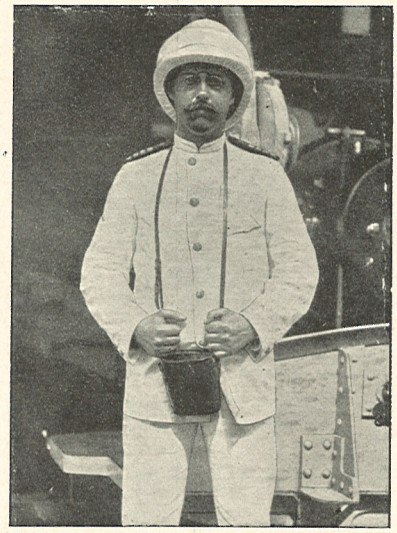

TELEGRAMADRESSE: ESTEPH
A. B. C. OG LIEBERS CODE

EMIL STEPHENSENS EFTF.

AUG. GIHM

SPEDITIONSFORRETNING

AMALIEGADE 29

TELEFONER:
5965
5985

Grundlagt 1793.
Telefon: Byen 2925 y.

V. Schmidt

Instrument-
mager.

Holmensgade 29

LEVERANDØR TIL DEN KGL.
FRUGTSAFTER
HORNBECH
FRUGTVINE
DANSKE HÆR OG FLAADE.

AKTIESELSKABET

KØBENHAVNS BUNKERKUL DEPOT

TOLDBODVEJ 15

Prima Durham og Newcastle Dampkul leveres Dag og Nat med vore 3 elektriske Kraner, til billigste Priser. Kullene bliver autoriseret vejede ved automatiske Vægte. — Hurtig Ekspedition.

Ca. 100 Tons Indgivning pr. Kran i Timen.

◆

Telefoner: **9286 - 10,286**

Telegr.-Adr.: **Bunkerdepot**

Fot.: Julie Laurberg & Gad.

Sophus Berendsen

Aktieselskab

Gl. Torv 24. Tlf. 85 00

København.

I og ⊔ Staal

Skibsbygningsmateriale.
Metaller og Metallegeringer.
Kobber og Messingrør.

Huet's Søkikkerter.

C. B. Møller & Co.

Tobaks- **Fabrik.**

1. Kl.s Cigarer, Cigarillos, Cigaretter og Tobakker.

Af vore Cigarer fremhæves:

Habanera, Flor Fina	20 Øre
– **Non plus ultra**	15 »
– **Modelo**	12 Kr.
– **Elegantes**	10 »
Triumph og **Florida**	10 »
Phønix, Populair, Dannebrog	8 »
Børscigar, Gloria, Corona	6,50

Speciel **lette** Cigarer:

Regal, Duquesas og **Coronas**	12 og 10 Kr.
Mundi Victor	12 og 10 Kr.
Brasil-Cigarer	15, 12 og 10 Øre

Import af **Havana**-Cigarer samt af Udlandets bedste Spicialmærker i Cigarer. **Schweitzer-Cerutter.**

Cigaretter og **Tobakker,** egne og udenlandske i enhver Genre og til enhver Pris.

Faas hos d'Hrr. Handlende over hele Landet samt i vore Udsalg:

Østergade 1. Østerbrogade 62.
Jægersborg Allé 6.

MARINEFORENINGEN

er stiftet 1913 og tæller nu ca. 3000 Medlemmer.

Foreningens Formaal er at søge at vedligeholde Forbindelsen og Kammeratskabsfølelsen mellem Mænd, der har aftjent Værnepligten i Marinen, og tjenstgørende og ikke tjenstgørende Befalingsmænd, samt at styrke Nationens Interesse for Søværnet og Søfarten ved at samle danske Mænd til fælles Arbejde for denne Sag.

Som **ordinære** Medlemmer kan optages uberygtede Mænd, der har aftjent deres Værnepligt i Marinen, og Befalingsmænd samt Funktionærer, der er eller har været tjenstgørende i Marinen.

Som **ekstraordinære** Medlemmer kan optages uberygtede Mænd med Interesse for Orlogs- og Handelsflaaden og de dermed beslægtede Erhverv.

Aarskontingentet for samtlige Medlemmer er 3 Kr. **Indskud** ved Indmeldelsen 1½ Kr., for hvilke Foreningens Emblem modtages.

Livsvarige Medlemmer betaler 100 Kr. én Gang for alle.

Marineforeningens Formand er: Kommandør *C. F. Maegaard*, K. af D. og DM. Den øvrige Bestyrelse er: Papirhandler *K. L. E. Jensen*, Næstformand; Grosserer *V. Schou*, Sekretær og Kasserer; Skibsreder *A. O. Andersen;* Havnefoged *Bilde;* Portør *Fr. Christensen;* Kaptajn *H. Ewald*, M. D. R.; Fabrikant *C. C. Jensen;* Grosserer *G. Lohse;* Kammerjunker *Malthe-Bruun*, R. af D.; Købmand *V. Sidenius;* Kanoner *Stoumann;* Tegner *A. Thiess;* Ingeniør *H. Tuxen.*

Foreningens Kontor er Chr. IX's Gade 5, Telf. Byen 52 72 x.

Marineforeningens Medlemsblad »*Under Dannebrog*« redigeres af Kapt. *H. Ewald* og sendes gratis til Medlemmerne, men koster for ikke Medlemmer 3 Kr. om Aaret i Abonnement.

Undertegnede indmelder sig herved som Medlem af Marineforeningen.

Navn og Stilling: .....

.....

Adresse:

.....

.....

Værnepligtig Aargang: .....

Ekstraordinært Medlem?

Ordinært Medlem?

Livsvarigt Medlem?

Til
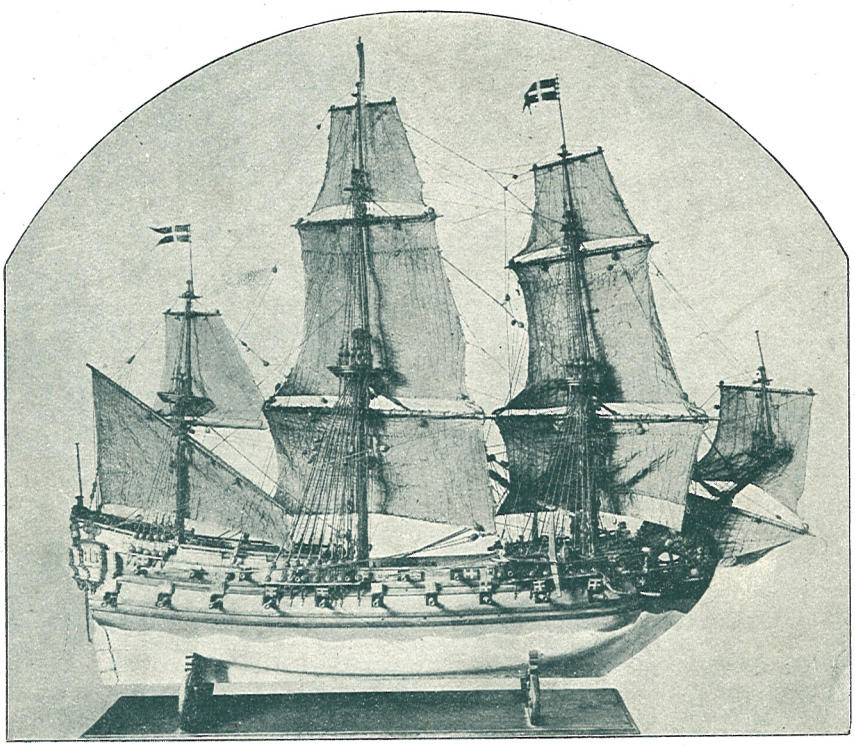
Marineforeningens Kontor, Chr. IX's Gade 5 [1].